TĖVIŠKĖS ŽIBURIAI

Nr. 52 (105) TORONTO, Ontario, 1951 m. Gruodžio (December) mėn. 31 d. Kaina 10¢

The Lights of Homeland
Lithuanian Weekly
Published by the Lithuanian R.C. Cultural Society of Canada
Authorized as Second Class Mail Post Office Department Ottawa

SAVAITRAŠTIS
Leidžia Kanados Lietuvių Katalikų Kultūros Draugija
941 Dundas St. W., Toronto

Naujų Metų slenkstyje

Kai stovime naujų metų slenkstyje, atrodo, kad daug kas pasikeis per tas 365 ar 366 dienas. O, po metų jau bus kitaip, daugelis taria. Bet štai 1951 metai jau baigiasi, vos kelios dienos beliko. O kaip mažai kas pasikeitė! Pasaulis tebėra toks pats. Ir mes tokie patys.

Prieš metus pasaulis turėjo vieną atvirą žaizdą Korėjoje. Ir šiandien ją tebeturi. Tai ne Korėjos skaudulys. Tai viso pasaulio žaizda. Rytų sfinksas savo žaidimą tęsė visus metus, tęsė audringai diplomatinėse arenose, kruvinai — nekaltų korėjiečių žemėje. Mus siaubas ima vien pranešimus iš tenykščio gyvenimo paskaičius, o kaip jiems gyventi tenka! Ir kur dar galas? Kada ten pasibaigs kraujo ir kančių aukos?

Prieš metus pasaulis būgštavo, kad audra įsiliepsnos dar Indokinijoje, gal apims visą Aziją. Šiandien šis pavojus sumažėjo. Indokinija tebeverda, tačiau židinys yra maždaug lokalizuotas ir įsiliepsnoti jis begali tik naujais komunistinio pasaulio užsimojimais.

Bet Azijos byla dar nebaigta. Diplomatinėse varžybose Kremlius čia ištikrųjų išėjo laimėtojas. Azijos tautos, su Indija priekyje, nuo Vakarų pasaulio palengva tolsta. Jos buriasi, bando [illegible] savarankišką vaidmenį, o Kremliui tuo tarpu nieko daugiau ir nereikia. Jam svarbu, kad šis kontinentas tik nebūtų su Vakarais. Kaip priemonė prieš šią kryptį atsirado Britų Colombo planas pietryčių Azijos atsilikusiems kraštams ūkiškai pakelti. Bet planas liko planu. Jam įgyvendinti nėra pinigų. JAV daugiau dolerių išmesti jau nebegali ir nenori juos mesti Britų pozicijoms stiprinti, nors šieji ir kapituliavo savo pozicijose Kinijos atžvilgiu — prisijungė prie amerikiečių reikalautos Kinijos "blokados", dėl kurios prieš metus dar labai spyrėsi. Amerikiečių planas Azijos pavojui sumažinti geriau pavyko. Pravedę taikos sutarties su Japonija pasirašymą, jie apsidraudė sau geras pozicijas — įgulas Japonijos salose. Tačiau tai tik karinis laimėjimas. Dėl to Azija nepasidarė artimesnė. Kinija jau sudorojo Tibetą su jo vertingais žemės turtais, o dėl Burmos dar vis laukia, kad neįbaugintų Indijos.

Aziją patiesti po Kremliaus kojomis nesunkus uždavinys. Prieš šį pavojų JAV užsimojo suorganizuoti Pacifiko paktą, bet jis kažkur įklimpo ir nesireiškia.

D. Britanija prieš metus dar stropiai grūmėsi dėl labai pašlijusių savo pozicijų Tolimųjų Rytų ir Indijos vandenyno srityse, o šiandien jau grumiasi dėl Viduriniųjų ir Artim. Rytų. Praradusi Iraną, dreba dėl Irako, dėl tradicinės savo galios arabų pasauly ir net dėl Sueso kanalo, kurio horizontai labai apsiniaukė. Jai grąsia pavojus prarasti ne tik naftą, bet ir kelius į tas sritis, kur dar turima vilčių atsigauti. Net Graikija drįsta kelti Kipro klausimą. Pietų Afrika, galima sakyti, jau prarasta, Sudanas kybo ant plonyčio plaukelio ir graso sugriauti visus planus najos laidos imperijai su centru Afrikoje.

JAV kaip prieš metus, taip ir šiandien tebėra pajėgios, sekmingai grumiasi su infliacijos pavojais, jaučia savo atsakomybę prieš pasaulį ir savo žodį kaskart griežtina. Tolimuosiuose Rytuose jos savo nusistatymą pravedė. Europoje veikia taip pat energingai. Prieš metus dar buvo keliamas klausimas ar jos turi siųsti kariuomenę Europon ar laukti, kol Europa pati atsigaus. Šiandien šito klausimo jau nebėra. Diskutuojama tik, kiek divizijų siųsti. Tačiau Europos ginklavime dar labai netoli tepažengta. Prieš metus Eisenhoweris siekė 40 divizijų Europoje ir dabar tų pačių tebesiekia. Vokietijos apginklavimo klausimas tebėra [illegible] tarpe (ir D. Britanija — šaukia nepajėgiančios daugiau ginkluotis. Tačiau politiškai Europa yra jau susirikiavusi ir nuo JAV linijos nutolstančių ėjimų retai bepasitaiko. Vakarų Europa su Kremliumi nebeflirtuoja. Net Vokietija sau naudos siekia ne žaizdama su Maskva, bet dalyvaudama bendruose žygiuose prieš ją.

Sunkumų yra, dažniausia dėl ūkinių negalavimų, tačiau prieš Maskvos bloką jau sujungta visa Europa. Tik Ispanija ir Švedija tame koncerne nedalyvauja — viena nepriimama, o antra tęsdama tradicinį neutralumo žaidimą, — tačiau jų simpatijos neabejotinos ir pavojų nesudaro. Maskva šitą Vakarų sienos tolydumą jaučia, tačiau skaldymo priemonių nesuranda. Siena, be abejo, nesuskils. Tiesa, D. Britanija kartais papurkštauja, tačiau ji jau per toli nuėjo, perdaug leido JAV užsiangažuoti, kad galėtų rizikuoti maištauti, nes žino, kad maištavimas iššauktų JAV paspaudimą gyvybiniuose frontuose, kur jos reikalai labai prasti ir kur be JAV paramos nebegalėtų atsilaikyti. Geriau kelias divizijas pasiųsti stovyklauti į Vo-

(Nukelta į 7 psl.)

Sekmės naujaisiais metais linkime visiems savo bendradarbiams, bičiuliams, rėmėjams ir skaitytojams.

Kalėdos — Stalino gimtadienis

Rytų Vokietijoje ir Vengrijoje galimas dalykas ir kituose komunistų valdomuose kraštuose— tradicinės Kalėdų apeigos valdžios parėdymu pakeičiamos Stalino gimimo dienos (gruodžio 21 d.) apvaikščiojimu. Visose mokyklose įsakyta speciali programa, radijo stotims įsakyta Kalėdų neprisiminti nei vienu žodžiu, Vokietijoje eglučių kirtimas suvaržytas, o Vengrijoje visai uždraustas, taip pat uždrausta spausdinti "reakcijonieriškas" kalėdinių sveikinimų korteles.

— **Maskva.** — Tass paskelbė, kad nuteisti ir sušaudyti du šnipai — Osmanov ir Sarancev, kurie amerikiečių lėktuvu su parašiutais buvę išmesti Moldavijos

— **Maskva.** — Paskelbus apie sušaudymą dviejų amerikiečių šnipų, su parašiutais išmestų Moldavijoje ir tuojaus sugautų dar rugpiūčio mėn., visa sovietų spauda šaukia būti atsargiems, saugotis nuo agentų, kurie esą siunčiami sabotažo ir šnipinėjimo tikslais.

Eisenhoweris paspaudė Churchillį

Churchillio vyriausybė pradėjo pernelyg šiauštis ir pastarojoje Š. Atlanto konferencijoje Romoje nebuvo nieko pasiekta tik dėl jos užsispyrimo ne tik neįsijungti į Europos armijos sudarymą, bet ir dėl atsimetimo priimti amerikonišką ginklų kalbą, o taip pat dėl nesutikimo Atlanto laivyno vadovybę užleisti amerikiečiui. Priedu prie viso to netrukus Churchill dar paskelbė, kad D. Britanija negalėsianti išpildyti užsimoto ginklavimosi plano, nes trūkstą medžiagų ir darbo jėgos.

D. Britanijos užsispyrimas labai neigiamai paveikė kitus sąjungos narius, kurių dalis jau pradėjo taip pat bruzdėti ir pagrasino nesutiksią savo ginklavimą padidinti, kaip tai numatė "trijų išminčių" paruoštas planas. Eisenhowerio užsimojimams iškilo didelis pavojus. Atrodė, kad šituos D. Britanijos užsikirtimus Vašingtonas bandys išlyginti per Churchillio vizitą pas prez. Trumaną sausio mėn. pradžioje. Bet Vašingtonas, matyt, rado reikalinga jį apmalšinti dar prieš tai ir paleistas buvo Eisenhoweris. Jis pagrasino ar davė suprasti, kad, jei Europos armijai sukurti viltys žlunga, atsistatydinsiąs ir, kaip spėjama, grišiąs į JAV kandidatuoti į prezidento vietą sekančių metų rinkimuose respublikonų kandidatu. Spauda jau pradėjo spėlioti, kas bus jo įpėdinis, linkdama gen. Ridgway pusėn.

Beabejo, Eisenhowerio atsistatydinimas būtų didelis smūgis visam reikalui, o be to, jo kandidatūra į prezidentus būtų labai nemaloni prez. Trumanui ir visiems demokratams. Tad, turbūt, ne be Vašingtono spaudimo gruodžio 18 d. Churchill atsidūrė Paryžiuje ir papietavo su Eisenhoweriu, o paskui tarėsi su Prancūzų premjeru Pleven bei jo kabineto nariais, dalyvaujant taip pat Edenui. Po pasitarimų buvo paskelbtas bendras Britų-Prancūzų komunikatas, kuriame stengiamasi ankstyvesnės Britų laikysenos blogą įspūdį išlyginti nors gražiais žodeliais.

Komunikate sakoma, kad Europos armijos sukūrimas yra tikslus kelias demokratinę Vokietiją įtraukti į Europos gynimosi organizaciją. D. Britanija nutarusi savo ginkluotas pajėgas palikti Europos kontinente, kurios apmokymui, aprūpinimui bei sausumos, oro ir jūrų operacijoms vyriausiosios sąjunginininkų vadovybės komandoje būsią "susietos" su Europos gynimo bendruomene, Britanija taip pat kaip galima glaudžiau susijungsianti su ta bendruomene jos poitinėje ir karinėje raidoje.

Taigi D. Britanija neįsijungia į Europos gynimo bendruomenę, bet, likdama už jos, pasižada ją remti, su ją glaudžiai bendradarbiauti, atseit taip, kaip buvo sutarta trijų konferencijoje Vašingtone.

Visiškos politinės, moralinės ir ūkinės paramos pažadėjimas, duotas paties Churchillio, užangažuojant jo visą autoritetą ir vardą, jau didelis dalykas ir, manoma, kad šito nebūtų buvę pasiekta, jei prieš tai Churchilliui nebūtų tekę kalbėtis su Eisenhoweriu ir Harrimanu. Juk jam tikrai nemalonu būtų pasirodyti

(Nukelta į 7 psl.)

SAVAITĖS ĮVYKIŲ APŽVALGA

Šių metų pabaiga pasaulinės įtampos centrų nenuskaidrino.

Korėjoje sutartas karo veiksmų žemėje sulaikymas šiandien baigiasi, o paliaubų klausimas tebėra neišspręstas. Laukiama, kad kuri nors pusė pasiūlys sutartą 30 d. laikotarpį pratęsti.

Per tas 30 d. nebuvo išspręstas nei paliaubų meto kontrolės, nei belaisvių pasikeitimo klausimai. Jautriausias yra belaisvių klausimas. Komunistai pagaliau pateikė sąrašus savo stovyklose laikomų belaisvių, bet stebinančiai nedaug. Išviso 11.559. Jų tarpe yra 3.198 amerikiečiai, 919 britų, 234 turkai, 40 filipinų, 10 prancūzų, 6 australai, 3 japonai (iš JAV), po 1 kanadietį, graiką ir olandą ir 7142 pietų korėjiečiai. JT kariai esą 4 stovyklose, o korėjiečiai 7. Tuo tarpu vien amerikiečiai skaičiuoja, kad jų karių belaisvėje turi būti apie 12.000, kai p. korėjiečiai į belaisvę patekusių skaičiuoja apie 70 tūkstančių ir dingusių apie 88 tūkstančius. Kanadiečiai ieško 2, olandai 8. JT karinė vadovybė įteikė 132.472 belaisvių kinų ir šiaurės korėjiečių sąrašus.

JT karinė vadovybė buvo pasiūliusi, kad belaisvių stovyklas galėtų aplankyti Tarpt. Raudonojo Kryžiaus atstovai ir kad tuojaus būtų apsikeista sergančiais ir sužeistais belaisviais, tačiau komunistai atsisakė visa tai [illegible] vyklų lankymą [illegible] didėjami sąlygą, kad lankytų ne vien Tarpt. Raud. Kryžius, bet ir Š. Korėjos ir Kinų Raud. Kryžius.

Dėl šito beabejo nebus sunku susitarti. Bet daugiausia vargo bus išaiškinti belaisvių skaičių. Amerikiečiai, išstudijavę komunistų įteiktus sąrašus, tuojau sudarė naują sąrašą 1058 karių, kurie kaip belaisviai buvo pamineti kom. propagandos įvairiomis progomis, bet įteiktame jų sąraše nefiguruoja. Po keleto dienų tie atsakė, kad 571 iš jų esą mirę, 155 pabėgę ar paleisti, o likimą 332 jie dar aiškina. Amerikiečiai tuo tarpu pasiuntė užklausimų su naujais sąrašais.

Komunistai savo rėžtu kaltina, kad ir jų belaisvių sąrašas esąs nepilnas. Iš anksčiau per R. Kryžių įteiktų sąrašų naujuosiuose sąrašuose trūkstą net 44.259. Šis klausimas tebėra neatsakytas.

Iranas tik ką pergyveno audringus rinkimus, kurių metu net 5 buvo užmušti ir eilė sužeista. Rezultatai dar nepaskelbti.

Irano pagrindinis sunkumas tebėra finansinis. Dėl jo Iranas jau atšaukė net 26 diplomatus, jų tarpe ambasadorius iš D. Britanijos bei Indijos ir ministerį iš Belgijos.

Naujų pajamų vis dar nesimato. 10 dienų ultimatumas vakariečiams apsispręsti dėl naftos pirkimo nedavė jokių vaisių. Negauta nei vieno užsakymo, visi varžosi D. Britanijos, kuri paskelbė, kad nacionalizuotos naftos pirkimą laikys nelegaliu. Tuo tarpu Iranas pirkėjų gavo vieną Čekoslovakiją, laukia dar iš Lenkijos, Jugoslavijos, Afganistano ir Egipto. Bet blogiausia, kad ir tie numatomi pirkėjai neturi tanklaivių, tad negali nupriktos naftos išsivežti.

Egipto ir D. Britanijos konflikte nieko nauja. Egiptas tebesilaiko savo nusistatymo, kad Britai turi pasitraukti, o šie sako pasitrauksią tik tada, kai Suesas galės būti perduotas tarptautiniam organui.

JTO plenumė Paryžiuje Visinskio vadovaujamam blokui nesiseka. Vakariečių nusiginklavimo planas priimtas 44 balsais, prieš 5, susilaikius 10 ir Burmai nedalyvaujant. Sovietų Rusijos planas atmestas 42 balsais prieš 6, susilaikius 9. Nemalonus Vokietijos gyvenimo patikrinimo komisijos sudarymo klausimas išspręstas teigiamai 45 balsais prieš 6. Į komisiją paskyrė Braziliją, Islandiją, Olandiją, Pakistaną ir Lenkiją, kuri betgi pareiškė nedalyvausianti, nes visas sovietinis blokas nutarimą laiko nelegaliu. Esą, tai vokiečių tautos įžeidimas ir davė suprasti, kad komisija į Rytų Vokietiją nebus įleista.

Plenumas, taip pat prieš sovietinio bloko nusistatymą, nutarė priimti į JTO narius Italiją. Laukiama, kad Sovietų Rusija Saugumo Taryboje vetuos. Tai jau senas klausimas, besitęsiąs nuo 1947 m., kai S. Rusija pastatė sąlygą, kad kartu būtų priimtos Vengrija, Rumunijta ir Suomija. Dabar S. Rusija dar remia Albanijos ir Mongolijos kandidatūrą, o vakariečiai Austrijos, Ceilono, Airijos, Jordano. Nepalio, Portugalijos ir Pietų Korėjos, nesipriešintų vakariečiai ir Suomijos įjungimui. Bet tuos klausimus išspręsti yra neįmanoma. Vargu ar padės čia ir Tr. Lie iškeltas siūlymas priimti bendrą nutarimą, kad JTO nariais yra "visos tautos".

Po ilgo tampymosi per 19 balsavimą į Saugumo Tarybą išrinkta Graikija 39 balsais prieš 16, susilaikius 4 ir P. Afrikai nedalyvaujant. Už Graikiją pagaliau balsavo D. Britanija ir kaikurios Commowealtho valstybės.

Buvo svarstomas ir Sov. Rusijos skundas dėl JAV kišimosi į jos ir kitų valstybių vidaus reikalus remiant politinius pabėgėlius. Po diskusijų sovietų reikalavimas pasmerkti šią JAV politiką ir priversti atšaukti Mutual Security Act, buvo atmestas 39 balsais prieš 5, susilaikius 11, o 5 nedalyvaujant.

Savaitės bėgyje tuo klausimu įdomų pareiškimą buvo padaręs Achesonas. Pasak jo, JAV, D. Britanija ir Sovietų Rusija Jaltos konferencijoje pasižadėjusios R. Europos kraštuose atstatyti laisvę. Sovietai ją sugriovę, o JAV, atseit, ruošiasi aną pasižadėjimą vykdyti.

Katalikų priespauda Vengrijoje

Per pastarąjį pusmetį Budapešte uždaryta visa eilė bažnyčių. Regnum Marianum bažnyčią nutarta nugriauti, nes jos vietoje turinti būti praplėsta gatvė ir pastatytas paminklas Stalinui. Vatikano žiniomis, didžioji šv. Stepono bazilika norima paversti komjaunimo biblioteka, ateistinės propagandos centru.

Vengrijoje joks kunigas negali būti paskirtas į betkurią vietą be valdinės Religijų Reikalų Įstaigos leidimo, kurios sprendimu kunigai gali būti pašalinami iš vietų. Taip rugsėjo mėn. ji nušalino 34 kunigus Eigerio arkivyskupijoje, įsakydama jiems pasirinkti rankų darbą. Tos pačios įstaigos sprendimu 5 vienuolijoms įsakyta paleisti 11% savo narių.

Kokiais metodais veikiama, parodo Religijų R. Įstaigos agento Kovesi laikysena Szombathely vyskupo rezidencijoje. Šis 24 metų jaunuolis prisistatęs vyskupui Kovacs pareiškė: "Generalinis vikaras ir kancleris turi būti atleisti. Pašaukit juos tuč tuojaus!" Vyskupui atsakius, kad jis neturįs jiems nieko pasakyti, Kovesi pats juos suieškojo ir pranešė, kad yra atleidžiami. "Aš neturiu ką jums pasakyti, — pareiškė gen. vikaras prelatas Janos Varga. — Aš esu paskirtas Šv. Sosto bei mano vyskupo ir niekas kitas negali manęs atleisti. Aš pasitraukiu, tik nenorėdamas daryti nemalonumų vyskupui!" Kovesi į tai pastebėjo: "Aš esu nustebintas jūsų parodomo nedraugingumo man. Tai yra įžeidimas darbininkų valstybės!"

Nuo to meto Kovesi liko vyskupo rūmuose. Jis ten visur reikalauja sau pirmenybės ir kiekviena proga šaukia, kad, neparodant jam pagarbos, yra įžeidžiama liaudies respublika. Prie stalo jis turi būti aptarnaujamas pirmas — prieš vyskupą. Generalvikaru jis paskyrė suspenduotą priaristų vienuolį, buvusį jų mokyklos Szegede profesorių. Taip vyskupiją jis ir valdo.

JAV-bės PRIEŠAS Nr. 1

Savo propagandoje Maskva per šiuos metus padarė ryškų posūkį. Maskva nebepuola taip visų Vakarų, bet agresoriu skelbia vienas JAV. Jos ne tik dabar vadovauja agresyviam imperializmui, bet ir nuolat tokios buvę, bent tuo laiku, kai susikūrė Sovietų Sąjunga. Maskva nebepasitenkina skelbusi, kad JAV dabar vykdančios tą patį agresyvinį imperializmą, kurį prieš 30 m. vykdė D. Britanija, bet skelbiama, kad JAV ir tada buvusios visų imperialistų įkvėpėjos ir kurstytojos.

Šitą naują propagandos liniją pradėjo pereitų metų sausio mėn. Lenino mirties sukaktuvių minėjime kom partijos teoretikas Pospelov, kurio paskaitos klausėsi ir pats Stalinas. Nuo to meto visoje Sovietų Sąjungoje tešaukiama apie amerikoniškąjį imperializmą ir JAV senus bei dabartinius planus ją sunaikinti.

Šitoms naujoms tezėms paremti pastaruoju metu pasirodė dvi knygos, jau palaimintos ir Mokslų Akademijos autoritetų. Tai A. V. Berezkino "JAV aktyvus narys ir organizatorė intervencijonistų karo prieš Sovietų Sąjungą" ir "Sugriuvimas Amerikos planų pasiekti pasaulinio dominavimo 1917-1918 m." Jose įrodinėjama, kad JAV tada užsiundžiusios Japoniją, paskum Lenkiją, o Pabaltijy prieš Sovietų Sąjungą suorganizavusios vokiečių kariuomenę. Versalį Valstybės Departamentas pateikęs smulkų planą, kaip Sov. Rusiją suskaldyti ir tt. Iš esmės tai Pospelovo tezės, tik praplėstos, pailiustruotos daugybe faktelių bei išmislų.

TĖVIŠKĖS ŽIBURIAI
THE LIGHTS OF HOMELAND
SAVAITRAŠTIS
Redaguoja Kolektyvas. Redaktorius Dr. A. Šapoka
Leidžia Kanados Lietuvių Katalikų Kultūros Draugija
Published by Lithuanian R.C. Cultural Society of Canada
Prenumerata Kanadoje ir JAV metams $4.00, pusm. $2.50
Kitur: metams $4.50, pusm. $2.50
Įmokėję nemažiau $10 laikomi garbės prenumeratoriais
Adreso pakeitimas 25 ct. (smulkiais pašto ženklais)
941 Dundas St. W., Toronto, Ont. Canada - Telef.: EM. 3-4265

MŪSŲ TAUTIŠKUMO REIKALU

Jei gyvendami nepriklausomą gyvenimą savo tėvynėje rūpinomės savo tautiškumu, tai ką bekalbėti dabar, kada esame netekę po kojomis tėvų žemės — tvirto pamato tautiškumui ugdyti.

Išblaškyti po pasaulį stengiamės, kiek galėdami, išlaikyti visa tai, kas yra mums brangu: kalbą, papročius, lietuviškas pamaldas ir visa kita, kas mumyse ypač mūsų jaunime ugdo tautinius jausmus. Nemaža dalis tautiečių dėl tų dalykų sielojasi ir dirba išsijuosę. Bet yra ir tokių, kurie tam darbui nepritaria, kartais net kliudo. Tremties sąlygose galime pamatyti, kas buvo ir yra geras, nuoširdus lietuvis. Taip pat paaiškėja ir tie, kurie Lietuvoje vaidino didelį patriotą, nes turėjo gerą valdišką tarnybą ir gavo atlyginimą iš valdžios iždo arba, teisingiau sakant, iš tautos iždo, nes į tą iždą pinigus mokėjo visa tauta. Šiandieną jau jie tą užmiršo. Tokie buvę "patriotai" dažnai atsisako aukoti Tautos Fondui ar panašiems lietuviškiems reikalams. Žinoma, grįžę į laisvą tėvynę, jie vėl norės būti geri lietuviai. Taip ir anais laikais matėm žmonių, kurie už pinigus rodė tautiškumą. Jeigu piniginį tautiškumą rodė svetimtaučiai, tai nieko nuostabaus. Bet jei tai daro lietuviškos kilmės lietuvis, tai yra perdaug skaudus dalykas.

Mūsų jaunime išugdyti tautinius jausmus, meilę savam kraštui, steigiamos šeštadieninės mokyklos. Tai yra nelengvas darbas šių laikų sąlygose, ypač kur yra mažesnės lietuvių kolonijos. Nuoširdūs lietuviai tėvai netik leidžia savo vaikus į tą mokyklą, bet ir ją visokeriopai paremia. Kam tenka susidurti su tuo darbu, pastebi, kad ne visi tėvai parodo tikrą nuoširdumą tą mokyklą išlaikyti. Kaikurie net atsisako leisti savo vaikus į ją.

Žydai išsilaikė šimtmečius nenutautėję dėlto, kad laikėsi savo tikybos. Mes lietuviai, ypač tremties sąlygose, taip pat turėtume laikytis savo tikybos, kitaip sakant, turėtume lankyti lietuviškas pamaldas, nes jos yra vienas didžiausių lietuvybės ramsčių. Lietuviškas pamaldas lanko net kitataučiai, ypač išaugę mūsų tėvų žemėje, kai tikri kaikurie lietuviai to vengia. Naujai atvykę lietuviai su nuoširdumu lanko lietuviškas pamaldas, bet kaikurie po metų kitų, ypač, jei įsigyja namą ar kitą turtą, pradeda apsileisti.

"Tačiau ir tenai, kas atėjo į mantą, senelių-tėvų jau kalbos nesupranta", Maironis tai pramatė šimtmečiams. Jei Kristus mylėjo savo tautą, tai ir mes mylėkime savąją ir jai aukokimės. Jei pasaulyje yra leistos tautos, tai negalime sakyti — visvien, toje ar kitoje bažnyčioje pamaldos, svarbu, kad katalikiškos. Ne. Galima būtų pateisinti tuos, kurie neturi galimybės, sąlygų lankyti lietuviškų pamaldų, bet ne tuos, kurie taip galvoja.

Lankydamas kitataučių pamaldas, lietuvis tos naudos neturės, [illegible] nesupra[illegible]a vietinės kalbos. Be [illegible]tinių pam[illegible] ir didžiausia [illegible]atka, jei taip galima išsireikšti, nuklysta.

Mes lietuviai didžiuojamės savo tautos geromis ypatybėmis, ypač brangia, moksline kalba. Bet mes turim vieną labai blogą ypatybę — užmiršti, paneigti tas mūsų brangenybes ir pasisavinti menkos vertės svetimas. Mūsų istorija rodo, kad gausūs Lietuvos bajorai lengvai išsigimė ir išreipė iš lietuviško kelio nemažai kitų tautiečių. Todėl šiandieną bajoro vardas tikro lietuvio tariamas su pajuoka. O ar ne tas pats kartojasi dabar? Nemažai lietuvių šiandien kalba įvairiomis svetimomis kalbomis, tiek kitų užkalbirti, tiek kreipdamiesi į kitus. To nepadarys nei lenkas, nei vokietis, nei prancūzas. Taip, negalime mes paneigti vietos kalbos, bet nėra reikalo taikintis prie visokių kitataučių. Dėl tokių pataikūnų daug kas mūsų neskiria nuo rusų, lenkų ir kitų. Kartais net du susitikę pažįstami lietuviai šnekasi svetima kalba. Taikintis prie visų, bet ne prie savų yra mūsų vergiškumo liekana.

Nuoširdūs lietuviai savo pareigas tautai atliks garbingai kuriame pasaulio krašte jie bebūtų. Šiaudiniai gi lietuviai sudarys mūsų tautos atmatas, kurioms pasinaudos kitos tautos.

J. Vildūnas.

ŪKIO TYRIMAS

GEDIMINAS GALVA.

Sąvokų aptartis

Nelemtos tradicijos lietuviškoje praeityje labai dažnai leido sutapdinti ekonomisto ir ūkyje veikiančio žmogaus sąvokas. Šio sutapdinimo išdavos yra toli siekiančios. Kiekvienas ūkyje veikiantis asmuo pasijunta galįs būti ekonomistu ir tvarkyti ne vien savo, bet ir viešąjį ūkį. Teoretinėje ir patirties srityse prasikiša nesusigaudymas, paviršutiniškumas ir negebėjimas skirti pradų nuo priemonių. Tokio paviršutiniškumo žymes dažnai užtinkame K.Ū.A. Tarnybos Planavimo Komisijos leidinyje "Išlaisvintos Lietuvos ūkis". Ne mano uždaviniu laikau to leidinio teoretinius pradus tirti ir kritiškai įvertinti, tai prasilenktų su pasirinkta tema, tačiau prašau atleisti skaitytojų, kad esu verčiamas iš ten pateikti prof. J. Paltaroko gana ilgą ištrauką, kurioje dėstoma konjunktūrai tirti įstaigos aptartis sąryšyje su žemės ūkiu, (54 psl.):

"Kadangi mūsų žemės ūkis gamina pasaulinei rinkai ir mūsų krašto interesai reikalauja, kad tie gaminiai būtų realizuojami geriausiomis mums sąlygomis, tad mums be galo svarbu sekti pasaulinės rinkos konjunktūros kitėjimus, juos tirti, prie jų derintis ir daugiausia gaminti tokių produktų, kuriuos būtų galima realizuoti palankiausiomis mums sąlygomis. Tam reikalui labai pravartu pas mus įkurti specialinę instituciją, Lietuvos ir pasaulio **žemės ūkio konjunktūrai tirti įstaigą,** kuri vien tais klausimais užsiimtų. **Jos kompetencijoje** būtų: ieškoti žemės ūkio gaminiams rinkų, išaiškinti eksportui gamintinų produktų rūšis; eksportuojamų produktų **rūšiavimas bei standartizavimas;** nagrinėjimas tokių klausimų, kaip naujų žemės ūkio kultūrų įvedimas, žemės ūkio mechanizacija, žemės ūkio gamybos atpiginimas, ž.ū. pramonės organizavimas. Tokia institucija palengvintų žemės ūkio [illegible] mūsų žemės ūkio paža[illegible] akstinu".

Prof. J. P. patiek[illegible] konjunktūros įstaigos aptartyje užtinkame elementus, kurie nieko bendro neturi su minėtos įstaigos uždaviniais. Tie elementai prikištinai sako, kad autorius kalba apie įstaigą žemės ūkio gaminių rinkoms tirti ir kaikurias institucijas susietas su žemės ūkio politikos įgyvendinimu .Autorius daro ne vien aptarties, bet ir organizacinę paklaidą. Konjunktūros tyrimo įstaiga, stebėdama konjunktūros raidos apraišką, negali išskirti vien žemės ūkio gaminių, nes jos uždavinys sekti bendrosios ūkio raidos svyravimą. Pagaliau trečias netikslumas yra organizacinis, nes konjunktūros ar ūkio rinkų tyrimo išskaidymas yra netikslus sutelkiant dėmesį vien į vieną kurią ūkio šaką.

Prekybos sekcija ten pat 147 p., pasisako trumpai nurodydama reikalingumą "Ūkio ir konjunktūros tyrimo instituto", kurio uždavinys būtų **sekti ūkio** konjunktūrą ir tirti vidaus, užsienio rinkas. Žodį "sekti" aš pabraukiau, nes jis rodo, kad sekcija tenkinasi toje sritų vien pasyviu vaidmeniu.

Ūkiui tirti Institutas

Dipl. inž. V. Sirutavičius, kuriam turėjau malonios progos aiškinti Biberach, Vokietijoje, Ūkio tyrimo įstaigos reikšmę, tiksliausiai išreiškė mintį. Jo žodžiais (t.p. 63 p.): "Ypatingos reikšmės turės mūsų ūkio sekmingam vystymui Ūkio Tyrimo Institutas, kurį būtų galima pavadinti krašto ūkio smegenimis. Sekdamas tarptautinę ūkinę konjunktūrą, tirdamas vidaus ir užsienio rinkas, aiškindamas mūsų turimus žaliavų išteklius, jis turėtų nustatyti ekonominės politikos kryptį, atskiroms ekonominėms grupėms bei organizacijoms rodytų realius ir vykdytinus uždavinius".

Tačiau autorius nevisai įsigyveno į tos minties pilnatvę. Anksčiau pasisakęs, jog šalia ŪT Instituto yra kuriama Geologinių Tyrimų Įstaiga, kitame puslapyje jau pirmajam priskiria aiškinti mūsų turimus žaliavų išteklius. Gi kitoje vietoje (t.p. 177 p.), vėl kalbama apie GT Komitetą, kuriam skiriamas uždavinys: žemės turtus tirti, jų kiekiams ir kokybei nustatyti — "be žaliavų, atsargų ir kokybės tyrimo neleisti statyti naujų įmonių"

Šis sugretinimas sako, kad greičiausia tas pats autorius kalba apie instituciją, kurioms to paties veikalo atskirose dalyse priskiriama skirtinga apimtis. Geologinių turtų tyrimas turėtų būti priskirtas bendrajai ūkiui tirti įstaigai. Reikia sutelkti techniškąjį ir ūkiškąjį veiksnius, kurie ūkio tyrime yra neišskiriami.

Vien tik šiuo klausimu trys skirtingi pasisakymai verti dėmesio, kad ateityje nepadarius tokių prieštaravimų. Tose aptartyse būtinas tikslų ir priemonių išskyrimas ir logiškas viso paruošiamojo darbo surikiavimas.

Vadovavimo pradai

Minėtieji netikslumai verčia stabtelti ties esminiais vadovavimo pradais: tyrimas, planavimas, įgyvendinimas, priežiūra ir patikrinimas.

Mūsąjam tautos ūkiui atkurti yra atlikta gausybė vertingų darbų, kurie klaidingai pavadinti planavimu. Paruošiamųjų darbų uždavinys kuo trumpiausiu keliu pasiekti tikslą. Su šiuo darbu gyvai susijęs tyrimas, t.y. bandymų atlikimas su žinomaisiais ūkiškais faktais, kad išvadą padarius nežinomiems. **Planavimas siekia patobulintu valdymu, jo priežiūra, pasirėmęs tyrimų duomenimis, mažiausiais kaštais, atsiekti kuo didžiausią išdavą tautos ūkyje.** Iš šios aptarties seka, kad veiksmingas planavimas remiasi tyrimais, kurie susieti su tam tikra tikrove. Organizaciniu požiūriu tautos ūkio atskiros šakos turi būti suderintos. Mokslinis planavimas nesitenkina vien aplinkos ištyrimu, nes ta sąvoka susiejama su organizacinių veiksnių vėlesne veikla. Visa tai padarius teeinama prie paruošto ūkiško plano vykdymo.

Sekmingas vykdymas tegalimas, kai mokslinis planas yra tinkamai ir visuotinai atliktas. Jo visuotinis užbaigimas siejamas su priežiūra, kurios tikslas stebėti plano įgyvendinimą, jo tinkamumą esančioms sąlygoms ir daromomis pataisomis pačiame ūkiškame veiksme, medžiaginėje, o ypač žmogaus darbo srityje. Planavimo veiksmingumas yra galutinis tikslas, nes jis apibendrina paruošto plano įgyvendinimo ir jo padarytų pataisų galutinas ūkiškas išvadas.

Šie vadovavimo pradai tinka kiekvienoje srityje: individualiniame ar tautos ūkyje. Jie nėra susieti su kaikuriomis ūkio politikos kryptimis, o tuo labiau su atitinkamomis priemonėmis. Vadovaujamo, planuojamo, pusiau laisvo ar laisvo ūkio politikos klausimas yra paliekamas nuošalyje. Atstatomos Lietuvos ūkio politikos gairės ir jos pasirinkimas tebėra paliktas nuošalyje. Man rodosi, kad paruošiamąjį darbą ir išpuolė pradėti ne nuo atskirų šakų techniškos veiklos analizės — ji negali būti tiksli neturint užtektinai faktų, — bet nuo principinių politikos gairių aptarties. Vieton tokių gairių mes užtinkame, bent minėto leidinio įžangoje, eilę lėkščių samprotavimų.

Kas tai yra ūkio politika?

Krašto sąlygoms tinkančių, tikslingų pradų atskirose ūkio šakose visuotinis įgyvendinimas, bendrosios veiklos derinimas, priežiūra, siekiant aukštesnių tikslų.

Kiekvieno krašto ūkio pol
ka yra skirtinga. Ji pareina
vien krašte esančios ūkiškos
dėties, turimų priemonių, bet
aukštesniųjų tikslų. Tačiau
kie bebūtų ūkio politika, ji g
būti tikslinga tik naudojan
plataus masto ir kruopščiai
liekamais techniškais ir ūkišk
tyrimais. **Ūkio politika, kaip
vaimingas metodas, negali b
paremta pripuolamumais, s
protavimas ir intuicija.** Tik
ūkio politika bus sekminga, k
nežinomiems veiksniams pal
kuo mažiausia vietos. Čia
prašosi tolimesnė išvada,
ūkio tyrimas Lietuvoje turi
ti sutelktas ir iš vienos buvein
vadovaujamas, nors pats dar
būtų išskaidytas visame kra
Jam išpultų taip pat vadova
techniškų priemonių suprasti
mui jų ir atskaitomybės racio
lizavimui.

Ūkiškų tyrimų nesuorgani
vimas Lietuvoje buvo ta nelem
priežastis nedovanotinų klai
kurias turėjo apmokėti tau
ūkis. Todėl kiekvienas logiš
galvojantis daro išvadas, kad
spraga turi būti pašalinta. T
galvojimas aiškiai veda į cent
lizuotą tautos ūkio tyrimą,
ris apimtų viso krašto ūkišką p
navimą, gamybos tobulini
rinkų ir konjunktūros analiz
sintezę. Tik mokslinis ūkio r
kinių tyrimas sudaro pagrin
rimtai ūkio politikai, kuri pa
čia kiekvieną pilietį ir viso kr
to gerbūviui pagrindžia kelią.

PASAULIO LIETUVIŲ KULTŪROS ŽURNALO

AIDŲ

PLATINIMO VAJUS

LAPKRIČIO, GRUODŽIO, SAUSIO ir VASARIO mėnesiais

AIDAI yra mokslo, literatūros bei meno ir visuomeninio gyvenimo mėnesinis žurnalas.
AIDAI puoselėja tautinę kultūrą ir savo puslapiuose talpina lietuvių mokslininkų, rašytojų ir menininkų naujausius kūrybos darbus.
AIDAI apjungia visus pasaulio lietuvius, kuriems rūpi lietuviškoji kultūrinė kūryba, tautinės gyvybės išlaikymas ir Lietuvos nepriklausomybės atgavimas.
AIDUS redaguoja redakcinis kolektyvas sudarytas iš žymių lietuvių kultūrininkų su rašytoju A. Vaičiulaičiu priešaky.
AIDŲ prenumerata metams: JAV ir Pietų Amerikoje $5.00; Kanadoje — $5.50 (kanadiški — $6.00); kituose kraštuose—$6.00. Atskiras numeris JAV—50 c.; kitur—55 c.
AIDŲ administracijos adresas: AIDAI, Kennebunk Port, Me. arba AIDŲ atstovybė: AIDAI, 1043 Dovercourt Rd., Toronto, Ont. ir "Tėviškės Žiburių" administracija, 941 Dundas St. W., Toronto, Ont.

VISI KVIEČIAMI Į KULTŪROS ŽURNALO

AIDŲ PLATINIMO TALKĄ

Tenelieka nė vieno lietuvio, kuris neskaitytų AIDŲ.

Studentai mažai težino

Nuo 1944 m. veikiąs Kanados-JAV švietimo komitetas spalio 23 d. konferencijoje Čikagoje konstatavo, kad abiejų kraštų studentai labai mažai težino apie kaimyninį kraštą bei jo gyvenimą. Pav., 53% JAV studentų, kaip parodę tikrinimai, nežiną Kanados sostinės.

Konferencija konstatavo, kad ypač JAV mokykliniuose vadovėliuose permažai esą medžiagos iš Kanados gyvenimo. Nutarta įspėti tuo reikalu leidėjus. Pasienio miestų mokykloms rekomenduojama rengti moksleivių susitikimus, keistis profesoriais, rengti mišrius kursus vasaros metu ir tt.

"Žiburių" Spaudos Bendrovės Šėrininkams

Bendrovės Valdyba šiuo praneša, kad 1952 metų sausio mėn. 5 d., šeštadienį, 4 val. p.p. "Tėviškės Žiburių" redakcijos patalpose, 941 Dundas St. W., Toronto, Ont., šaukiamas visuotinis metinis Bendrovės šėrininkų susirinkimas šia dienotvarke:

1. Susirinkimo atidarymas,
2. Prezidijumo rinkimas,
3. Valdybos pranešimas — apyskaita,
4. Revizijos komisijos aktas,
5. Pelno paskirstymas,
6. 1952 metų sąmatos svarstymas ir priėmimas,
7. Valdybos rinkimas,
8. Revizijos komisijos rinkimai,
9. Klausimai ir sumanymai,
10. Susirinkimo uždarymas.

Kvorumui laiku nesusirinkus, po valandos šaukiamas kitas susirinkimas, kuris bus teisėtas, nežiūrint atsilankiusių skaičiaus. Šėrininkai iš kitų vietovių taip pat kviečiami šiame svarbiame susirinkime dalyvauti. Tačiau, jei toks dalyvavimas neįmanomas, būtinai prašome raštu įgalioti Jus atstovauti kurį kitą šėrininką.

Bendrovės Valdyba.

VALENTIN GONZALES
Generolas EL Campesino

Vertė **Pranys Alšėnas**

Aš lankiau Stalino generolų mokyklą

(Tęsinys iš praeito nr.)

Ką reiškia slaptoji Frunzės Akademija raudonojoj armijoj? Sovietų komunistiniai vadai ją laiko aukščiausia karine akademija visame pasaulyje. Nežinodamas kitų pasaulio karinių akademijų, aš, žinoma, negalėčiau padaryti jokio palyginimo.

Toji akademija užima vieną iš didžiausių ir daugiausiai liuksusinių pastatų Maskvoje. Šalia pagrindinių rūmų yra užimta eilė kitų pastatų treniruotės tikslams, įvairioms ginklų rūšims: pėstininkams, artilerijai, kavalerijai, tankistams, aviacijai ir kt.

Man būnant akademijoje — nuo 1939 m. rugpiūčio mėn. iki 1941 m. sausio — akademijoje susirinko daugiau 5000 karinių studentų. Lektorių taipogi buvo milžiniška daugybė, kuriems vadovavo apie 100 generolų.

Profesorių tarpe buvo vienas italas generolas ir vienas pėstininkų pulkininkas. Taipogi vienas prancūzų, du anglų generolai, du kiniečių pulkininkai, du estų generolai ir trys vokiečių generolai bei vienas pulkininkas. Mūsų artilerijos profesorių tarpe buvo ir maršalas Žukovas, kuriam, nugalėjus nacius, pavyko įžygiuoti į Berlyną.

Studentų didžiausia pareiga — akyliausiai sekti profesorių paskaitas, tačiau nebuvo leista būti smalsiam — norėti sužinoti profesorių tautybę, jų kilmę ir pan. Toks pat dėsnis vyravo ir tarpusavyje tarp studentų. Jeigu kurie buvome ruošiami veiksmams Europoje, jokiu būdu negalėjome žinoti, ką studijuoja tie kolegos, kurie skirti tarnybai Azijoje.

Visi studentai — principe šnipai. Mums buvo įkalta į galvas, kad privalome sekti vienas kitą, neišskiriant nei pačių profesorių. Jeigu prileistume, kad kuris iš mūsų perdaug kalba arba švaistosi paslaptimis, turime tuojau pranešti ten, kur nurodyta. Tokios instrukcijos kiekvienam buvo duotos individualiai. Jeigu kuris tos pareigos mintyse atsisakytumėm, turėjome žinoti, jog ir mes esame sekami provokatorių, kurie, kiekvienu atveju, gali sutvarkyti ir mus...

Didžiausio slaptumo atmosfera turėjo būti išlaikyta aukščiausiame laipsnyje ne tik akademijos sienose, bet ir išlaukėje.

Šnipinėti ir sekti mus pasibaigus pamokoms, enkavedistai buvo paruošę ištisus kadrus šnipų — moterų. Išėjus iš akademijos, prieš akis atsiskleisdavo didžiulis ir gražus parkas. Kai atvykdavome rytais į studijas, parkas būdavo tuščias, tačiau kai išsiveržėdavom iš rūmų pamokas baigę — jis būdavo pilnutėlis elegantiškų, jaunų, gražių moterų.

Jos itin provokatoriškos ypač "meilės atžvilgiu". Tai nesunku pastebėti, nes gražuolės imdavosi iniciatyvos pačios. Jos užkliūdavo kaip už studentų, taip ir už profesorių, prisistatydavo kaip studentės, įstaigų tarnautojos, o kartais — ir darbininkės. Tačiau iš pažiūros, toli gražu, neatrodė tokiomis. Dauguma jų kalbėjo bent keliomis kalbomis. Jos kviesdavosi mus į namus, kur turėjo privačius butus ir gyveno gana įštaigingai, palyginus tai su bendru Maskvos gyvenimu. Užėjus pas jas, vaišindavo mus geru maistu ir vodka, kas jokiu būdu negalėtų būti prieinama studentėms, tarnautojoms ar darbininkėms.

Pradžioje, su dideliu nustebimu, savo galvose mes analizuodavom klausimą: kas jos yra? Vėliau — mums jau buvo aišku. Tai buvo aukščiausios rūšies Sovietų šnipės, kurios šnipinėjimo planus vykdydavo "meilės pagalba"...

"Meilei" daug laiko nebūdavo. Iš tikrųjų su tomis "deivėmis" daug laiko mes negalėdavome praleisti. Tuo pačiu, žinoma, negalėdavom joms išsipasakoti savo gyvenimo praeities nei ateities planų. Akademijoje turėdavom būti 6 val. ryto. Dienos darbas prasidėdavo 20-čia minučių gimnastikos ir vėl pamokos. 8 val. pusryčiai, kurių metu kiekvienas turėdavom būti punktualiai savo vietoje.

Be to, buvome aukšto rango karininkai, su išimtinai gerais ligšioliniais tarnybiniais pasiekimais ir negalėjome nekur užtrukti nei penkių minučių ilgiau, kaip numatyta, nes, pagal mūsų disciplinarinius dėsnius, tas reikštų kalėjimą.

Paskaitos tęsdavosi iki 4 val. pp. Mūsų vakarai — taipogi nelaisvi. Laisvalaikį turėjome skrupulatiškai sunaudoti pamokų ruošimui, nes rytojaus dieną viskas būdavo patikrinama.

Techniškosios karinės instrukcijos buvo gana sunkios. Nors jos užimdavo antrą vietą šalia politinės treniruotės. "Geras strategas — turi būti ne vien fanatiškas partizanas. Jis turi žinoti dalyką gerai", — kalda
mums profesoriai.

Savaime aišku, politiniai eg
minai visuomet buvo sunkesni
techniškuosius. Jų studentai
biausiai ir bijojo. Egzaminų au
čiausias pažymys buvo "penk
Kurie studentai politiniuose
zaminuose gaudavo trejetuką
kartais ir ketvertuką — gre
iš akademijos pranykdavo,
žiūrint, kad kitų dalykų jų ži
jimas buvo itin geras.

Mes [illegible] labai gerai ži
komunistų partijos istoriją, tu
jom smulkiai žinoti kiekvie
detalę iš Stalino gyvenimo
kiekvienas turėjom būti įsisą
ninęs, kad stalinizmas — tai
venimo saulė, kuri nušvietė
vietų Sąjungos gyvenimą, o a
ty — nušvies ir visą pasaulį.

Taipogi mums buvo kala
jog visos didžiosios pasau
problemos būsiančios išri
"genialaus ir didžiojo Stali
protu, kuris esąs didžiausias
das visų laikų. Stalinas mums
suomet buvo vaizduojamas k
šių laikų dievas. Jokių abejo
negalėjo būti — tereikėjo į
fanatiškai tikėti.

**Vietoj nuskriaustųjų gynėj
būk jų prispaudėju.** Diena iš
nos tokia mintis augo ir did
mano pasąmonėje. Aš pradė
įsitikinti, kokiam tikslui esu r
šiamas. Gyvendamas tame kr
te, kur, sakoma, valdžia kov
už dirbančiųjų ir nuskriaust
interesus, pamačiau, kad ana
tol taip nėra, o ruošiami tik n
ji aristokratijos kadrai. Par
čiau, kad labai nedaug privile
juotų žmonių Sovietų Rusij
sudarė tokią vergiją dirbanči
klasei, kokios pasaulis neži
Toji privilegijuota kasta m
pasąmonėje kasdien vis buvo
biau nekenčiama.

Karinėj akademijoj, kaip
mačiau, buvo tas pats. Ir mes
vom ruošiami išimtinai prisp
dėjų tarnybai. Aš tą reiškinį
geriau supratau kai, po kele
mėnesių studijų akademijoj,
tyriau, jog iš 5.000 studentų
darbininkų klasės buvome
tik keturi. Ir, kas charakterin
po kurio laiko mes keturi
buvome apgyvendinti atsk
nuo kitų.

Kartą vienas iš mano drau
kreipėsi į mane šiais žodžiais:

— Ar tu prileidi, kad an
čiau ar vėliau mes būsime
blokšti iš čia? Aš patyriau,
ankščiau buvusioj laidoj da
ninkų klasės studentai dingo
žinios ir jų likimo niekas než
Juk tu matai, kad visi kiti s
dentai aiškiai mūsų neapken
Jie į mus žiūri iš aukšto ir gal
ja, kad mes negalime pasi
aukštų postų raudonojoje ar
joje.

Jis buvo teisus. Vienas po
to tie ex-darbininkai turėjo
leisti akademiją ir pasukti S
ro link...

(Bus daugiau)

MOKSLINIŲ NAUJIENŲ NUOTRUPOS

Erdvės liga

Sakoma, jog greitai reikėsią susidurti su nauja gan keistoka "erdvės liga". Spėjama, jog įvairių raketų ir kitokių erdvės laivų įgulos pradės "sirgti" prarasdamos svorį. Dr. Haber, erdvės medicinos departamento aviacijos medicinos mokyklos pareigūnas, kalbėdamas New York Hayden planetariume, priminė, jog tam esą įvairių priežasčių, nes žmogaus kūnas patenka į visai kitokias sąlygas.

Tai jau pastebima ir pas modernių aukštai ir greitai skrendančių lėktuvų lakūnus. Jie pastebi, jog per tam tikrus manevrus jų kūnų svoris sumažėja, nors tai tęsiasi gal kokią minutę.

Ne tik erdvės liga sudaro įguloms pavojų, bet ir meteorai, pareiškė kitas kalbėtojas Dr. F. Whipple, astronomijos departamento direktorius Harwarde. Jis sako, jog erdvės 24 valandų kelionėje galimybė susidurti su meteoru yra viena iš 5000, bet kelionėje į Marsą, ten ir atgal užtrunkančioje apie 1000 dienų tokia galimybė padidėtų iki vieno iš penkių.

Muilas be muilo

Jau dabar naudojamos įvairios skalbimo priemonės žymiai palengvina šeimininkių darbą. Bet naujai išrasti chemikalai žymiai veiksmingesni už dabartines skalbimo priemones. Kada nors nebereikės nei skalbimo mašinų, užteks perplauti su šaltu vandeniu ir skalbiniai bus švarūs — už tai atsakys chemijos laboratorijos.

Nauja priemonė vadinasi "Pluronics". Chemikai sako, jog jos molekulės dydis gali būti keičiamas atatinkamai valymo reikalavimams. Chemiškai tai yra polyoxydpropileno glykolis. Visai pigiai gaminama polemerizuojant propileno oksidą ir veikiant su etilo oksidu.

Seniausios gyvenvietės

Kaikuriais atžvilgiais senovės žmonės buvo mažiau primityvūs negu kaikuriose vietose dabar gyvenama. Prof. R. J. Braidwood, Čikagos universiteto, tyrinėjo kelias vietoves Irake. Jarmo vietovėje prieš 7000 metų stovėjo apie 50 namų miestelis. Kiekvienas namas turėjo savo krosnį, dūmtraukį ir orkaitę. Rastos dvi rūšys kviečių ir žirnių rodo, jog mokėta javus auginti. 90% gyvulių kaulai — naminių. Neturėta metalinių įrankių ir valgyta iš akmeninių puodų. Rasta ir meno liekanų — tai įvairių gyvulių figūrų piešiniai.

Palegawra buvo jau gyvenama prieš 10.000 metų. Žmonės buvo medžiotojai ir maitinosi uogom ir vaisiais. Barda-Balka vietovė maždaug 100.000 metų senumo. Gyventojai kovojo už būvį su savos rūšies drambliais ir "rhinos". Ten buvo iškasti ir ankstyviausi įrankiai vakarinėje Azijoje.

Surinko Bruno S.

"Slidus Pusmilijonis"

Toronto mėgėjų scenoje

Toronto lietuviškoji bendruomenė vis daugiau rodo gyvybinių ženklų ir darbingumo nuotaikos. Tai rodo vasaros suvažiavimai ir rudeniop įvykę minėjimai.

Gruodžio 16 d. Toronto Lietuvių Meno Mėgėjų Grupė, apie kurios atgimimą prieš keletą mėnesių skaitėme spaudoje, parodė savo darbo vaisius pastatydama A. Rūko 5 veiksmų komediją "Slidus pusmilijonis". Turint galvoje, kad veikalas buvo pastatytas per gana trumpą laikotarpį ir tai, tik dirbant, atliekamu nuo darbo laiku, suprantama, kad kolektyvo vadovai ir aktoriai turėjo parodyti didelį pasišventimą. Spektaklis rado torontiečių lietuvių tarpe nemažą susidomėjimą. Tai rodo pilna salė žiūrovų ir jų reagavimas negailint aplodismentų.

Sveikinant kolektyvo užsimojimus, tikėkim, kad jo ideologinėje linijoje priaugančioji karta ras mūsų krikščioniškai lietuviškas tradicijas, kuriose brendo mūsų tautinė sąmonė laisvo gyvenimo valandomis, iš kurių šiandien semiamės stiprybės kovoje už laisvę.

Neturime kritiko intencijų, nes manome, kad grupės vadovybė įdėjo visa, kas buvo galima esamomis aplinkybėmis, kad padarytų spektaklį geresniu. Kaip ir pasirinktas kolektyvo vardas rodo, nei režisorius, nei aktoriai nėra profesionalai. Taigi į spektaklį ir tektų žiūrėti, kaip į mėgėjų darbo vaisių, kuriam netaikomi perdaug griežti reikalavimai.

Norint parodyti gerą spektaklį reikia turėti gerą veikalą, nes be abejonės, veikalas su vykusiais charakteriais, prieinamai suvokiama vedamąja idėja ir intrygos laipsnišku vystymu bei išsprendimu, duoda spektakliui skeletą. Režisoriaus ir aktorių darbas yra sukurti išbaigtą spektaklio vaizdą, randant praktines formas scenovaizdžių kūrime, vaidybos apipavydalinime ir bendroje spektaklio organizacijoje. Mūsų išeivijos teatralinė literatūra yra labai negausi, pasirinkimo nėra, reikia vaidinti tai, ką turime ir padėkoti autoriams, kad vis dėlto ką nors parašė. Taigi, kalbant apie "Slidaus pusmilijonio" pastatymą, nors ir visur sutinkant su veikalo autoriaus idėjomis, nedrąsu būtų kaltinti TLMM Grupės vadovus už veikalo pasirinkimą.

Komedija, lengvesnio žanro veikalas, paprastai formoje į idėjose neslepia gilesnių problemų, todėl jų netektų ieškoti ir "Sl. P.". Bet veikalo iškeliamos problemos ar idėjos, jeigu jos ir netaip jau gilios, tai mažų mažiausia turėtų būti sveikos. Jeigu "Sl. pusmilijonio" autorius teisingai juokiasi iš gobšumo, biznierišku vedybų arba šeimyninės nesantaikos, tai bodėjimąsis šeimyniniu gyvenimu (ir tai per visą veikalą) yra nepateisinamas, nes šeima yra pagrindinė celė ant kurios remiasi šiandieninė visuomenės struktūra ir kaipo tokia nieku kitu nepakeičiama. (O gal autorius žino pakaitalą?). Kalbant apie šeimą, vulgarūs išsireiškimai jau labiausia netinka. Apskritai per visus veiksmus tęsiasi daugybė nešvankių pasakymų ir keiksmažodžių majoro Kutros frazėse. Nesveika yra Alekso ir Reginos meilė, kurie yra giminaičiai. Svetimas lietuvių nuotaikai ir kunigo apibūdinimas, kuris "kalba niekus" ir "lošia proferansą".

Arba vėl. Veiksmas vyksta Kutros dvare (bet dvaro savininkas gano vištas), jo brolis yra kažkokios armijos majoras, kuris reikalingas dukters finansinės paramos. Majoras Kutra, atvykęs į brolio dvarą, ne tik vietovės, bet ir brolio neatpažįsta.

Apskritai veikale nėra nei mus rišančios nuotaikos, nei charakterių. Vienintelis veikalo lietuviškas bruožas — veikėjų pavardės.

Būnant išeivijoje mums ypač būtų miela scenoje pamatyti savus lietuviškus žmones, kad ir iš juokingosios pusės.

Paliekant patį veikalą ir kalbant apie pastatymą, džiugu pripažinti, kad režisoriui J. Jagėlai pavyko parodyti palyginamai neblogą spektaklį. Tai rodo, kad režisorius yra pajėgus organizatorius ir vadovas.

Dauguma aktorių savo uždavinius atliko taip pat gerai. Išskirtinai reikėtų paminėti P. Jurėną, vykusiai atkūrusį Kutros charakterį, taip pat neabejotinų gabumų rodančią B. Petrulytę Reginos vaidmenyje. Neblogai vaidino V. Štuikys — Aleksas ir A. Liaudinskaitė — Kutrienė, nors pastaroji kiek perdaug blaškėsi.

Kitus vaidmenis turėjo — T. Barkertaitė — Danutė, J. Maniuška — Silikiūnas, J. Gaižutis — majoras ir K. Straukis — tarnas. Dekoracijos A. Palionio; scenarijus M. Vasiliauskienės.

Tikėkime, kad TMM Grupė neužilgo pasirodys su naujais dar gražesniais darbo vaisiais.

A. Ketvirtis.

Telšių vyskupijos valdytojas

Iki šiol laisvojo pasaulio lietuvių spaudoje ne kartą buvo minėta, kad iš vyskupų Lietuvoje gyvas tebėra Panevėžio vyskupas Paltarokas, bolševikinė Lietuvos spauda nekartą yra paminėjusi, kad kan. Stankevičius yra Kauno arkivyskupijos ir Vilkaviškio bei Kaišedorių vyskupijų valdytojas, Vilniaus arkivyskupija dar nebuvo nei kartą paminėta, o Telšių vyskupiją pirmą kartą paminėjo "Tėvynės Balsas" spalio 10 d. Nr. Tai yra propagandinis raginimas pasirašyti "Pasaulinės Taikos Tarybos kreipimąsi dėl taikos pakto sudarymo tarp 5 didžiųjų valstybių". Esą, mes čia pasirašom, ir jūs ten užsieniuose lietuviai pasirašykit. Pradžioje pastaba: "Rašo Telšių vyskupijos valdytojas Petras Maželis".

Beabejo tai yra kanauninkas ir buv. Telšių kunigų seminarijos retorikos profesorius, vienas populiariausių dvasininkų Telšiuose. Kaip jis pasidarė vyskupijos administratoriu, sunku pasakyti.

Tik jam pasirašyti duotas raštas aiškiai rodo, kad ne jo paties rašytas. Jame jokios krikščioniškos dvasios — nei Dievo, nei Bažnyčios, nei krikščionybės vardo. Kalbama apie karą nešantį mirtį, bet neprisimenamas net 5 Dievo įsakymas, kalbama apie meilę, bet toli ne krikščioniškoje dvasioje. Pagaliau bent kelios rašto vietos rodo aiškų vertimą iš rusų kalbos.

Nejaugi bolševikai mano, kad pasaulio lietuviai neatpažins, kas čia kalba, nejaugi tikės, kad tai dvasininko žodis, kai net nepaminima, kad jis kunigas?

Anglijoje sumažinamos maisto normos

Anglija, matyt, tikrai sunkioje padėtyje, kad šiemet ne tik Kalėdoms neskiriama jokio papildomo maisto, bet jau prieš savaitę paskelbta, kad nuo gruodžio 30 d. sumažinama bekono ir saldainių normos, o bekono ir sūrio kainos pakeliamos, nes iždas nepajėgias sudaryti 410.000.000 svarų primokėjimams už žemės ūkio produktus. Vyriausybė ruošiantis tuos primokėjimus visai nubraukti.

Pirmoji Kalėdų eglutė

Tai nutiko prieš 100 metų, tokį pat Kūčių vakarą, kaip šiandien. Mažos Clevelando parapijos kun. Schwan stovėjo prie bažnyčios durų sutikdamas negausios parapijos narius ir kiekvieną pasveikindamas "Linksmų Kalėdų". Bažnyčia buvo kukli — neturėjo ji nei aukšto bokšto, nei puošnių freskų, tik status stogas skyrė ją iš aplinkinių namų. Svei kindamas parapijiečius, kunigas atydžiai stebėjo jų veidus. Veik kiekvienas, įžengęs į bažnyčią, stabtelėjo nustebęs ir tyliai tarpusavy šnabždėjosi. Pagaliau paskutinis parapijietis įžengė bažnyčion ir kunigas, uždaręs duris, nuėjo prie altoriaus, kur žibėjo žvakutėmis papuošta eglutė. Žengdamas tarp stovinčių parapijiečių jis girdėjo vaikus šnabždant:

— Žiūrėk, mama, kunigas turi dangišką medį.

Kai jis baigė skaityti evangeliją ir žvilgterėjo į žmones, jam atrodė, kad jų akyse švietė toks nuoširdus ir nepaprastas Kalėdų džiaugsmas, kokio jis anksčiau nebuvo matęs.

Tai buvo pirmos Kalėdos neseniai į šį kraštą atvažiavusio kun. Schwan ir eglutė, kurią vaikas manė esant "dangiškuoju medžiu", — pirmoji eglutė šviečianti Amerikoje.

Kalėdos praėjo ir Clevelando gyventojai vėl grįžo prie savo kasdieninių darbų ir rūpesčių. Kiekvienas aplankė Bernelių mišias, girdėjo pranašingus žodžius apie taiką ir ramybę žemėje. Bet šiemet šie taikos ir ramybės žodžiai ypatingai skambėjo mieste. Tam pagrindą davė naujenybė mažojoje bažnyčioje. Apie tai kalbėjo gatvėse, krautuvėse, tavernose.

"Tai šventvagystė", sakė vieni. "Niekada nieko panašaus nematėme šiame krašte ir nenorime", kalbėjo kiti. Taip pat daug piktų žodžių buvo pasakyta apie "atėjūnus", kurie gadina ir niekina bažnyčią.

Kaikurie siūlė visą reikalą perduoti policijai, miesto burmistrui ar net gubernatoriui. Bet buvo išsiaiškinta, kad JAValstybių konstitucija garantuoja pilną tikybos laisvę net ir imigrantams. Tuo būdu ir teismas negalėtų uždrausti papuoštas eglutes įnešti per Kalėdas bažnyčion. Bet kiti porino, kad nėra įstatymo verčiančio krikščionis paklusti ir turėti ryšio su stabmeldyste.

Mažosios bažnyčios parapijiečiai buvo neturtingi žmonės — darbininkai, batsiuviai, smulkūs tarnautojai, krautuvininkai. Jei jiems kas iš turtingųjų miesto gyventojų būtų pasakęs netoleruoti pagoniškų papročių, žinoma, jie būtų dėję pastangų, kad puošnioji eglė niekada nebežibėtų bažnyčioje, tačiau žmonės tik kalbėjo ir ginčijosi.

Sekantį sekmadienį kun. Schwan pamoksle kalbėjo apie artimo meilę. Deja, nedaug lankytojų šiandien tebuvo. Pro spalvotus langų stiklus besiveržią saulės spinduliai linksmai žaidė papuoštoje eglutėje ir kunigas sunkiai koncentravosi mintyse. Jis galvojo apie Kalėdų eglutę, kuri buvo apšaukta pagoniška ir varžėsi parapijiečių piktų žvilgsnių.

Pasibaigus pamaldoms krautuvininkas priėjęs prie jo tarė:

— Mano klijentai nebenori iš manęs pirkti prekių, nes aš garbinąs šį pagonišką medį.

— Mielasis mano prieteliau, Kalėdų eglutė nėra pagoniška ir mes jos negarbiname, — atsakė kunigas.

— Tą patį ir aš sakiau šeimininkui, — įsiterpė priėjęs stalius. — Jis žada mane atleisti, nes padėjau jums nukirsti eglę.

— Aš taip ir padarysiu! — atsiliepė čia pat stovėjęs šeimininkas.

Tada kunigas paėmė eglutę ir išnešė iš bažnyčios. Dar ilgai būrys parapijiečių stovėjo gatvėje ir ginčijosi dėl jos.

— o —

Abejonės ir apmaudas kilo kunigo širdy. Jis nutarė pasikalbėti su kaimyninės didelės parapijos kunigu Canfield, kurio parapijiečiais buvo turtingi amerikiečiai. Bet šis nebuvo nieko girgėjęs pasisakant prieš eglutę. Pats nei gynė ,nei palaikė šią naujenybę.

Tada kun. Schwan papasakojo savo draugui, kad Hannoveryje, kur jis gimė prieš 32 metus, Kalėdų nešvenčiama be eglutės. Universitete, kur jis baigė mokslus, eglutė taip pat buvo Kalėdų būtinybė ir simbolis.

— Tai tradicija! — baigė jis savo pasakojimą.

— Yra gerų ir blogų tradicijų, — atsiliepė jo draugas. — Bet geriau būti kantriam įnešant naujenybes.

— Čia ne naujenybė, — karštai pertraukė jį kun. Schwan. — Tai yra plačiai vartojamas krikščioniškas paprotys Europoje ir negali būti nežinomas Amerikoj.

— Mano mielasis, įrodyk man savo nuomonės tikrumą ir aš pats uždegsiu eglutę per sekančias Kalėdas savo bažnyčioje.

— o —

Kun. Schwan pradėjo kovą. Visiems savo kolegoms kunigams, kurių adresus jis tik žinojo, išsiuntinėjo užklausimus, ar ištikrųjų Kalėdų eglutė nebuvo žinoma Amerikoje? Atsakymai plaukė iš visur: New England, Pennšilvanijos, Teksaso, Niujorko, iš senųjų miestų pietuose ir naujųjų Ohio ir Mississippi. Tačiau visi buvo neigiami. Daugumą žinojo, kad Europoje yra kažkas panašaus, tačiau amerikiečiai neturėjo jokio supratimo kad plačiame Dievo pasaulyje yra Kalėdų eglutė.

Taip prabėgo vasara ir ruduo įpusėjo. Vieną ūkanotą lapkričio vakarą kažkas pasibeldė į kun Schwan duris. Senas vyras, buvęs Worms universiteto profesorius, norėjo pasikalbėti su juo Jis daug girdėjo apie pirmą karą tą užžiebtą Kalėdų eglutę Amerikoje ir kilusius ginčus dėl jos Prie maloniai spragsinčio ugnia kuro profesorius papasakojo jog nesą abejonių, kad šis paprotys prasidėjo Elzase, Vokietijoje Pirmas spausdintas pranešima apie Kalėdų eglutę pasirodė 164 m. Strasburge. Per 50 metų ši paprotys paplito toli už Reino i 1700 metais veik visose Vokieti jos provincijose Kalėdų eglut buvo žibinama. Jis taip pat papa sakojo, kad Suomijoje pirmoj eglutė pasirodė apie 1800 metu Danijoje — 1810, Norvegijoje — 1828 metais.

Po šio susitikimo su profesc riumi, kunigas pradėjo klausinė ti žmones. Nemažai jis apklaus nėjo — net atvykusių iš Kalifo nijos ir kitur. Vienas vyras i Cincinati jam papasakojo, ka Vienoje pirmoji Kalėdų eglu buvo įžiebta 1816 m. princesė Henrietės. Paprotys greit papl to po kraštą. Kito svetimšalio pa sakojimu, Švedijoje jau nuo 181 metų Kalėdos pradėtos švęs prie eglutės. Iš kitų šaltinių su žinojo, kad Anglijoje pirmoji Ka lėdų eglutė buvo uždegta 18

(Nukelta į 6 psl.)

SKIRTINGI PASAULIAI

Karinė Kanados vadovybė ėmė tirti vieno grįžusio kareivio pasakojimą, kad Korėjoje kanadiečių daboklėje tūlas australų karys, nuteistas 28 parom už miegojimą poste, buvęs grandinėmis prirakintas prie sienos už rankų ir kojų. Pasak pasakotojo, jis apie tai girdėjęs iš kitų, pats to nematęs ir nežinąs ano australo pavardės, girdėjęs tik, kad po poros dienų, išėjęs iš daboklės, jis žuvęs.

Iki šiol visi užklaustieji pareiškė, kad tokio atsitikimo negirdėję, kad australai kanadiečių daboklėje nelaikomi, nebent koks jų dalinys, neturįs daboklės, to paprašytų. Tardymas tęsiamas.

Kaip skirtingi pasauliai! Čia tūlas kareivis papasakojo gandą apie nežmonišką elgesį su kariu ir išriedėjo visas aparatas, kad patikrintų ir nubaustų kaltininkus. Pas Sovietus dažnas tardomasis už surakintų rankų pakabinamas čekistų rūsy ir kybo, kol apalpsta. Dėl to niekas nesijaudina ir jei kas pabandytų tai priminti, tuojaus pats būtų panašiai pakabintas.

"Darbininkų rojuje"

Prahos radijas pranešė, kad Sleszka Ostrava kasyklose Moravijoje pasireiškęs darbininkų tarpe nedrausmingumas dažnai neateinant į darbą. Kasyklų vadovybė nutarė tuo reikalu pravesti tardymą, į teismo posėdį pašaukiant ne tik pačius darbininkus, bet ir jų šeimas. Komunistai mano, kad priminimas grėsmės šeimoms paskatins darbininkus uoliau dirbti. Partijos centras ne tik užgyrė kasyklų vadovybės užsimojimą, bet ir kitoms darbovietėms rekomendavo padaryti tą patį.

Spalio 28 d. Vilniuje buvo atidaryta pirmoji Žemės ūkio paroda. Nepriklausomoje Lietuvoje jos būdavo rengiamos kasmet.

Nuostabusis metalas titanijus

Metalurgija nepaliaujamai žengia pirmyn ir ieško naujų medžiagų naujoms tobulesnėms mašinoms. Viena iš naujausiai surastų vertingų metalurgijai medžiagų yra titanijus. Tai yra šviesus, baltas metalas, tirpstąs prie 1825 laipsnių C, jau atrastas mokslininko Gregor 1789 m., bet platesnę reikšmę įgaunąs tik dabar. Gamtoje randamas tik oxidų (T1O2) pavidale. Rinkoje buvo ir yra ypač plačiai naudojamas miltelių pavidale, kurie sumaišyti su dažais, emaliu ar popierium duoda balčiausią žinomą spalvą. Dažai yra stipriai atsparūs oro atmainoms. Mišinys su kremais yra naudojamas kaip vaistas nuo nudegimo, vabzdžių įkandimo ir tt. Technikoje titanijaus milteliai naudojami litavime.

Tačiau pradedant dvidešimto amžiaus antra puse, titanijus įgauna nepaprastos svarbos kaipo kietas metalas. Jis stovi tarpe aluminijaus ir geležies. Atominis svoris yra 47,90, o geležies 55,85. Būdamas daugiau trečdalio lengvesnis už plieną, turi beveik tą patį atsparumą, visiškai nerūdyja, atsparus karščiui ir cheminėms rūgštims. Tos savybės jį daro idealų metalą lėktuvams, ypač sprausminių lėktuvų varikliams, tankų statybai ir apskritai visai karo pramonei. Laivų statyboje titanijaus niekuomet nereikia dažyti, nes nerūdyja. Taikos meto pramonė jo pageidauja automobiliams, varikliams, namų apyvokos reikmenims ir įvairiems preciziniams įrankiams.

Šio taip nuostabaus metalo pasaulinė produkcija tesudaro tik apie 500 tonų per metus, dar tik laboratorinėje stadijoje. "Titanium Metals Corp. of America" prie Henderson New stato pirmąjį didesnį titanijaus fabriką, kuris galės pagaminti jau 3600 tonų per metus. Gamyba reikalauja didelio kiekio elektros srovės, todėl įmanoma tik kraštuose, turinčiuose daug ir pigios elektros.

Geriausi titanijaus rūdos klodai yra Indijoje. Jie turi 55-60% titanijaus oxido. Šiauriniam Amerikos žemyne titanijaus rūda yra turtinga Kvebeko provincija. Kažkur prie Labradoro pusiasalio Allard ežero pakrantėse randasi 125 mil. tonų ilmenito (Fe Ti O3) rūdos kalnas. Rūda yra juodos spalvos titanijaus-geležies oxidas, 30% titanijaus.

Kvebeko ilmenito rūdos eksploatavimui dvi JAV bendrovės investavo 33 mil. dol. Nutiesė specialų geležinkelį nuo Allard ežero iki Sant Lawrence upės ir laivais rūdą gabena iki Sorel miestelio arti Montrealio. Sorel vietovėje paleido į darbą pirmąsias visame pasaulyje tokios rūšies elektrines lydymo krosnis, kurių tikslas atskriti geležį nuo titanijaus rūdos.

Perėjus per šias krosnis rūda turi savyje jau 70% titanijaus oxido ir tokiu būdu tampa daug vertingesne žaliava titanijui gaminti negu tolimoji Indijos rūda. Dalinai Sorel proceso išlaidas padengia ir trumpesnis transportas, negu gabenant rūdą iš Indijos. Atskirta geležis sunaudojama plieno gamybai. Iki metų pabaigos bus pilnai įrengtos penkios tokios elektrinės krosnys, kurios subegės sunaudoti 500.000 tilmenito rūdos per metus. Gauta koncentruota titanijaus rūda randa rinką JAV dar daugiausia dažų pramonėje. Liejykla yra numačiusi savo planuose per keletą metų pastatyti 20 krosnių. Viena tik ši įmonė tada suvartotų 600.000 arklio jėgų elektros t.y. 441.600 kw.

P. Brakas.

Ė pušelės, pušelės tos nesurokuotos!
Tankios, aukštos ir lieknos, viršūnės kvietkuotos,
Ir vasarą, ir žiemą, kaip rūtos žaliuoja.
Liemuo liemenį plaka, kaip nendrės siūruoja,
Už pusvarsčio nesmato — toksai tankumynas!
Nors nei laužais, nei šiekštoms neužgriuvęs, grynas
Nei šakelės nudžiūvę, neužpynę vietos,
Pušys aukštos ir lygios, tartum nugenėtos.

Iš A. Baranausko "Anykščių Šilelis".

TABAKO ŪKIŲ REIKALAIS

Paskutiniu laiku tenka vis dažniau pastebėti spaudoje straipsnių apie tabako ūkius. The Simcoe Reformer dažnai talpina tabako augintojų straipsnius, kritikuojančius Marketing Board dėl nepakankamo gynimo tabako augintojų interesų tabaką parduodant. O mūsų spaudoje pasirodančius kaikuriuos straipsnius apie tabako auginimą bei eksporto galimybes reikia pavadinti "kreivu veidrodžiu".

Šiais metais augintojai bumba dėl nepakankamų kainų, kaltina MB, bet jie visai nutyli, kad jie patys užtai kalti. Marketing Board kasmet tikrina pasodintą tabaką laukuose ir, jei randa viršleisto kontingento, priverčia jį sunaikinti. Tiesa, šiais metais MB daugumoje pasodinto tabako visai netikrino ir augintojai, pajutę "palaidas vadeles", sodino, kiek tik kas išmanė. Tie, kurie daugiausiais triukšmo kėlė dėl peržemų kainų, turi pastogėje tonų tiek, kiek dar niekad nėra turėję. O sodinimo metu jiems visai galvon neatėjo, kad perviršydami kontingentą, pablogins kainas.

Mūsų spaudoje, ankstyvą rudenį, pasirodęs tabako augintojų (teisingiau—augintojo) "SOS šaukęs straipsnis dėl pasirodžiusių tabako rūdžių, vietos ūkininkus prajuokino, o visuomenę, neturinčią supratimo tabako auginime, tik klaidino.

Tabaką nepatartina sodinti žemose vietose bei žemėje, turinčioje šaltą podirvį. Lietingaisiais metais panašiose vietose gali rūdys užpulti.

Ši vasara buvo labai lietinga, todėl žemesnėse vietose, vienaame kitame ūkyje, buvo pasirodę rūdys, bet jos nedaug žalos tepadarė. Ir pats "SOS" straipsnio autorius, A. M., turi nuėmęs neblogą derlių ir yra pardavęs po 45¢ svarą.

"TŽ" pasirodęs straipsnis "Tabako augintojai nepatenkint aiškina, kad ūkininkai laiką šiu metus blogiausiais. Aš manyčia kad šiuos metus laiko "blogia siais" ne ūkininkai, bet straip nio autorius. Kol nebuvo M būdavo atsitikimų, kad nepa duotą tabaką tekdavo atiduo sandėliuoti, už tai reikėda mokėti, dalis jo sugesdavo ir tė davo laukti sekančių metų pa davimo. Ir pats straipsnio aut rius mini, kad šiemet tabakas bu vo labai greitai išpirktas, tik n pergeriausiomis kainomis. Tod aš nežinau, ar, palyginus šių m tų kainas (44,57¢ vidurkis už sv rą) ir turint galvoje praėjus laikų pirkimą, galima vadin šiuos metus pačiais blogiausiais

Toliau autorius mini, kad M pranašaujanti ateinančius met dar blogesniais. Girdi, ūkinink priaugins dar daugiau tabako, esant dideliems mokesčiams aukštoms rūkalų kainoms, tab ko paklausa negalėsianti pad dėti.

Marketing Board, kuris šiem nepakankamai atliko savo p skirtį, dienos suskaitytos. Tod ir jo pranašystės liks tik pran šystėmis.

Paskutiniu metu tabako augi tojai Delhi mieste turėjo du s sirinkimus ir gyvai diskutav kokią sutverti sąjungą, kuri g riau jų reikalus gintų. Labai g limas daiktas, kad ateinančia metais, pačių ūkininkų nutar mu, bus sumažintas auginamo t bako kontingentas 10-20% (t nėra nauja priemonė, tai bu praktikuojama ir anksčiau). S vaime aišku, sumažinus auginamo tabako kiekį, atsiras didesn jo paklausa ir teigiamai atsilie į kainas.

O tada, jei tik MB — koks bebūtų — vykdys teisingai au namo tabako kontrolę, tikrai n bus vėl "blogiausi metai".

Tabako Augintojų

IŠ PAVERGTOS TĖVYNĖS

Veda ALMUS

Propaganda prieš Ameriką

Lietuviškieji maskolberniai pagal paskutinius Maskvos įsakymus vis labiau stiprina propagandą prieš Ameriką. Vis dažniau tarybinėje spaudoje telpa straipsniai kaip "Tiesoje" spalio 23 d. "Taikos jėgos nugalės Amerikos karo kurstytojus". Ukmergės Žvirblio vardo mokytojai ir mokiniai, apsvarstę knygą "Apsakymai apie Ameriką", parašytą Amerikos žydų-progresyviųjų rašytojų, kurioje šmeižiama viskas, kas amerikoniška. "Į kalėjimus kišami tūkstančiai darbo žmonių. Darbo žmonės teroризuojami, negrai linčuojami"... ir panašios nesąmonės skelbiamos. Pagal šią knygą dabar LTSR mokyklose mokiniams duodami rašto darbai. Ir štai tūlos Kunkulytės rašomasis pateikiamas kaip pavyzdinis: "Tik žmonės esantys komunistų partijos eilėse, vedą Amerikos liaudį teisingu keliu, sugriaus amerikinio kapitalizmo pamatus iš pagrindų". TSRS spauda vedamuosiuose piktinasi kaip amerkiečiai drįsta remti tautas kovojančias prieš rusiškąjį imperializmą! O štai kitame tokiame rašomajame "mums net sunku įsivaizduoti, kad Amerikoje jaunimas negali mokytis... jeigu jų šeimos nuolatos badauja. Amerikos mokyklose sėdi tik turčių vaikai, viskuo aprūpinti irpertekę"...

LTSR daug dirvonuojančios žemės

Lapkričio mėn. "Tiesa" rašo: "Kam teko būti Kybartų, Vilkaviškio ir kituose rajonuose, kuriuose ilgą laiką truko karo veiksmai, ten rado daugybę nuo karo užsilikusių griuvėsių. Žymi dalis gyvenviečių ir vienkiemių teberiogso sugriauta, dalis žemės tebedirvonuoja... Vilkaviškio Kazlų Rūdos, Naujamiesčio rajonuose dirvonai sudaro daugiau kaip 20%, o Kybartų rajone, net apie 50% visos ariamos žemės. Keistai prasmukęs pro visas Viliaus, Maskvos ir čekistų cenzūras, "Tiesos" straipsnis parašytas tūlo V. Golubo, mums pranešа toliau, jog "po karo pasėlių plotas sumažėjo 490.000 ha! Dalis apleistų žemių apaugo krūmais, užpelkėjo. Kaikur jau steigiami kolūkiai, bet dar labai dideli plotai tebėra žemo produktyvumo ganyklos, pelkėtos apleistos dirvos...

"Kaip atrodė Lietuvos laukai prieš pora metų, galima spręsti iš tvirtinimo, jog Klaipėdos rajonai "įsisavino" vos mažą dalelę apleistų žemių, būtent 3.264 ha. Taip pat ir Kelmės, Panevėžio, Jonavos, Panemunės, Priekulės ir kitų rajonų kolūkiai turi daug dirvonuojančios žemės "įsisavinimui", atvirai išsipasakoja maskvinės propagandos liniją pametęs vargšelis Gotlubas, šiuo metu tikriausiai atgailaująs Lukiškio aikštėje. Priekulės MTS laukuose, kur su žiburiu prieš 7 metus nebūtum galėjęs rasti krūmokšnio, "padėjo išplėsti" 540 ha krūmynų, suarti 238 ha dirvonų, nusausinti žymų plotą pelkių. Kelmės MTS šiais metais išplėšė 111 ha krūmynų ir nusausino 864 ha pelkių... "Tiesa" pyksta, jog derlinga žemė ir toliau palikta niekieno neprižiūrima Radviliškio, Troškūnų, Taurагės, Šakių ir kaikuriuose kituose rajonuose. Troškūnuose šiais metais net 1500 ha buvę perduota "miškų ūkiui". Tauragės rajone "kolūkių teritorijoje" tebedirvonuoja 2500 ha, o sėją tevykdę 86%. Vadovai skundžiasi neturį ariamos žemės pakankamai. Panaši padėtis esanti Zarasų, Radviliškio ir Vievio rajonuose. Kybartų rajono kolūkiuose dirvonuoją apie 1300 ha, "rajonuose iki šiol tebestovi nenaudojami didžiuliai plotai fondinių žemių".

Komentarus, turbūt, ras patys skaitytojai. Bet tik prisiminkime penkmečio planus ir skelbiamas skaitlines. Gal Yla galėtų paaiškinti, kame reikalas, kad mažytė Lietuvėlė sugebėdavo pati viena su savo žemaitukais ir trakėnukais kiekvienais metais suarti tūkstančius naujų dirvų, tuo tarpu "traktoriais ir kombainais" ginkluoti sovietai vis naujus tūkstančius ha perduoda "miškų ūkiui". Tai nėra juk propaganda — taip rašo sovietinis oficiozas. Argi ištikrųjų už geležinės uždangos viešpatauja ne tik džiunglių įstatymas, bet pradeda augti ir pačios džiunglės? Turbūt, ilgai nereikės laukti, kad, rusų imperialistams viską iš Lietuvos gabenant "didžiosioms statybоms"", lietuviai "Stalino rojaus gyventojai" taps urviniais žmonėmis?

• Spalio 19 d. tarybinėje spaudoje antiamerikoninių rašinių serijoje pasirodė J. Bulavo "istorijos mokslų kandidato" straipsnis "Lietuvos buržuaziniai nacionalistai Vakarų imperialistų tarnyboje". Ten nieko ypatingai naujo, bet jumorui vietos palikta: "...lietuviškieji buržuaziniai nacionalistai iš buožių ir dvarininkų sūnelių suformavo savąsias "lietuviškąsias" kariuomenės dalis, kurioms vadovavo baltagvardiečiai kaip Plechavičius ir panašūs... Lietuva buvo paversta Anglijos-Amerikos pusiaukolonija. Į čia buvo gabenamos užsigulėjusios prekės (kaip būt gera, kad ir dabar jų atvežtų!)... Hitlerininkai su buržuaziniais nacionalistais iššudė daugiau kaip 300.000 Lietuvos gyventojų. Hitlerininkams padėjo visų nacionalinių pakraipų veikėjai — smetonininkai, voldemarininkai, krikdemai, liaudininkai ir socialdemokratai. (Kažin kodėl dalį jų įkišo į kacetus?). Po karo buržuaziniai nacionalistai mėgina iš pasalų trukdyti kūrybinį darbą... Lietuvių tauta... tuo pačiu dar kartą ryžtingai pasmerkia pikčiausius savo priešus — buržuazinius nacionalistus". Nebeužtvenksi upės tekėjimo, Bulavai, nors kažin kiek daug tau rublių primestų, ir verčiau ieškokis sau vietos Pavolgyje...

• Lapkričio 2 d. Vilniuje buvo pastatyta baleto premjera "Svetlana".

• Turimomis žiniomis, šiais metais maisto padėtis kiek pasitaisė. Nepaprastai daug lemia giminių iš kaimo "pakietėliai".

• Sovietinė spauda daug vietos skiria iškelti įvairių LTSR valdininkų, daugiausiai rusų, spekuliacijoms, kad galėtų įsigyti lengvąsias mašinas, dažnai panaudodami šantažą prieš jaunesniuosius tarnautojus.

• Groudžio 16 d. LTSR buvo pravesti LTSR liaudies teismų rinkimai. Ta proga tarybinė spauda mėnesiais iš anksto kalė, jog tai esąs demokratiškiausias teismas pasaulyje. Kad kartais skaitytojui į galvą neateitų klaidingos mintys, buvo puolami JAV-bių teismai, kurie esą išnaudotojų klasės įrankis. Ne ką geresnis buvęs ir buržuazinis Lietuvos teismas.

ĮSPĖJIMAS

Užsakymai Anglų Kalbos Vadovui dabartine kaina ir su dabar nustatyta nuolaida bus priimami tik iki š.m. gruodžio mėn. 31 d. Kas siųs užsakymus vėliau, už jau išėjusius iš spaudos sąsiuvinius turės mokėti pilną kainą — po 60¢. Be to, kainoms kylant, tur būt teks ir šio leidinio kainą kiek pakelti. Tačiau galimas kainos pakėlimas nelies tų, kurie užsakymus atsiųs dar šiais metais ir neatsižvelgiant į tai, kiek bus įmokėję, jie užsakytą leidinį gaus sena kaina pagal numatytą nuolaidų lentelę. (5 sąs. — $2.75, 10—$5.00, 15 — $6.75 ir 20 $8.00).

WORD & PHRASE
6660 W. 147th St. Tinley Park, Ill.

Lietuvių katalikų seimas Niujorke

Gruodžio 16 d. Niujorke Šv. Jurgio parapijos salėje įvyko Niujorko, New Jersey ir apylinkių ALRK Federacijos seimelis. Dalyvavo iš 23 draugijų 85 atstovai ir būrys svečių. Amerikos lietuvių katalikų veiklos klausimais buvo kun. Gidžiūno, OFM, ir prof. Bendoriaus paskaitos. Pirmasis kalbėjo apie katalikų akcijos turinį ir organizaciją. Antrasis apie Amerikos katalikų aktualiuosius dabarties uždavinius. Paskaitose iškeltos mintys sukėlė gyvų diskusijų. Buvo paliesti patys gyvybingiausi katalikų veiklos reikalai: akcijos fondo rėmimo, katalikų spaudos platinimo, jaunosios kartos lietuviškumo, jaunosios kartos į draugijas įtraukimo, lietuviškosios mokyklos išlaikymo, lietuvių bendruomenės organų sudarymo, katalikų politinės įtakos stiprinimo ir kt.

Seimelis pritarė sumanymui organizuoti studijų dienas Amerikos lietuvių jaunimo lietuviškumo išlaikymo problemai gvaldyti. Seimelis nutarė organizuoti katalikų spaudos platinimo vajų ir kiekvienas seimelio atstovas pasižadėjo 1952 metams surasti ne mažiau kaip 1 naują katalikų laikraščiui prenumeratorių; pritarė lietuvių bendruomenės organų sudarymui; išreiškė užuojautą kenčiantiems broliams Lietuvoje, pasveikino vyriausiąjį kovojančios Lietuvos atstovą šiapus geležinės uždangos — VLIKą, linkėdamas jam pasisekimo darbe ir pažadėdamas Amerikos lietuvių katalikų paramą. Pareikštas apgailestavimas dėl vadistinių reiškinių, kurie trukdo VLIKo darbą ir gresia lietuvių vieningumui; padėka Amerikos valdžiai už palankumą Lietuvai ir paprašyta, kad paremtų lietuvišką reikalą ir ateityje; pasisakyta prieš Niujorko ALTO skyriaus valdybos nusistatymą per Lietuvos nepriklausomybės sukakties minėjimą 1952 m. vasario 16 d. surengti po iškilmingosios dalies šokius. Kai Lietuva krauju ir ašaromis plūsta, nepriklausomybės sukaktį minėti dera rimties ir susikaupimo ženkle. Paragintos visos katalikų draugijos dėtis į ALRK Federaciją, o naujieji ateiviai dėtis į lietuvių parapijas.

Oficialiai seimelio daliai pasibaigus, įvyko karaliaus Mindaugo krikšto 700 metų sukakties minėjimas. Prof. Sužiedėlis savo labai instruktyvioje paskaitoje išryškino to didelės istorinės reikšmės įvykio aplinkybes. Minėjimas buvo baigtas šv. Jurgio parapijos bažnyčioje palaiminimu Šv. Sakramentu. ELI.

Šventė lietuvybės tvirtovėje

Įsipilietinę Brooklyne, tėvai pranciškonai su nepaprasta energija kibo organizuoti spaustuvę ir leidyklą. Jiems pasisekė apjungti tris sunkiai besiverčiančius JAV katalikų savaitraščius ir jų vietoje duoti dukart per savaitę leidžiamą "Darbininką", kuris visais atžvilgiais yra padaręs milžinišką pažangą. Greta "Darbininko" tėvai pranciškonai dar leidžia mokslo ir kultūros žurnalą "Aidus" ir "Šv. Pranciškaus Varpelį". Per trumpą laiką įtaisytoj modernioj spaustuvėj spausdinamas moksleivijos mėnraštis "Ateitis", karių laikraštis "Karys" ir atliekami kiti spaudos darbai.

Iki š.m. balandžio 15 d., buvę apleisti ir nejaukūs Brooklyno centre namai, tėvų pranciškonų atsidėjimu, rūpesčiu ir darbu, geros valios katalikams parėmus, per palyginti labai trumpą laiką pasidarė lietuvių kultūros didingu židiniu, lietuvybės išlaikymo ir ugdymo tvirtove. Teisingai vienas vienuolyno šventinimo iškilmių dalyvis pastebėjo:

— Tik šitokios tvirtovės gali sulaikyti bedieviškojo bolševizmo antplūdį. Tik šitokie lietuvybės židiniai gali išlaikyti gyvą lietuvių išeivijos tautinę dvasią.

Šventę sudarė 3 dalys: iškilmingos pamaldos Apreiškimo parapijos bažnyčioje, vienuolyno pašventinimas ir iškilminga vakarienė.

Brooklyno vyskupo pagalbininkas J.E. R. A. Kearney, asistuojamas vienuolių, pašventino vienuolyną ir spaustuvę. Visi vienuolyno koridoriai ir kambariai buvo pilni žmonių, nes nuo pašventinimo vienuolyne įsigaliojo klauzūra ir vėliau laisvai lankyti bus galima tik iš klauzūros išjungtas patalpas.

Vakare Apreiškimo parapijos salėje įvyko iškilminga vakarienė, kurios metu sveikinimus ir linkėjimus pranciškonams pareiškė Lietuvos Gen. Konsulas Niujorke, Kunigų Vienybė, "Darbininko" vyr. redaktorius, Kultūros Instituto pirmininkas, vietinės parapijos klebonas. Pranciškonų provinciolas tėvas Vaškys per Voice of America vakarienės metu perdavė kenčiančiai ir kovojančiai Lietuvai pranciškonų pažadą dirbti Dievo garbei dirbant Lietuvos naudai. Jis prašė anapus geležinės uždangos esantį lietuvį ištverti ir nenuleisti rankų.

Šventės proga buvo išleistas specialus "Darbininko" numeris su pačios šventės iškilmių aprašymu, ir vaizdais.

Brooklyno lietuvių pranciškonų viršininku yra tėvas V. Gidžiūnas, "Darbininko" administratorius tėv. B. Grauslys, spaustuvės administratorius tėvas. Pr. Giedgaudas, "Varpelio" redaktorius ir "Aidų" redakcijos narys tėvas L. Andriekus. Spaudos darbe talkina tėvai B. Ramanauskas ir M. Stepaitis. Įvairius spaustuvės darbus dirba broliukai V. Biveinis, P. Gaidys, J. Petkevičius, K. Gulbinas. ELI.

Iš lietuviškojo pasaulio

JA VALSTYBĖS

Free Europe radijo lietuviškos programos pradžia, kaip girdėti, sutikusi kliūčių iš oficialių asmenų pusės.

"Dirvos" red. Rasteniui pereinant dirbti į Free Europe lietuvių skyrių, redaktoriaus pareigas perima agr. Gaidžiūnas, kacetininkas, buvęs tautininkų atstovas VLIKe.

Bostono Tremtinių Dr-jos nauja valdyba: St. Lušys, P. Žičkus, A. Juknevičius, A. Matijoška.

Clevenlando lietuviai vaikučiai vis dar neturi vietos, kur galėtų mokytis lietuvių kalbos ir kt. lietuviškų dalykų.

Dr. J. Petronis, žinomas Lietuvos žemės ūkio darbuotojas iš Brockton persikėlė su šeima į S. Boston .

Gen. Nagius-Nagevičius šiuo metu serga ir gydosi ligoninėje.

Dr. E. Navakui fabrike dirbant sužalota akis.

Dr. Ingelevičius dirba vienoje Brooklyno Tbc ligoninėje.

Rochestery gruodžio 9 d. atidaryti lituanistikos kursai. Paskaitos vyks kas penktadienį.

Tėvynės Sargo naujas numeris netrukus būsiąs pradėtas rinkti. Medžiagą prašoma prisiųsti ne vėliau gruodžio 31 d.

VOKIETIJA

Iš Lietuvos Vakarų Europą pasiekė dar vienas atbėgėlis, studentas, suvalkietis.

Centrinėn Tautinių Komitetų tarybon pabaltiečiai neįeina. Ją sudaro lenkų, ukrainiečių, vengrų, jugoslavų, rusų ir gudų atstovai. Pabaltiečiai įeiti atsisakė dėl to, kad priklauso kitai panašiai organizacijai Incorpore, veikiančiai daugiausia amerikiečių zonoje. Pabaltiečiai buvo sutikę įeiti, jei ši pastaroji nesiims visų tremtinių atstovavimo arba, jei visos tautybės iš jos išstotų. Po pasitarimų, Incorpore pareiškė kaip tik norinti atstovauti visų tremtinių reikalus, o tautybės iš jos atstovus atšaukti visdėto nesiryžo. Pabaltiečiai nenori dvigubo atstovavimo ir į CTKTarybą neina.

VLIKas yra numatęs leisti laikraštį. Kur jis eis — Miunchene ar Reutlingene dar galutinai nenustatyta. Numatyta, kad prie jo dirbs Dr. J. Grinius, J. Grigolaitis ir A. Pauliukonis.

Prel. Krupavičius pakviestas būti Centrinės Europos krikščionių demokratų unijos atstovu Vakarų Vokietijoje.

Prof. J. Brazaitis — VLIKo ir VT narys, Užsienių R. Tarnybos valdytojas gruodžio 31 d. su šeima iš Bremeno išplauks į JAV. Numatoma, kad po poros mėnesių galės grįžti atgal į Europą.

Dr. J. Grinius, kuriam po šešto sveikatos tikrinimo pranešta, kad vizos davimo klausimas dar 1 metams atidedamas, liks Europoje, nes įvažiavimo lengvatos baigiasi gruodžio 31 d.

J. Grigolaitis, žurnalistas, dar kartą bando praeiti komisijas emigruoti į JAV.

Pr. Karalius, Vokietijos LB Kr. Valdybos sekretorius, išvyko į JAV.

A. Pauliukonis, kelis kartus atmestas JAV konsulato, atmestas taip pat ir Kanados konsulato, yra vėl atnaujinęs bylą dėl įvažiavimo į JAV. Jau praėjo IRO komisijas ir netrukus turi būti pakviestas JAV konsulato gydytojo.

AUSTRALIJA

"Mūsų Pastogė" jau spausdinama nuosavoje spaustuvėje "Mintis". Laikraščio leidėjas A. Baužė siūlo jį perimti Austr. LK Draugijai.

L. Baltrūnas treniruoja Victoria valstijos krepšinio rinktinę Melbourne.

— Po ilgų svarstymų ir atidėliojimų pagaliau nutarta įsteigti nuolatinę operą Australijoje, kurios nuolatinė būstinė bus Sydnejaus "Tivoli" teatras. Operos sezonas prasidės 1952 m. balandžio mėn. Opera numačiusi pastatyti 6 veikalus: Lohengrin, Lucia di Lammaermoor, Pagliaci ir Don Giovanni. Tai bus pirmoji opera Australijoje.

— Viktorijos valstijoje dėl lėšų stokos atleista iš valstybinių tarnybų 5000 tarnautojų. Taupumo sumetimais panaikinti visi viršvalandžiai valstybinėse tarnybose, sulaikyti darbai Kiewa hidroelektrinės stoties statyboje ir įrengimų darbai kitose dviejose elektrinėse. Šalia to sustabdyta visa eilė valstybinių darbų. Neribotam laikui apribojamas elektros ir gazo naudojimas. Valstijos ministeris, padaręs šį pranešimą, pareiškė, kad tai yra pats nemaloniausias pranešimas, kokį jam tekę bet kada padaryti.

BRAZILIJA

— Lietuvių kolonija Viloj Zelinoj (Sao Paulo priemiestis) turėjo du iškilmingus sekmadienius. Lapkričio 25 d. atlankė lietuvių seselių pranciškiečių vienuolyną Jo Eminencija Kardinolas Fr. Spellman. Kardinolui asistavo kun. klebonas P. Ragažinskas ir seselė viršininkė M. Julija. Iškilmėse dalyvavo Lietuvos konsulas A. Polišaitis su organizacijų vadais ir veikėjais. Meniską programą atliko seselių vedamos mokyklos mokiniai. Iškilmes A. Zibas nufilmavo televizijai.

Antras sekmadienis — gruodžio 2 d. — taip pat buvo ypatingas: pašventintas seselių pranciškiečių statomos gimnazijos dedikacinis akmuo, dalyvaujant Sao Paulo gubernatoriui su ponia ir palydovais. Šventė buvo sujungta su seselių vedamos mokyklos mokslo metų baigimu. Pirmiesiems mokiniams, kurių daugumą sudarė lietuviukai ir lietuvaitės, pats gubernatorius įteikė diplomus. Iškilmės buvo filmuojamos. Po jų gubernatorius aplankė dar lietuvių mokyklą Viloje Beloje, Liet. S-gos Brazilijoje išlaikomą, ir labai gražiai atsiliepė apie lietuvių dideles pastangas ir laimėjimus švietimo ir kitose srityse keliant Sao Paulo miesto garbę. Gubernatorių lydėjo klebonas P. Ragažinskas, konsulas A. Polišaitis ir kiti lietuviai veikėjai.

— Mirė: lapkr. 5 d. Stasys Černiauskas, lapkr. 11 d. Juozas Juzėnas, lapkr. 20 d. Julė Patinskienė, lapkr. 22 Veronika Masienė.

— Prancūzių vienuolių Šv. Juozapo vardo gimnazijoje pirmą klasę baigė pirmomis mokinėmis, gaudamos po aukso medalį, Audra Antanaitytė ir Eugenija Kligytė.

— Lietuvių Sąjunga Brazilijoje savo 20-ties metų gyvavimo sukaktį švęs gruodžio 31 d., suruošdama bankietą. Sukakties proga leidžiamas didžiulio formato su iliustracijomis metraštis, kuris išeis dar šį mėnesį.

— Lietuvių Katalikų Bendruomenės Šv. Juozapo choras šiais metais švenčia savo 15 metų sukaktį. Ta proga 1952 m. sausio 19 d. miesto salėje ruošiamas iškilmingas koncertas. Šis choras, muziko Al. Ambrozaičio vedamas, pasiekė labai augšto lygio. Brazilų spauda gražiai atsiliepė apie choro bažnytinius koncertus keliose Sao Paulo bažnyčiose.

J. V-tė.

VENECUELA

Venecuelos Liet. Bendr. naujoji valdyba, išrinkta suvažiavimo Valencijoje spalio 13-14 d.: pirm. inž. Vl. Venckus, vicepirm. J. Bieliūnas, sekr. A. Diržys, ižd. Dr. P. Neniškis, narys K. Lepšys; Garbės teismas: Dr. A. Vabalas, inž. St. Eidrigevičius ir St. Jankauskas.

Literatūros premijai šeši venecueliečiai sudėjo 4500 bolivarų — $1.340. Aukojo Vl. Venckus, L. Jablonskis ir J. Bieliūnas po 1000 bolivarų, P. Mikalauskienė, D. Kikas ir M. Zupkus po 500 bolivarų. Pinigai bus perduoti L. Rašytojų Dr-jai.

Ekvadore taip pat pradėtos lietuviškos transliacijos iš Quito miesto. Jos ateity numatomos duoti trumpomis bangomis 3 kartus per savaitę. Jomis rūpinasi L. Misijos Draugija.

Lietuviškos Spaudos Centro Vajus

Malonus Lietuvi-e, savo duosnia auka paremk

Naująjį Lietuvių Religinį, Tautinį bei Kultūrinį Centrą

LIETUVOS PRANCIŠKONŲ VIENUOLYNĄ
680 Bushwick Ave., Brooklyn 21, N.Y.

LIETUVIŠKOS SPAUDOS CENTRAS su moderniška spaustuve ir knygų leidykla

Naujajame Spaudos Centre spausdinami Pranciškonų leidiniai:

1. "DARBININKAS", dukart savaitėje išeinąs ir plačiai Amerikoje skaitomas laikraštis.
2. "AIDAI", pasaulio lietuvių mokslo, literatūros bei meno ir visuomeninio gyvenimo laikraštis.
3. "ŠV. PRANCIŠKAUS VARPELIS", religinio-patriotinio pobūdžio laikraštis.

Taip pat kiti lietuviški žurnalai "ATEITIS", "KARYS", įvairaus turinio knygos ir mokykloms reikalingi vadovėliai.

Vienuolyno pirkimo skoloms padengti, naująjį Lietuviškos Spaudos Centrą išlaikyti reikalinga visų Amerikos lietuvių talka ir parama

Už kiekvieną, nors ir mažiausią auką,
pranciškonai bus amžinai dėkingi

Naujajam Pranciškonų vienuolynui ir Spaudos Centrui aukas prašome siųsti šiuo adresu:

Franciscan Fathers, 680 Bushwick Ave., Brooklyn, N.Y.
ar
Very Rev. Provincial Superior, Kennebunk Port, Maine

KOTRYNA GRIGAITYTĖ - GRAUDUŠIENĖ

PASKUTINIS ŠOKIS

KARAS PASIBAIGĖ. Su džiaugsmo ašaromis akyse mes žvelgėm į amerikiečių karius, kurie nutraukė mirties kilpą viršum mūsų galvų. Dar tebesmilko griūvėsiai, tebeplaukiojo ore kraujo kvapas. Tie, kurie liko gyvi, lindo iš rūsių į blaiviai pramerktą dienos šviesą. Ieškojo artimųjų, draugų, pažįstamų. Vieni juos apraudojo prie griuvėsių, kiti nešės savo gėlą dulkėtais vieškeliais. Nežinau gerai kiek jau buvo praėję laiko nuo karo pabaigos, kai pirmą kartą paėmiau į rankas lietuvišką laikraštį. Jis buvo pilnas ieškojimų. O klaidžiojanti, išblaškytieji mano broliai! Kokia daugybė jūsų prarado pačius artimiausius... Ir štai mano akys sustojo ties dviem vardais: "...ieškau žmonos Aldonos ir sūnelio Gintaro. Tadas Norvaiša".

Ilgai sėdėjau su virpančiu rankoje laikraščiu. Paskiau paėmiau plunksną ir parašiau:

"Mielas Tamsta,

Aš galiu suteikti Jums visas žinias apie Aldoną ir Gintarėlį, bet pasiruoškite išgirsti, kad jų jau neberasite"...

Mažam Bavarijos miestely, kuriame tada gyvenau, buvo graži, saulėta šventadienio popietė. Pro mažą pastogės langelį mačiau aš blizgantį plentą, kuriuo laiks nuo laiko pralėkdavo kariškos amerikiečių mašinos. Plento pakraščiais vaikštinėjo miestelio gyventojai, rankiodami cigarečių nuorūkas. Iš plento suko siauras kelias į miesteliuką, kur, prisišliejęs prie kalno, stūksojo smailiais stogais nameliai. Pietinėj kalno pusėj sirpo vynuogės. Pro jas vingiavo kelias obelimis apsodintas, kurios lyg šokėjos laikėsi susiėmusios už rankų. Saulė, kliūdama už baltų, mažų debesėlių, bėrė joms pilnas rieškutes kaitrių spindulių. Šešėlių bangavime iš tolo suposi, raudonais ir gelsvais obuoliais nusagstytos, jų viršūnės. Ties kelio sukimu į plentą stabtelėjo amerikiečių mašina. Iš jos išlipo civiliniais drabužiais keleivis. Nusipurtė dulkes nuo rūbų, padavė kepurę į telegrafo stulpą ir apsidairė. Iš tolo jis atrodė tiesus ir gražiai nuaugęs. Miestelin ėjo neskubėdamas. Jis nesilankstė nei prie cigarečių, nei prie viliojančiai raudonveidžių obuolių, nukritusių ant kelio. Su kiekvienu artėjančiu žingsniu jis atrodė vis labiau pavargęs. Prie pat miestelio stabtelėjo, pažvelgė atgal į plentą, lyg abejodamas žengti pirmyn ar ne. Tą valandą jis buvo vienas visam tam kelyje; gal būt dėlto jį sekė beprasmiai klaidžiojančios mano akys. Kelio užsisukime jis dingo tarp smulkių namelių. Mašinos vis padūkusiu greičiu švilpė plentu, o diena pamažu slinko į vakarus. Mano penkių metų sūnelis žole maitino kieme triušius, o jo tėvas netoliese lošė su šeimininku kortomis. Pametus keleivį iš akių, aš dabar žiūrėjau iš mažo pastogės langelio į juos ir jaučiausi savotiškai laiminga. Kažkas nedrąsiai, tarsi virpančia ranka, pabeldė į duris. Ir tą akimirką aš lyg ir pamačiau nežinomą keleivį už poros žingsnių. Nė kiek nenustebau, kai atidariusi duris, radau jį ant paskutinės siaurų laiptų pakopos. Viena ranka jis laikėsi laiptų atramos, o antrojoj spaudė sulankstytą laikraštį.

— Sveikas Tamsta, — pirmoji jį prakalbinau gimtuoju žodžiu. Jis labai nustebo ir truputį nusišypsojo:

— Jūs mane pažįstate?

— Ne... tik spėju. Kartais nujautimas būna lygus regėjimui. Sėskitės. Juk esate pavargęs po kelionės.

— Taip... per visą savo gyvenimą, rodos, tiek nepavargau, kaip keliaudamas pagal šį adresą, — padėjo mano laišką ant stalo. Jo lūpos buvo sausos ir žodžiai kliuvo už jų. Jaučiau, kad ir mano balsas dreba, o ašarų banga plėšia krūtinę. Mintimi meldžiau Dievą tvirtybės, kad galėčiau perduoti tai, ką žinojau. Šiek tiek susivaldžiusi, jau beveik natūraliu balsu, pasiūliau:

— Išgersime tikros amerikoniškos kavos. Čia kartais užeina vienas lietuvis kareivėlis iš amerikiečių armijos. Jis mano vyrą ir cigaretėmis apdovanojo. Jūs rūkote, tiesa?

— Tik labai svarbiais atsitikimais. Paskutinį kartą rūkiau, perskaitęs Tamstos laišką...

Aš bijojau pažvelgti į tą sopulio pervertą žmogų. Paskubomis dėjau ant stalo kavą, cigaretes, paskutinį sviesto gabaliuką, kurį taupiau sūneliui, net ir cukrų — taipgi gautą vaikui iš gerasirdžio kario. Šią valandą aš jam galėjau atiduoti viską, kad tik ištraukčiau bent valandėlei iš to geležinio skausmo nasrų. Deja, jis neėmė nieko, net ir cigarečių. Jis buvo klaikiai išbalęs ir tamsiom, didelėm akim sekė mano judesius, laukdamas kada aš vėl praversiu lūpas. Jis buvo jaunas, ne daugiau dvidešimts aštuonių metų, ir gražiai pražilusiais plaukais. Dailius jo veido bruožus dar nepajėgė sužaloti nelaimės ir jo liūdna šypsena protarpiais atrodė net kūdikiškai švelni.

— Jūs turite pasistiprinti, kitaip negalėsiu jums nieko papasakoti, — tarsi juokaudama prašiau jį nuoširdžiai. Jis klusniai paėmė kavos puodelį ir, nelietęs nieko daugiau, išgėrė.

— Bet jūs nenurijote nė kąsnio duonos, mielas svety. Suprantu, kad tai nėra lengva, bet yra būtina.

— Atleiskite... negaliu.

— Taip kartą ir aš pasakiau, nuvykusi į savo motinos laidotuves. Seserys vienuolės, ją slaugiusios, neleido eiti prie mirusios, kol suvalgiau man paruoštus pusryčius atvykusi iš kelionės. Jos buvo maloniai šypsančios ir kalbėjo apie daug ką, tik ne apie mano motiną. Aš beveik ėmiau netikėti, kad ji mirusi; ir telegrama, kurią laikiau kišenėje, atrodė man tiktai sapnas. Aš pavalgiau kaip reikiant. Tik po to leido įsitikinti, kad motina tikrai mirusi. Nieko negalėjau nuryti dvi paras. Nė vandens. Tada supratau, kaip labai protingai jos elgėsi, versdamos mane valgyti pirm visa to...

— Taip! Mirtis, rodos, toks paprastas reiškinys. O vienok mes padarome iš jos kažką baisaus. Juk tikėdami į amžinybę mes turime gražių vilčių, kad ten išsiilgę pasitiks mus mūsų artimieji. Aš dabar jau daug paprasčiau žiūriu į mirtį. Svarbu nepamesti amžinybės troškimą.

Jis nusišypsojo lyg pro rūką:

— Jūs esate geraširdė moteris. Ir labai motiniška. Bet kartais vaikas dėl kokių nors priežasčių pradeda verkti. Motina suneša jam visus žaislus ir vistiek negali nuraminti. Šiandieną aš panašus

MOTERŲ ŽODIS

Krikščionės mergaitės uždaviniai

Tai pagrindinės mintys iš Šv. Tėvo kalbos, pasakytos 1946 m. gegužės 12 d. milžiniškai jaunų romėnių miniai, atėjusiai pasiaukoti Švenčiausiai Mergelei Vatikano bazilikoje pirmųjų karo pabaigos metinių proga.

— Jūs pasišvenčiat Marijai be galo rimtą valandą jūsų krašto ateičiai, t.y. tokią valandą, kurioje iškyla įsakmus klausimas: ar katalikų tikėjimas, krikščioniška civilizacija, suteiks italų tautai savo gilią dvasinę jėgą ir jai savitą charakterį? Atsakymas yra, jeigu ne visai, tai bent labai didele dalimi jūsų rankose.

Šv. Tėvas prašo jaunųjų Romos mergaičių, vardan dėkingumo ir meilės Švenč. Panelei, būti tikinčiu, tyru ir krikščioniškai veikliu jaunimu.

Tikintis jaunimas

— Tikintis jaunimas yra toks jaunimas, kuris moka reaguoti prieš gyvenimo supasaulietinimą ir suvulgarinimą, prieš netvarkingą smukimą į materialinius ir žemiškus dalykus, prieš Dievo užmaršį ir neigimą. Tai yra jaunimas, kurio gyvenimo centras yra Dievas, Jėzus Kristus ir Amžinybė; jaunimas, kuris savo elgesio pagrindu ima Tobijaus pamokymą savo sūnui: Kiekvieną tavo gyvenimo dieną, turėk Dievą savo mintyse ir saugokis nuodėmės ir tavo Viešpats Dievo prisakymų sulaužymo; jaunimas, kuris veikia ir žengia pirmyn visuomet lydimas Dievo žvilgsnio, kuris meldžiasi, kuris švenčia šventes, kuris sekmadieniais susirenka prie Viešpaties altoriaus, kad garbintų Dievą ir kad paimtų iš Šv. Eucharistijos jėgų savo uždaviniui; jaunimas, kuris toli nuo formalinės krikščionybės, grynai išorinės, pavirtusios papročiu, visad stengiasi vis giliau, aiškiau suprasti ir prisiimti neišsemiamus katalikiškosios tiesos ir krikščioniškų principų turtus ir kuris tuo būdu žengia tvirtu ir tikru žingsniu tikėjimo taku; jaunimas, kuris nuo pat anksčiausių metų stengiasi įkūnyti šį tikėjimą savo veiksmu ir gyvenimu ir per tai siekia subrendimo ir krikščioniškos asmenybės pilnaties.

Tyras jaunimas

Jūsų tautoje nenugalimos jėgos paslaptis kadaise buvo motina, krikščionė motina! Ilgus laikus ji buvo pasididžiavimas ir palaima jūsų tautos. Joje prasiskleisdavo ir surasdavo tobulybę pilnos jaunatvės žiedas. Šis neužkrėstas tyrumas buvo iki netolimos praeities italų moteriško jaunimo taisyklė.

Būsime mes dabar priversti su sopuliu žvelgti į tuščias šito priešo sutrypto sodo lysves? Visur, kur jis praeina su pikto galia, trypdamas jaunatvės žiedą, žmonės, kilnumas praranda savo žavesį, motinos švelnumas savo kvapą. Ant suvytusiais lapais nuberto purvo tamsūs balsai skelbia skyrybų triumfą prieš nesuardomas jungtuves ir savanorišką bevaisingumą, prieš vaisių nešančią meilę. Tik tyra ir kilni kakta pajėgia pasipuošti vainiku, kuriame žiba vedybinės ištikimybės ir motiniško herojizmo perlai.

Jums priklauso, mielos dukterys, dabar prikelti naują moteriško jaunimo kartą, kuri prie jungtuvių altoriaus ar mirties patale atneštų Kūrėjui nesuteptą ir nesuteršta tyrumo turtą.

Tai kiekvienai iš jūsų reiškia įsijungti į kovą prieš viešus jaunatviško tyrumo ir nekaltybės griovėjus. Be abejonės, visi garbingi žmonės apsidžiaugtų, jei valstybė kovotų išmintingais įstatymais su nedorovingais paveikslais ir reiškiniais spaudoje, kinuose, teatre ir radijuje. Bet tai jūsų pareiga duoti tiems įstatymams sielą ir gyvybę; jūsų pareiga sujudinti kryžiaus žygį už krikščionišką dorovę per jūsų dvasios kilnumą ir tyrumą, per jūsų susivaldymą, per jūsų elgesio ir rūbų krikščionišką kuklumą, per jūsų pagarbą tėvams, per jūsų išradingą jautrumą sukurti namų gyvenimą ne tik pakenčiamą visiems, bet ir trykštantį džiaugsmu ir ramybe.

Krikščioniškai veiklus jaunimas

Paskutiniu laiku moters socialinė padėtis pasikeitė iš esmės. Iš nuošalios šeimos šventovės ji staiga pasijuto pernešta į judrų ir platų visuomeninį gyvenimą. Ji dirba šiandieną tose pačiose profesijose kaip ir vyras, yra lygiai kaip ir jis atsakinga ir net ir politinėje srityje turi tas pačias teises. Veržlaus upokšnio staigumu ir skubėjimu šis pasikeitimas sudraskė pylimus, sukrautus gamtos ir papročių. Jis įsuko moterį, grąsindamas jai nuplėšti jos tyrąjį kilnumą ir atstumti ją nuo jos motiniškosios misijos. Veltui būtų dėti pastangų priešintis šitam pasikeitimui, tačiau reikia įspėti pavojų, kuris jame slypi. Tame turi pasireikšti jūsų veikla.

Turėkit svarbiausia jūsų įsitikinimų drąsą, drąsą viešai parodyti jūsų tikėjimą, kokia bebūtų vieta, kurion Apvaizda jus skirtų. Ar tai būtų įstaigoje, ar prekybos namuose, ar tarnaitės vietoje, ar fabrike, ar mokykloje, ar laboratorijoje, ar klinikoje: visur duokite pavyzdį jaunos mergaitės katalikės, sąmoningos savo tikėjime, kurio doktriną ji pažįsta, klauso įstatymo, kurį ji moka palaikyti ir, reikalui esant, apginti. Be abejonės, tai reikalauja daug susivaldymo, tikrumo ir jėgų atstumti kiekvieną kenksmingą pagundą, jėgų pernešti kiekvieną atsisakymą ir kiekvieną našią auką. Bet tai yra mažiausia, ko galima būtų laukti iš jaunos katalikės mergaitės.

Antroje vietoje, jūs turėtumėte rūpintis kitas patraukti jūsų pusėn: tiek jaunų mergaičių, kurioms trūksta draugės, pas kurią ji galėtų atrasti švelnumo, patarimo, paguodos; tiek jaunų mergaičių pavojuje ir trokštančių, kad kas nors joms pagelbėtų jų silpnume; tiek jaunų mergaičių, kurios jaunčiasi vienos, baikščios, paklydusios. Kiekvienai iš jų turėkite mylintį, įtikinantį ir palankų žodį, pritaikintą atskirai kiekvienam atvejui. Dirbkit tarpe jų gailestingumo darbą, tiek materialinį — viena plačiausių sričių šiandien — tiek dvasinį. Kalbėkit joms apie Kristų, veskit jas į Kristų. Pažadinkit jų dvasioje katalikišką tiesą visame jos grožyje, spinduliuojančius krikščioniškos moralės akiračius, viliojantį idealą katalikės moters ir katalikės motinos, tačiau ir tyrumo idealą savo nuostabioj tobulybėj, tyrumo, kuris atsisako žemiškų vestuvių, kad atiduotų save visą Kristaus meilei, Kristaus tarnybai, kad mylėtų ir tarnautų artimui Kristuje įvairiomis apaštalavimo formomis jaunimo tarpe, mokyklose, ligoninėse. Supažindinkit jas su socialine Bažnyčios santvarka: ji atneša saugumą ir užtikrina tvirtą ir tikrąjį gerbūvį asmens, šeimos ir visos tautos.

J.

Per šviesą į laisvę

PLB Vokietijos Kr. Valdyba išleido ženklelius su Rimšos Vargo Mokykla ir šiokiuo užrašu. Ženkleliai yra po 5, 10 ir 50 bet kurio krašto smulkiųjų piniginių vienetų (pfenigių, centų ir tt.), skiriami lipdyti ant laiškų, parengimų bilietų, įvairių dokumentų ir tt. Jų pajamų 65% skiriami Vokietijos LB mokyklų reikalams, o 35% platinimo išlaidoms padengti ir kiekvieno krašto švietimo reikalams, kur jie bus platinami.

PLB Vokietijos Krašto Valdyba kreipiasi į visus pasaulio lietuvius, prašydama pradėti šiuos ženklelius platinti.

Tai sveikintinas užsimojimas, kuris beabejo bus paremtas visų pasaulio lietuvių organizacijų ir spaudos platintojų. Jų užsakyti galima PLB Vok. Krašto Valdyboje — 21a — Bad Salzuflen, Baumstr. 17, Germany.

Lietuvaitė pas Dionne penketuką

Švenčių proga būdamas federalinėje Kanados sostinėje, užėjau į Otavos universitetą, kur sutikau Dr. Ag. Šidlauskaitę. Visada kukliai nuoširdi, ji papasakojo šį tą iš savo veiklos, kas man atrodo turėtų būti įdomu laikraščio skaitytojams.

Nuo pereitų metų Dr. Ag. Šidlauskaitė šiame universitete, Psichologijos Institute, dėsto vaiko ir jaunuolio psichologiją, veda seminarą absolventams, kurie specializuojasi klinikinėje vaikų psichologijoje (Europoje tai vadinama gydomaja pedagogika) ir vadovauja tos srities klinikai.

Baigiantis metams buvusi nuvykusi į Ontario provincijos mokytojų metinį suvažiavimą Heileybury, Ont., kur skaitė paskaitą apie specialias auklėjimo problemas. Ta pačia proga du kartus kalbėjo vietos mergaičių kolegijoje.

Jau eilė metų, kai į šitą Kanados kampą yra nukreiptos visų pasaulio akys, o to dėmesio centre yra Dionne sesučių penketukas. Kaip jos domina pasaulį dėl tokio reto įvykio, taip pasaulio pažinimas domina jas. Paskutiniu laiku, kada penkioms sesutėms sukako 17 metų amžiaus, joms ypač yra aktualus pašaukimo klausimas ir orientacija dėl studijų pasirinkimo. Jų mokyklos vadovybės pakviesta, Dr. Ag. Šidlauskaitė joms skaitė paskaitas apie moters pašaukimą gyvenime ir moterų profesijas: apie emotyvines jaunų mergaičių problemas: jausmai, meilė, gro žis, pasisekimas; apie tikrąjį religiškumą.

Ta pačia proga Dr. Ag. Šidlauskaitė papasakojo kiek daugiau apie Dionne penketuko fenomeną biologiniu ir psichologiniu atžvilgiu.

Dionne penkios sesutės domina pasaulį, kaip labai retas įvykis. Gimimų istorijoje yra žinoma:

dvynukai kartą iš 85 gimimų,
trejetukai kartą iš 7.225 gimim.
penketukai kartą iš 4.437.053 gimimų,
šešetukai kartą iš 52.200.625 gimimų.

Kaip plačioji visuomenė domisi Dionne sesučių penketuku dėl tokio įvykio retumo, taip mokslininkams buvo įdomus pats jų koncepcijos procesas ir jų vystymasis bei augimas.

Kad apsaugoti Dionne sesučių penketuką nuo smalsių akių įkyrumo ir kenksmingų trukdymų net iki išvogimo pavojaus, o mokslininkams palengvinti tyrimą, Kanados valdžia nuo jų gimimo pasiėmė mergaites savo globon ir iki joms sukako šešeri metai, gimdytojai savo dukreles galėjo pamatyti tik skirtu laiku. Už 7 mylių nuo North Bay joms pastatyti puošnūs rūmai. Dabar juose gyvena ir penketuko tėvai. Kada mergaitės sulaukė mokyklinio amžiaus, ten buvo įsteigta mokyka. Šalia to namo išaugo dar kitas, kuriame gyvena mokytojos — seselės vienuolės, 15 bendraklasių mergaičių, kapelionas. Dabar Dionne penketukas eina 12 klasės kursą.

Kol dar einamas gimnazijos kursas, gyvenimas nestatė didesnių problemų. Bet jau priartėjo apsisprendimo dėl pašaukimo ir profesijos pasirinkimo laikas. Tuos klausimus joms nušviesti ir buvo pakviesta Dr. Ag. Šidlauskaitė.

Penketuko tėvai labai simpatiški žmonės. Motina pemėgus nuošalumą, nes jai įkyru būt dėmesio centre. Brolis, sukūręs šeimą, gyvena kaimynystėje. Viena iš vyresniųjų sesučių baigusi mokytojų seminariją, kita aukštesniąją namų ruošos mokyklą. Ir jos dažnai trukdomos laikraščių reporterių.

Bendra opinija Dionne šeimą laiko labai laiminga dėl puošnių namų, išgarsėjimo, pasišovusių turtų. Bet turtas be laisvės nustoja savo vertės. Penketukas per ištisas dienas pasilieka griežtoje priežiūroje, atskirtos nuo laisvo jo pasaulio; neatrodo, kad jos jaustųsi labai laimingos. Šiaip jos nėra ypatingai gabios, be normalios; tarp savęs tiek panašios, kaip panašios esti seserys. Penketuko tėvai nesyki bus turėję įvairių teatrų pasiūlymų leisti užangažuoti savo dukreles scenos pasirodymams, šokiams ir dainoms, bet jie parinko joms jaukų šeimos gyvenimą.

— Kaip jums patinka darbas Kanados universitete? — paklausiau prieš atsisveikindamas Dr. Ag. Šidlauskaitę.

— Turėjau progos išvykti į JAV mokytojauti mergaičių kolegijoje, bet apsisprendžiau pasilikti Otavos universitete, nes darbas aukštojoje mokykloje labiau atatinka mano specifinį paruošimą. Šalia to turiu progos palaikyti ryšį su visuomene, su klinikos darbe su nelaimingaisiais. Kaip anksčiau, kada ruošiausi profesijai, svajojau pasitarnauti lietuviams jaunuoliams ir vaikučiams, taip ir dabar tas pasilieka mano tikruoju ilgesiu.

Jurg. Razutis.

Rūta Kilmonis, 16 metų, rožių paradui išrinkta gražuolė lietuvaitė. Los Angeles ji dalyvaus kartu su 5 kitų tautų atstovėmis — filipine, vokietaite, švede, salvadoriete ir japone — rožių parade.

Iš moteriškojo gyvenimo

Nelė Mazalaitė parašė romaną "Senmergė". Jos knyga "Mėnuo, vadinamas medaus" jau pasirodė. Iliustruota dail. J. Vilkutaitytės-Gedvilienės.

P. Orintaitė išleido naują knygą Viligailė, legenda, iliustruota P. Augiaus medžio rėžiniais.

Vincė Jonuškaitė atšventė scenos darbo 25 m. sukaktį. Ta proga spaudoje pasirodė visa eilė straipsnių, apibudinančių dainininkę ir jos kelią, o jubiliejinis koncertas rečitalis įvyko gruodžio 2 d. Niujorko Carnegie Recital Hall.

Birminghamo lietuviai atvykusiai Stalingrado viceburmistrei įteikė raudonų chrizantemų puokštę ir laišką, kuriame skundžiasi, kad negali susisiekti su giminėmis Lietuvoje ir prašo ją "kaip moterį ir augštą Sovietų pareigūnę padaryti ką nors, kad palengvėtų likimas tų, kurie yra prispausti Lietuvoj ir tų, kurie yra deportuoti į Rusijos vergų darbo stovyklas".

Elinor Lipper

Šveicarė Elinor Lipper, suvedžiota komunistinės propagandos, ieškodama naujo geresnio gyvenimo, 1937 m. išvyko Rusijon ir pradėjo dirbti vienoje leidykloje. Bet po dviejų mėnesių ji buvo suimat kaip revoliucionierė ir patalpinta į kalėjimą, kuriame buvę 30.000 kalinių. O tokių kalėjimų vien Maskvoje esą 5. Jai pasisekė iš Sovietų Rusijos pasprukti tik po 11 metų, perėjus eilę koncentracijos stovyklų. Ji yra parašiusi knygą "Vienuolika metų Sovietų koncentracijos stovyklose". Dabar ji yra atvykusi 2 mėnesiams į JAV, prieš pora savaičių lankėsi ir Toronte, visur padarydama pranešimus apie gyvenimą Sovietų Rusijoje, apie terorą ir gyventojų išvargimą. Apie gyvenimą kituose kraštuose jie nieko nežiną. Esą, jei kiltų karas ir vakariečiai parodytų širdies, rusai tuojaus prisidėtų. Jie daug nereikalautų tik maisto, rūbų ir išvadavimo iš nuolatinės baimės. Toronto žurnalistams pareiškė, kad Sovietų Rusijos visi gyventojai yra kaliniai — buvę, esą arba dar būsimi. Rusų tauta esanti antikomunistiška, bet nuo jų negalinti išsivaduoti, nes NKVD tinklas apimąs ir kiekvieną kaimelį. Išsivadavimas galimas tik per karą. Rusai nekariausią už Staliną prieš vakariečius.

Tarptautinė k. mergaių savaitė Altenbergė

1951 m. liepos 9-14 d. įvyko tarptautinė katalikių mergaičių savaitė Vokiečių Katalikų Jaunimo Centre, Altenberge. Dalyvavo atstovės iš Belgijos, Ispanijos, Austrijos, Šveicarijos, Liuksemburgo, Prancūzijos ir Vokietijos. Iš lietuvių — U. Karvelytė.

Programa buvo gan įvairi. Pirmiausia buvo išklausyta įvairių kraštų pranešimų apie laisvą jaunimo veikimą ir valstybinę jo globą.

Vokietijoje vos 20% viso jaunimo priklauso organizacijoms. Visos jaunimo organizacijos yra sujungtos į "Bundesjugendring". Valstybiniai organai deda pastangų suburti likusius 80%, bet praktiškai jiems pavyksta pasiekti ir tuos pačius 20%.

Ispanijoje 350.000 mergaičių virš 10 metų priklauso Katalikų Akcijos moteriškajam jaunimui, kuris šimet atšventė savo 25 metų sukaktį. Didžiausių sunkumų šiame krašte sudaro socialinė nelygybė. Ispanų katalikai skiria 150 stipendijų svetimtaučiams studentams. Jomis naudojasi ir 3 lietuviai.

Šveicarijoje jaučiama tendencija sukurti įvairioms sritims tarpkonfesinius centrus, pvz., sportui, jaunimo globai, kultūrinėms jaunimo problemoms ir tt. Šiaip katalikiškas veikimas yra labai suskaldytas, kadangi kiekviena Šveicarijos dalis turi savo skirtingas organizacijas.

Liuksemburge, susidedančiam iš vienos vienintelės dijecezijos, virš 50% mergaičių priklauso katalikiškoms organizacijoms, belgišku pavyzdžiu suskirstytoms į JIC, JAC, JOC, JEC (nepriklausomas, ūkininkų, darbininkų ir studentų jaunimas).

Austrijoje yra tik viena bendra katalikiška jaunimo organizacija, kurios nariai yra suskirstyti į jaunuosius — Jungscher — tarp 8 ir 14 metų ir vyresnius nuo 14 metų. Trūksta vadų ir organizatorių.

Belgija turi du valstybinius organus jaunimo klausimams "Conseil National de Jeunesse"— tautinė jaunimo taryba, panašų į vokiečių Bundesjugendring ir "Service National de la Jeunesse", kurio uždavinys yra parūpinti paskiroms organizacijoms lėšų ir darbo įrankių. 200.000 organizuotų katalikių mergaičių yra suskirstytos į JIC, JAC, JEC, JOC ir kitokias specialias grupes: sodalės, katalikės skautės, parapijinis jaunimas.

Apie **Egiptą** papasakojo viena šveicarė, išbuvus ten visus metus. Du didžiausi sunkumai yra klasinė nelygybė ir religijų skirtumai: be kitų tikybų (mahometonų, žydų, protestantų ir tt.) vien katalikų yra 7 apeigų, kurių kiekviena dar turi seną ir naują formą. Bendrai organizuoto katalikų jaunimo nėra; tik vienuolynų mokyklos, apjungiančios apie 10.000 vaikų, turi kiekviena savo atskiras grupes.

Kalbėdama apie Pasaulinę Katalikių Mergaičių Federaciją, jos pirmininkė p. d'Hemptinne parodė filmą apie jos veiklą. Tarp įvairių kitų fotografijų toje filmoje randasi ir kelios lietuviškos: ateitininkių būrelis, atliekantis tautinius šokius, p-lė Šidlauskaitė su dovana Šv. Tėvui 1947 m. įvykusio Romoje kongreso proga.

1913 metais, po popiežiaus Pijaus XI globa įsisteigė Katalikių Moterų Lygų Unija. Nuo 1926 m. buvo bandoma sukurti atskirą Mergaičių Federaciją. Tačiau iki 1949 m. mergaitės veikė kaipo Moterų Unijos sekcija. Dabar į Pasaulinę mergaičių Federaciją įeina 71 kraštas iš 5 kontinentų — viso 10-15 milijonų narių. Sekantis Federacijos kongresas įvyks Romoje per 1952 m. Velykas tema "gyvasis tikėjimas".

Paskutinė diena buvo pašvęsta temai **Mregaitė šeimoje bei profesijoje".** Teko pasitenkinti tik kelių minčių iškėlimu, kadangi laiko buvo maža.

Pati mergaitės asmenybė karo metų bėgyje pasikeitė, įvairių veiksnių, kaip sporto, pogrindinės veiklos, sunkesnio ir platesnio fizinio darbo pasėkoje. Daug profesijų atneša mergaitei pavojų pasidaryti perdaug vyriška. Bet priešingai kaikurios profesijos gali padaryti moterį perdaug moteriška. Ypač sekretorės, dirbdamos vienos su vyrais turi būti gerai profesiniai pasiruošusios ir geriau pažinti vyrišką psichologiją.

Todėl mergaitėje gludinčios jėgos turi būti teisingai nukreiptos. Kiekvienoje profesijoje ji turi matyti pašaukimą, o ne ieškoti sau pasitenkinimo ar papildymo ir atbaigimo, kurio ji kitur neturi.

Iš kitos pusės reikia žiūrėti, kad mergaitės nepasidarytų grynos intelektualės, o tiktų ir šeimyniniam gyvenimui. Turėti lygias teises su vyrais, tai nereiškia juos visame kame pamėgdžioti. Šiandien, kada vis daugiau profesijų atsidaro mergaitėms, būtų didelė klaida manyti, kad ji tas profesijas gerai atliks tik nukopijuodama vyrą iki paskutinio taško. Priešingai ji turi viešajame gyvenime palikti kiek galint moteriškesnė, tam kad galėtų vykdyti jai Dievo duotą uždavinį: formuoti ir plėtoti.

Kad mergaitės būdas gerokai pasikeitė paskutiniųjų 10-20 metų bėgyje, su tuo visi turi sutikti. Pagal jų pačių pasisakymus, jos yra savarankiškesnės, praktiškesnės, didesnės realistės. Jeigu jos ir nemažiau romantiškos negu anksčiau, tai tas romantiškumas yra permestas į kitas sritis: kinus, šokius. Bet viso to pasėkoje mergaitės pametė savęs susivaldymą.

Stipriausia mergaitės atrama lieka religija. Bet užtai kiekviena turi susikurti savitą, asmenišką religinį gyvenimą, kuris skirtųsi nuo nuvalkiotų schemų ir rutininio tikėjimo. Reikia stengtis nugriauti sienas, skiriančias žmogų nuo Dievo. Šiuo klausimu tektų pasvarstyti austrų profesoriaus Kasper sakinį: "Kiek mes dar būtumėm krikščionys, jeigu nebūtų religinės bendruomenės?".

Todėl auklėjant mergaites reikia vengti vieno šabloniško tipo visoms, nereikia jų sprausti į tuos pačius rėmus, o stengtis išvystyti kiekvienos ypatingus gabumus ar palinkimus; tuo labiau, kad mergaitės dažnai yra linkę sekti visos vieną ir tą patį pavyzdį.

Vien tik krikščionybė gali padėti mergaitei surasti teisingas formas įvertinti viską, kas ateina iš išorės. Tikinti mergaitė bus stipri mergaitė.

K.

į tokį vaiką...

— Gerai. Tada aš jums papasakosiu apie vieną motiną, kuri vis dėlto nuramino savo vaiką. Tai buvo nepaprastai kilnus, dieviškai gražus ir tiek pat liūdnas atsitikimas...

— Apleidę savo kraštą, mes bėgom Vakarų kryptimi, apsupti liepsnų, apkurtinti patrankų. Daug nepasakosiu apie tai, nes ir jūs bėgot tais pačiais keliais, kol jus atplėšė nuo šeimos ir nuvarė apkasų kasti. Nenoriu liesti nė žodžiais, nė mintimis viso to žemės pragaro, kurį sukūrė žmogus žmogui. Aš papasakosiu tik apie sutiktą kelyje jaunutę motiną. Ji buvo labai žydriai mėlynom akim ir kaštanų spalvos plaukais, kurie buvo dailiai nusvirę ant jos pečių. Graksti, lieknutė ji stovėjo pakely be nieko, net be apsiausto. Ji laikė priglaudusi dviejų metų kūdikį, pavargusį nuo riksmo, kuriam prieš pora valandų, sprogusios šalia plento bombos skeveldros, sužeidė kojytę. Kūdikio vardas jums žinomas...

— Motina maldavo paimti ją drauge, nes iš jos kolonos ant kelio tebuvo žmoniu lavonai, negyvi arkliai ir vežimų likučiai. Aš ją greit atpažinau. Tai buvusi jauna šokėja, kurią motinos pareiga pašaukė nuo scenos dar nesuspėjusią pasiekti savo laimėjimų viršūnės. Mes keliavome drauge. Dalinomės viskuo, ką savo vežime dar turėjome. Svarbiausia, turėjome dar tvarstomosios medžiagos ir šiek tiek vaistų. Nuėmiau nuo žaizdos krauju permirkusią skarelę, kurią, užėjus baisiai akimirkai, ji buvo užsimetusi ant kaklo, o vėliau aprišo ja vaikui žaizdą. Tačiau ir po perrišimo vaikas nesiliovė verkti. Dėl skausmo jis ir neužmigo. Jokios kitos pagalbos mes jam suteikti negalėjom, nes reikėjo bėgti neatsigręžiant. Tik antroj paroj atsidūrėm kiek toliau nuo fronto. Stabtelėjom vienam mažam miestely. Jis atrodė tuščias. Gyventojai buvo išbėgę. Jame sustojo atsikvėpti besitraukią nuo rusų vokiečių kariai. Ten pasisekė sugauti karių daktarą, kuris mielai suteikė vaikučiui pagalbą, bet įspėjo, kad vaiką reikia patalpinti ligoninėn. Šitie žodžiai sukrėtė mus visus. Raminomės tačiau, kad daktaras kalba pagal formules, o mes darome ką galime. Be atodairos tenka keliauti toliau, kol bus galima apsistoti kiek ilgesniam laikui. Vaikutis vis verkė, tik protarpiais pusiau užsnūsdamas. Jis jau visai užkimo. Nelaiminga motina visokiais būdais stengėsi jį nuraminti. Veltui. Jis nieku nesidomėjo.

— Buvo graži, nežinau kuri, spalio mėnesio diena. Sustojome pailsėti viename mažo miškelio pakrašty. Buvo pats vidudienis. Saulutė nušvietė oranžinėm ir rausvom spalvom žėruojantį miškelį, kuris buvo retas, beveik permatomas. Susikūrėm ugnį. Svarbiausia, vaikučiam reikėjo ką nors šilto išgerti. Aš paėmiau sužeistą kūdikį, o ji, iššokusi iš vežimo, lanksčiai įvairiais judesiais nutirpusias rankas ir kojas. Vaikutis sekė akimis jos judesius ir nustojo verkti. Motinos veidu nuslinko skaidri šypsena, kaip saulės spindulys pro rasotą gėlės žiedą. Jos judesiai darės vikresni, jungės vienas su kitu ir liejosi į harmoningą nematyto grožio šokį. Ji šoko basom kojom ant pievelės su plazdančia, gėlėta skarele rankose. Platus, rausvas vilnonis sijonėlis nevaržė jos judesių, o žydrios spalvos nerta bliuskutė plačiom rankovėm, rodos, tik tam ir buvo skirta. Kūdikis suėmė į savo akeles visą šį spalvų bei judesių žaidimą ir pamiršo savo žiaurųjį skausmą. Tai matant, motiną pagavo šventa šokio aistra. Negaliu suprasti, iš kur ji ėmė tam jėgų, po to, kai mes ją radom vos bepastovinčią iš siaubo ir nuovargio krūvinoj paplentėj. Dabar jos akys degė melsva ugnimi, lūpos šypsojosi. Atrodė, jog savo alsavimu sugers visą kūdikio kančią. Vaikutis ėmė šypsotis. Ir aš pradėjau tikėti, kad jis pagys po šito šokio. Gal tai būtų ir įvykę, bet pas ją atsiskubino net du raudonom penkiakampėm žvaigždėm "akompaniatoriai"... Jie leidos žemyn, suko ratą plėšraus vanago gudrumu. Žmonės virto nuo vežimų, prigulė prie žemės ir šaukė šokančiai: "Rusų lėktuvai! Pulk žemėn!"

— Jai dar nelaikas buvo pult žemėn. Ji vis šoko. Pusiau apmirusi laikiau ant rankų jos kūdikį, o mūsų berniuką vyras buvo jau atplėšęs nuo mano šono ir laikė ji prie žemės, užstodamas savo kūnu. Nedrįsau pajudėti tą šiurpulingą valandą. Motina vis šoko. Kūdikis vis šypsojosi. Išgirdau jau mintinai žinomus kulkosvaidžių tratėjimus ir pasklido parako kvapas. Ji nieko negirdėjo, nematė. Po ilgų, iškentėtų dienų, matyt, jos sąmonė aptemo dėl laimėto džiaugsmo savo kūdikiui. Ji krito žemėn tik tada, kai kraujo dėmė išsiliejo ant žydrių nertinėliu pridengtos krūtinės. Ji nusverdėjo pametusi ritmą ir keistu žvilgsniu pažvelgė į mus. Taip baigėsi jos paskutinis šokis...

Pakėliau akis į klausantįjį:

— Nelaimingas žmogau, tu perkandai sau lūpą ir laša kraujas iš jos. Raudok balsu, gal bus lengviau, — tariau jam suėmusi galvą į savo rankas, kuri, kaip nušalnojęs dobilas, sviro ant krūtinės. — Žmogau, tu dar ne viską išklausei, — tariau jam po valandėlės. — Bet pirm to, noriu tau priminti, kad vieną dieną kelsis visi: ir tie iš po marmurinių paminklų, ir tie, kurių kapo žemę vėjas išnešiojo pakelėse. Tu nepajėgi paklausti, bet žinau, tau rūpi kas atsitiko su tos motinos kūdikiu...

— Kūdikis ir vėl pradėjo verkti. Važiavome kiek galėdami skubiau. Dabar visa atsakomybė dėl kūdikio buvo likusi man. Dariau visa, ką sakė man širdis ir protas. Buvome tokiame Vokietijos plote, kur tik didžiuliai dvarai toli vienas nuo kito. Jokios rimtesnės pagalbos be perrišimų vaikui negalėjau suteikti. Jis degė karščiu. Privažiavus ligoninę, neilgai jis mus ten tesutrukdė... tik penkioms valandoms. Buvo jau vienuolikta nakties, kai vaško žvakė jam nušvietė kelią pas mamą...

— Nebeatmenu nė datų, nė vietovių. Visa tai mano vyras jums tiksliai nurodys. Galiu pasakyti tik tiek, kad paskutinis jo žvilgsnis ir šypsena, kai jis žiūrėjo į žvakę, buvo ta pati, kaip motinai šokant...

— Galiu pasakyti iš kur vėjas pūtė tą dieną, kai ji šoko. Nuo medžių lapai lengvais debesėliais skrido į vakarus. Ir mes keliavom į vakarus. Mes vis tebekeliaujame į vakarus su kiekviena diena... artėjam prie savųjų...

— To mums tikrai pakanka, kad turėtumėm jėgų gyventi.

— Ne, ne! Aš nepajėgsiu gyventi, — jis daužė krumpliais smilkinius, lyg norėdamas save pribaigti.

— Mano broli, — tariau jam ramiai, — jei motina numirė dėl kūdikio, kad jis valandėlei pamirštų savo skausmą, jūs turite pajėgti gyventi.

N. Metų proga sveikiname visus Vokietijos lietuvių tremtinių Vargo mokyklų ir Vasario 16 gimnazijos rėmėjus talkininkus ir linkime, kad Naujieji Metai būtų laimingesni Jums ir Tėvynei Lietuvai!

PLB Vokietijos Krašto Valdyba.

Scenos veikalo konkursas

VT Lietuvybės Išlaikymo Tarnyba skelbia konkursą scenos veikalui parašyti šiomis sąlygomis:

1. Veikalas skiriamas jaunimui (ne vaikams).

2. Veikalo idėja — žadinti tėvynės meilę. Turinys gali būti paimtas iš mūsų praeities, iš Nepriklausomos Lietuvos gyvenimo, iš kovų dėl nepriklausomybės, iš paskutiniojo karo meto, okupacijų, partizanų žygių, iš tremties gyvenimo.

3. Veikalo apimtis — apytikriai dviem trim valandom vaidinti.

4. Veikalas turi būti niekur dar nespausdintas.

5. Konkurso terminas — 1952 m. kovo 31 d. Ligi tos dienos autoriai slapyvardžiais pasirašytus veikalus, uždaram voke nurodę savo pavardę bei adresą, įteikia Lietuvių Rašytojų Draugijai šiuo adresu: 1436 S. 50 Ave., Cicero 50, Ill., USA.

6. Už geriausius veikalus Lietuvybės Išlaikymo Tarnyba skiria dvi premijas: I—1200 DM, II—800 DM, jei autorius gyvena Vokietijoje, arba I—250 dolerių, II—150 dolerių, jei autorius gyvena kitur.

7. Jury komisiją sudaro Juozė Augustaitytė - Vaičiūnienė, Jurgis Blekaitis, Julius Kaupas, Antanas Rūkas ir Leonas Šimutis senjr.

8. Lietuvybės Išlaikymo Tarnyba pasilieka sau teisę įsigyti premijuotus veikalus nuosavybėn, sumokėdama už juos autoriams sutartą honorarą.

9. Informacijų reikiant prašoma kreiptis į Lietuvių Rašytojų Draugiją.

Pirmoji Kalėdų eglutė

(Atkelta iš 3 psl.)

metais karalienės Viktorijos vyro princo Alberto, kuris šį paprotį atsivežė iš Saksų — Coburgo.

Po to, vieną dieną, jis gavo laišką iš Wooster, Ohio, kuriame pranešė, kad Kalėdų eglutė čia žinoma jau keleta metų. Kun. Schwan aplankė Woosterį. Čia jis sutiko vokietį, kuris imigravo Amerikon 1847 m. Jo brolis su šeima jau gyveno Woostery. Besiartinant Kalėdoms, jis nutarė padaryti staigmeną brolio šeimai ir Kalėdas švęsti užžiebiant eglutę. Visi buvo nustebinti, ypač vaikai. Sekančiais metais jau daugelis miestelio gyventojų turėjo eglutes.

Grįžęs Clevelandan, jis sukvietė miestą valdančių vyrų pasitarimą. Jame dalyvavo ir reporteriai to paties laikraščio, kuris pirmąjį Kalėdų eglutės pasirodymą pavadino "pagoniška", "absurdišku" ir net "kvailu". Kunigas papasakojo viską, ką buvo per tuos metus girdėjęs ir patyręs. Net apie giesmes specialiai giedamas prie eglutės.

— Stebėtina istorija! — šūktelėjo reporteris.

— Jei taip, tai sekančioms Kalėdoms ir aš uždegsiu eglutę, — pridėjo miesto burmistras.

Bet kun. Schwan visdėlto nerado tikro atsakymo, kad Kalėdų eglutė yra krikščioniškas paprotys. Tada jis dar kartą kreipėsi į kun. Canfield, kuris ką tik buvo grįžęs iš Kanados miškų. Ten jis buvo sutikęs vienuolį, kuris jam papasakojo legendą užrašytą viename Sicilijos vienuolyne dar viduriniuose amžiuose.

Legenda pasakojo apie naktį, kada Išganytojas gimė Betliejuje. Visa gyvūnija ėjo lankyti Jo ir atiduoti pagarbą Daugaus ir Žemės Karaliui. Taip pat darę ir medžiai. Buvę ten įvairių: didelių ir mažų, plonų ir storų. Tarp jų buvusi ir mažoji eglutė, kuri, negalėdama tilpti viduje, pasiliko už durų. Tačiau mėnulis taip puikiai ją apšvietė ir Didžiosios Žvaigždės spinduliai žėrėjo jos spygliuose, kad Mažasis Kūdikis buvo sužavėtas ir šypsodamasis palaimino ją kaip gražiausią iš medžių.

— Matote, — tęsė toliau kun. Canfield, — dar prieš pirmąsias Kalėdų eglutes, pamaldūs žmonės pasirinko visad žaliuojančią eglutę kaip nuolatinį ir nesibaigiantį Dievo malonės simbolį ir jį perdavė būsimoms kartoms.

— o —

Lygiai po metų, Kūčių vakarą, garsus skambutis pertraukė kun. Schwan maldą. Išėjęs jis pamatė puikiai papuoštą eglutę, o du berniukai ją atgabenę pranešė:

— Mes linkime Jums linksmų Kalėdų, o čia yra kun. Canfield dovana Jūsų bažnyčiai.

Ir nuo to laiko Kalėdų eglutė švietė ne tik mažojoje bažnytėlėje, bet ir kitose Clevelando bažnyčiose ir paprotys greit paplito po visą kraštą.

Vertė K. R.

KANADOS ŽINIOS

Pax Romana kongresas Kanadoje

Katalikų akademikų tarptautinės organizacijos Pax Romana kongresas įvyks Kanadoje 1952 m. rugpiūčio 20-31 d. Po dvi dienas bus posėdžiaujama Toronte ir Quebece ir 4 d. Montreale. Paruošiamiesiems darbams apsvarstyti iš Ženevos į Montrealį buvo atvykęs organizacijos gen. sekretorius Bernard Ducret. Pirmininku yra kanadietis Rosaire Beaulne.

Pax Romana nariu yra ir Studentų Ateitininkų Sąjunga.

Daug bedarbių

Gruodžio 1 d. Toronte buvo 20.461 registruotas bedarbis, veik dvigubai daugiau, kaip pernai tuo pat metu. Per mėnesį bedarbių skaičius pakilo 3.800. Pernai gruodžio 1 d. laisvų darbų buvo užregistruota 6.246, o šiemet vos 2.523. Be to, daug įmonių tedirba vos 3-4 d. savaitėje.

Oficialios įstaigos laukia sunkios žiemos, nes darbo sąlygų pagerėjimo tuo tarpu nenumatoma. Darbo įstaiga yra sunkioje padėtyje dėl to, kad daugelis darbininkų galimą gauti pašalpą jau išnaudojo, o pašalinių fondų nėra paskirta, taip pat jokios organizacijos į šalpos darbą nėra įsijungusios. Aiškinamasi tuo reikalu su miesto valdyba ir provincine valdžia, o federalinė valdžia raginama apstabdyti imigraciją.

General Steelwares Ltd. praneša, kad Kalėdų šventėms 1500 savo darbininkų paleis. Londone paleisią 500 darbininkų, Montreale 275 trims savaitėms, o Toronte 500 tik Kalėdų perijodui — 8 ar 9 dienoms. Tai esą daroma mažinant gamybą, nes prekės sunkiai parduodamos, daug esą importuojama iš JAV. Šaldytuvų esą importuojama pusė viso Kanados pareikalavimo.

Kanadiški studentai

Montrealio McGill universitetas paskelbė, kad naujai stojančių studentų šiemet buvo 746. Bandomieji egzaminai parodę, kad 1 iš 20 kandidatų nežino, kas yra Kanados ministeris pirmininkas, — kaikurie atsakę, kad visc. Alexander, M. Duplesis (Quebec premjeras), Mackenzie King (miręs prieš metus) ir tt. Daugumas nežino Kanados konfederacijos atsiradimo (1867), nei kiek provincijų ją tada sudarė (4). Daugelis žiną užsienio r. min. Pearson vardą, tačiau kaikurie jį laiką JAV krašto gynimo ministeriu, kiti Kanados pramonės ministeriu arba Jūrų Kelio Tarybos pirmininku. Westminsterio statutą vienas studentas pavadinęs paminklu 1773 m. prancūzų ir anglų mūšiui atminti.

Lietuvoje taip pat buvo skundžiamasi, kad gimnazijos nepa ruošią tinkamai studentų, tačiau tokių kurjozų vargu ar pasitaikydavo.

Kiek pragerta?

Kanados Statistikos biuras paskelbė, kad fiskaliniais 1950-51 metais spiritinių gėrimų sunaudojimas nuo 6.969.000 galonų ankstyvesniais metais pakilo iki 8.030.000 galonų, t.y. 15%.

Spirito buvo pagaminta 23.551.000 galionų, o metais prieš tai 20.741.000 g. Eksportuota buvo 5.432.000 galionai už $46.750.000 kai ankstyvesniais metais eksportuota 4.004.000 gal. už $32.342.000.

Alaus sunaudojimas nuo 181.442.000 galionų nukrito iki 178.270.000 gal., o jo gamyba nuo 182.718.000 g. nukrito iki 179.625.000 gal., kai eksportas padidėjo nuo 1.329.000 iki 1.738.000 gal. Jo vertė $1.849.000 — $1.513.000.

Vyno sunaudojimas pakilo nuo 4.894.000 gal. iki 5.200.000 gal., o jo gamyba padidėjo nuo 3.999.000 g. iki 5.884.000 gal.

Visiems gėrimams per fisk. 1950-1951 m. gyventojai išleido $642.000.000, kai metais prieš tai išleido $614.000.000.

Atseit kiekvienam Kanados gyventojui, įskaitant ir kūdikius bei senelius, pragertų pinigų išeitų bent po $45.80.

Pirmųjų mišių paminklas

The Knights of Columbus į šiaurės vakarus nuo Lafontaine prie Georgian Bay pastatė paminklą, paminėti pirmoms šv. Mišioms Ontario provincijoje.

WINNIPEG, Man.

Gyd. Gedgaudo šeimą ištiko nelaimė. Dar žiemą susirgo V. Gedgaudas ir buvo paguldytas į Tbc sanatoriją. Tuoj po to susirgo ir jų dukrelė, kuri ilgą laiką išgulėjo vaikų ligoninėje. Dukrelei grįžus į namus, susirgo pleuritu p. Gedgaudienė. Ji ir dukrelė taip pat patalpintos į sanatoriją.

Paskutiniu metu p. Gedgaudienė nemaža padėjo kolonijos veiklai, vadovaudama taut. šokių grupei, o taip pat kartais dainuodama solo.

SPORTAS

Krepšinis

Gruodžio 23 d., sekmadienį, "Vytis" turėjo puikią formą, ryžtą ir atkaklumą laimėti prieš St. Vlads ukrainiečius. Pirmą puslaikį mūsiškiai vedė 10 taškų skirtumu, tačiau antrame šiek tiek atlyžo ir santykis svyravo visą laiką vienu tašku. Penkios sekundės iki rungtynių pabaigos santykis buvo lygus 56:56. Mūsų laimei, J. Žukas meta baudą. Įtempimas didžiausias — žiūrovų ir J. Žuko. Meta — yra! Visų nervai atsileido ir pratrūko sveikinimo šūkiai mūsiškiams, ypač laimėjimą nulėmusiam J. Žukui.

Šios rungtynės buvo stebėtinai puikiai suloštos — puiki sparta ir metimai.

Tenka apgailestauti, kad komanda neturi pakaitų, t.y. žaidėjai pasibrangina ir neateina rungtynėms. Sužeidus Ignatavičių, teko ieškoti pakaitų net iš publikos. Ačiū Dievui, rado. Už tai ir laimėjimas išplėštas. Dėkui padėjusiems! **Lukas.**

— Gruodžio 30 d., sekmadinį, "Vytis" žaidžia su St. Stans. Pradžia 3 val. pp. po ukrainiečių bažnyčia Bathurst St.

— **Miunchenas.** — Čia mirė nuo širdies smūgio karo meto Vokiečių oro laivyno štabo viršininkas gen. Koller, dirbęs kaip automechanikas.

— **West Frankfurt, Ill.** — Anglies kasyklų nelaimėje, po sprogimo, žuvo 119 žmonių. Vienas išsigelbėjo po 60 val.

Imigrantai laukia darbo

Naujų imigrantų Ajax stovykloje Kalėdas praleido apie 700 žmonių. Prieš pat šventes Toronto laikraščiuose pasirodė gana platūs reportažai iš jų gyvenimo su visos eilės tokių ateivių pareiškimais. Dauguma yra apsivylę, nes negauna darbo — vieni jokio, o kiti savo specialybės darbo. Korespondentai sumini pareiškimus visos eilės tokių imigrantų, jų tarpe ir lietuvio Petro Jokšo, su žmona ir dviem vaikais, prieš mėnesį atvykusio iš Belgijos. Pasak "The Telegram" korespondento, Jokšas bent nesiskundęs dėl stovykloje duodamo maisto, kurį vertinąs kaip Kanados valdžios dovaną. Betgi ir jis pastebėjęs, kad sočiu savęs vadinti negalįs, o jei tektų dirbti, tai, sako, ir visai alkanas jaustųsi.

Hamiltono LDM Teatras
"AUKURAS"

1952 m. SAUSIO MĖN. 5 D. HAMILTONE

stato linksmą 3-jų veiksmų komediją

Pirmas Skambutis

Pastatymas įvyks St. Michael salėje 213 James St. N.
(buv. Central Hall)

PO VAIDINIMO ŠOKIAI. BUS ĮVAIRIŲ GĖRIMŲ.

Pradžia 19 val. "Aukuras"

HAMILTON, Ont.

Iš solidarumo mokesčio TF vajaus

Ir ko tik netenka tam niekuo nekaltam rinkėjui iš paskirų tautiečių prisiklausyti! Vajui besibaigiant norėtųsi vieną kitą dažniau pasitaikantį klausimą bei priekaištą ir viešumon iškelti.

Dažniausiai sutinkamas "motyvas", visada pabrėžiamas tų asmenų, kurie savo kuklia parama atsisako prisidėti, tai: "Užtenka jau mums ponų! Gi Lietuvos mes vistiek neatvaduosim! Kaip amerikonai padarys, taip ir bus!".

Žinome pasaką, kad ir Laimė buvo atėjusi pas šienpiovį, bet, radusi jį miegantį, vėl paliko. "Kepti balandžiai į burną nelekia", — sako patarlė. Tik per kovą laisvę atgavom ir tik per ją Tėvynę atstatysim! Betgi aiškiausias šiam reikalui atsakymas būtų šis: kaip tau, tautieti, šiame momente bolševikų agentas patartų? Aišku, kad — neduok, nereikia, neremk! Tad, nors ir nesąmoningai, neremdamas laisvinimo kovos, palaikai komunistų troškimą. Pasyviųjų, užsimerkėlių labai trokšta enkavedistas: jis vienas tokių tūkstantį gali valdyti!

Labai džiugu, kad tokių tautiečių mažai pasitaiko. Daugumas su mielu noru savo pareigą atlieka. Padejuoja, kad, girdi, būtų daug maloniau, jei vieną kartą visi mūsų tremtyje vadovaują veiksniai rastų bendrą kalbą ir vieningai vestų tautos išlaisvinimo kovą, bet vistiek duoda.

Laikas gydo visas žaizdas, tikėkimės, kad jis užgydys ir šį mūsų skaudulį.

Pranešimas dėl koncerto

Padidėjus nedarbui, kelios lietuvių šeimos, atvykusios iš kitų kraštų, pateko į sunkią padėtį. Yra tokių, kurios nepajėgia sumokėti už butą ir net maistui nusipirkti pinigų trūksta. Klebonas kun. Dr. J. Tadarauskas kvietė visas Hamiltono lietuvių organizacijas prisidėti prie jų vargo palengvinimo. Bendruomenės valdyba ėmėsi iniciatyvos suorganizuoti "Žiemos pagalbos fondą", kurio lėšomis būtų galima nors dalinai šiems mūsų tautiečiams pagelbėti.

TF Atstovybės Hamiltono skyrius, prisidedamas šiam reikalui ir giliai atjausdamas tautiečių vargą, pusę pelno iš gruodžio 29 d. koncerto skiria šiam reikalui. Kita pusė skiriama TFondui.

Visi Hamiltono ir apylinkės lietuviai kviečiami skaitlingai šiame koncerte dalyvauti ir šį gražų tikslą paremti.

Sk. St.

— **Hamilton.** — Miesto valdybos organai paskelbė, kad mieste gruodžio 20 d. buvo 201.296 gyventojai, per metus padidėjo 5.050. Pagal surašymo davinius turėtų būti trūputį daugiau.

— **Hamburgas.** — Iš 5000 Vokietijoje esančių Kanados karių 1100 Kalėdoms buvę pakviesti vokiečių šeimų į svečius.

BALYS J. ARŪNAS

Vilkas spąstuose

ŽALIOSIOS GIRIOS pakraštyje driekėsi Beržūnų kaimas. Didesni ir mažesni trobesiai nelygia juosta buvo išmėtyti pagal didingą girios sieną ir atrodė, tarsi namų kaimenė buvo išbėgusi į girios pakraštį pasidairyti po laukų platybes. Kiek atokiau nuo kaimo, jau apsupta didžiulių girios eglių, stovėjo Šermukšnio Tadaušo sodyba. Atrodė, toji sodyba nedrįso visai išbristi į girios pakraštį, lyg bijodama, kad pilkų laukų erdvėse jos neištiktų koksai negandas.

Garsėjo Šermukšnio kiemas visame kaime dviem saldžiom pagundom: aludariu ir skaistaveide, geltonkase dukterimi Savūne. Taigi, visi žinojo kelią į ją.

Klauskite nors septintoje parapijoje, kas geriausią alų šiame pasvietyje moka padaryti, kiekvienas nė nemirktelėjęs atsakys — kas daugiau, jeigu ne Šermukšnis Tadaušas!

Šermukšnis padarys alų pagal saldžiausias tavo pagundas, slypinčias pačios širdies dugne ar įsimetusias po pačio mamunėlio viduriu.

— Taigi, Šermukšnėli, — ploja tūlas gaspadorius aludariui per petį, — giminė plati, o mes, pats žinai, ne dvarus valdome, gi tos krikštynos dažnokai. Toji mano Elzė vis neatšala. Tai jau nusunk, kad ir mažiau, bet kad tiesiai, be jokių užuolankų, galvon eitų! ...

— Gerai, — sako Šermukšnis, — muš tiesiai pakaušin ir lengvai gomuriu slys. Po keletos stiklinių, duodu žodį, kiekvienam pakinkliai atsileis ...

Garsas apie Šermukšnį aludarį ir sklido kone po visą vyskupystę. Mokėdavo jisai iš auksinio miežio grūdo išspausti tikrą pieną, su garbanotu putų vainiku, kuris slydo gomuriu, kaip stebūklingos pasakos nektaras, šildė tavo širdį drąsiomis svajonėmis, skėlė žiežirbas akyse, nors jos būtų ir septyniasdešimts du pavasarius mačiusios. Po trejeto stiklų tokio alaus, tavo sąnariai pradeda nesutartinai veikti ir galvoje, po visu kiaušu, pakyla toksai pilkutis rūkas, o dūšią prie šonkaulių remia didelė pagunda — a, kad taip vaiandėlę nusnūdus! Kad ir čia pat, užstalėje. Ir nesispirk prieš Šermukšnio alaus galybę — nenugalėsi jos.

Arba vėl, — išvarvins, išlašins Šermukšnis iš kubilų, rėčkų, uždangstytų marškomis, šiaudais, skystimėlį, nekaltai gelsvutį, vos ne vos apynio kvapu tavo gomurį dilginantį, o išgėrei su miegais kaimynais ąsotį, kraujas gyslose kunkuliuoja, daina žandus plėšo, lūpos be tavo valios prie kaimynės skruosto limpa.

Įsigeidi, pavers Šermukšnis tavo miežį į pilką skystimėlį, vandenio kvapu atsiduodantį, be putelės ir be galybės, kuri sulaužo ąžuolinių statinių šulus ir sulanksto geležinius apkaustymus. Išgersi su mielu kaimynu tokio skystimėlio du ąsotėlius, atneši, rodydamas gerą širdį, ir trečią. Išsikalbėsi apie jaunystės dienas, užsiminsi ir japonų karą, gal dar spėsi gribštelėti už dabarties bėdų, bet pajusi, kad skęsti, kaip į tylias marias ir, teatleidžia Viešpats tavo silpnybes, palaimintos ramybės duknos užklos jūsų abiejų dūšias ilgam ir saldžiam miegui.

Ne, kito tokio aludario, kaip Šermukšnis, tikrai nebuvo!

Apie Saliūnę, ką čia ir bekalbėti! Visi Beržūnų kaimo bernai buvo pasiryžę kad ir skurdžiausiam peklos velniapalaikiui be ilgų derybų parduoti dūšias, kad tik laimėjus jos ranką. Ir ne tai juokais, ne tai rimtai žmonės kalbėjo:

— Tėvas alumi, o dukra širdimi svaigina parapiją!

Kalėdų šventėms kone visą adventą Šermukšnis beržūniečiams alų darė. Tikra rugiapiūtė, neturėjo žmogus poilsio nei dieną nei naktį. Bėgiojo Šermukšnis iš kiemo į kiemą. Čia pažiūrėdamas, kaip tasai miežio kraujas, apsvaigintas mielėmis, apdangstytas patalais, gūniomis, juda klevo kubiluose, tai kitur paklausydamas jo dūkimo statinėse, visur duodamas patarimus bei įsakymus.

Užtat per Kalėdas dainos, juokas ir tyras džiaugsmas kilnojo Beržūnų kaimo trobų stogus. Bet Naujų Metų naktį, tasai šelmis alus pridarė daug rūpesčio pačiam Šermukšniui ir kone visam amžiui pelenais apnešė blizgančią Uosio — garsaus Beržūnų kaimo medžiotojo — garbę. Visas tasai nelemtas pokštas prasidėjo nuo to, kad Naujų Metų išvakarėse iš Šermukšnių kamaros, atseit, iš pat panosės, dingo du ėriukai. Atnešė juos kamaron Šermukšnis prieš kelias dienas, bijodamas, kad tvarte nesušaltų. Avį — motiną taip pat kamaroje apgyvendino, o dabar ėriukų nė kvapo ir senei vilnos išpešiotos, uodega per du gerus colius sutrumpinta. Kamaros pamate švitėjo galvos dydžio skylė ir kiekvienas galėjo, nesišaukdamas nuovados viršininko pagalbos, atspėti niekadėjo ir galvažudžio vardą — kas daugiau, jei ne vilkas. Ir, mat, biaurybė abu mažiukus surijo, kad jam pilvas prie žemės prikeptų!

Niršulys surėmė Šermukšniui širdį — paminėsi tu mane, niekadėjau!

Visą dieną, pamiršęs ir besiartinančius Naujus Metus, Šermukšnis dirbo spąstus. Kas nežino, kad kartą vilkas paragavęs avienos vėl atsliuogs to skanėsto ieškoti?

Spąstai išėjo kuo puikiausi ir Šermukšnis be vargo galėjo įsivaizduoti į juos įkliuvusį vilką, su prislėgta uodega ar sulaužytu sprandu. Pastatė Šermukšnis spąstus kamaroje, priešais vilko iškastą skylę ir, kad galutinai sugundžius tą plėšiką, ant tam tyčia įrengto nago, užmovė gerą gabalą mėsos. Reikės vilkui tik savo nevidoniškais dantimis paliesti tą mėsą, kaip spąstai, tarsi fabriko mašina, ims veikti. Pirmiausia keturios degintos plytos kirs vilkui per galvą, aštrus, dantytas spiruoklis (jį Šermukšnis sukūrė iš seno piūklo) sugnybs vilkui kojas ar kitas arčiau esančias kūno dalis ir pagaliau visą darbą užbaigs dvidešimts penkių svarų špyžinė gira, kuri didele jėga spirs vilkui į krūtinę, į nieką paversdama jo plaučius, širdį, o gal net jaknas ir inkstus. Jeigu į tokius spąstus pakliūtų ir patsai nelabasis, tai tikrai ir jam reikėtų šauktis pragaro viršininko pagalbos.

Šermukšniui baigus dirbti spąstus, jau pirmosios vakaro sutemos ėmė migdyti girią, o saulės, nugrimzdusios už juodos miško sienos, paliktas ugninis pazaras baigė blėsti.

Dabar Šermukšnio laukė kitas, taip pat svarbus darbas — reikėjo pasiruošti palydėti senuosius metus ir sutikti naujuosius. Į tą šventę juos visus užprašė Uosis.

Troboje moterys jau derino septynkvoldžius sijonus, skeryčiojo iš skrynių dugnų iškeltas, margiausiais raštais išsagstytas skaras ir vis negalėjo apsispręsti, kokiu rūbu pasirodyti pas Uosį, kur susirinks kone visas Beržūnų kaimas. Pačiam Šermukšniui irgi rūpesčio ašutas rėmėsi į širdį: reikės dėtis kietai krakmolytą apikaklę, o su ja visada daug vargo! Pakol žmogus ją prisitaikai, tai neduok tu Dieve! Tai, žiūrėk, ji tau remia į Adomo obuolį ir netik stoja skersai kelio dainai, bet net su kaimynu persimetus keliais žodžiais, dusulys ima smaugti. Nepriverši sagų, tai tau tasai poniškas išmislas ko gero per pečius nusmuks ir padarys gėdą prieš visą parapiją! ...

Antriems gaidžiams sugidus, Uosis trinktelėjo alaus ąsočiu į stalą ir, stengdamasis apgalėti visuotiną klegesį, šūktelėjo:

— Sveteliai, visokiomis intencijomis šį vakarą alumi gerkles plovėm, bet užmiršome išgerti už visų tų linksmybių meistrą, mūsų garsųjį aludarį Šermukšnį ir visą jo giminę! ... Taigi už Šermukšnio sveikatą! — ir Uosis iškėlė stiklinę.

— Už Šermukšnį!

— Už aludarį ir jo giminę! — suklegėjo visa troba. Daugumas, rodydami didelę pagarbą Šermukšniui, net atsistojo.

Susijaudinęs ir nežinodamas nei kas daryti, nei kokiu žodžiu atsiliepti, Šermukšnis irgi pakilo su ąsočiu rankoje. Jau buvo bekeliąs jį prie lūpų, kai jo žvilgsnis užliuvo už gražaus, didelio paveikslo, kabančio ant sienos, tiesiai už Uosio pečių. Paveiksle, tarsi pavasario viesulas lėkė du žirgai, įkinkyti į prašmatnias roges, kuriose pūpsojo gražios, lyg iš altoriaus iškeltos, panaitės, bet jų akyse buvo ašaros ir didelė baimė. Mirtinai persigandęs buvo ir vežėjas, kuris ilgu botagu čaižė žirgų nugaras. Šermukšnis iš karto nepajėgė suvokti, kodėl toji šauni paveikslo kompanija neteko galvos ir koksai negandas ją tyko. Atydžiau žvilgsniu apglostęs paveikslą pastebėjo, kad po arklių kojomis pynėsi visa ruja vilkų, o vienas iš jų jau šoko griebti žirgui už gerklės ... Ir dabar Šermukšnis staiga atsiminė kamaroje paliktus spąstus, kuriuose, greičiausia, savo nedorą gyvenimą baigia vilkas. Jį apėmė nesuvaldomas noras eiti namo ir patirti kaip ištikro yra su tais jo spąstais.

— Ačiū, ačiū, kaimynėliai, už visą garbę, — tarė Šermukšnis statydamas ąsotį ant stalo, — bet mums ir namo metas. Vienus namus palikome, o antri gaidžiai nugiedojo!

— Ką čia dabar, kaimynai, apie gaidžius! Uosis čia gaspadorius, o ne kokie tai gaidžiai!

— Be aušros nei iš vietos! ...

— Skubink Šermukšnį, skubink, vilkai šventą naktį dar karvę išjos, palik tik Savūnę mums! — iš visų pakampių ėmė šaukti, bet Šermukšnis, kai po valandėlės visi pasinėrė linksmybėse — kas šokti, kas alaus gerti, kas dainuoti — atsisveikino su Uosiu ir, jo iki kiemo vartų palydėtas, su žmona pasileido namuosna.

Šnigo. Snaigės pamažu supdamos leidosi iš didelių aukštybių. Atrodė, kad koksai burtininkas, sėdėdamas debesyse, buvo nuleidęs didelę, didelę ploniausio šilko maršką ir nežymiai ją judino, lyg vėsindamas įkaitusius Šermukšnių skruostus.

Tik įžengęs į priemenę Šermukšnis priglaudė ausį prie kamaros durų. Ir, tu Dieve Aukščiausias, be didelio vargo užgirdo sužeisto žvėries unkštimą. Protarpiais jisai cypė plonai, gailiai, lyg mažas šunytis, tai po akimirksnio kriokė dusliai, įnirtusiai.

— Pakliuvo! — sušnibždėjo žmonai susijaudinęs Šermukšnis. — Aš taip ir maniau! ... Atnešk iš trobos kirvį, reikės bestiją pribaigti!

— Prisigėrei ir dabar tau marios ligi kelių! Vilkas tau ne katė, kas žino, žmogų pajutęs, kažin ką gali padaryti! ... — šokosi barfis Šermukšnienė. — Geriau bėk ir pasikviesk Uosį, žmogus medžiotojas, primano, kaip su laukiniais žvėrimis apseiti! Vienas man nė nebandyk nosies kamaron kišti! ...

Susimąstė ir Šermukšnis. Gal ir teisybę žmona kalba, kam čia kišti galvą mirčiai į nasrus. Pasikviesiu Uosį ir dar keletą vyrų, be didelio vargo sudorosime tą nevidoną.

Užrėmė, atsargumo dėliai, kamaros duris lenta ir išėjo šauktis pagalbos.

Neilgai trukus atitraukė visi Uosio svečiai, su pačiu šeimininku priešakyje, ant kurio peties kabėjo dvieju vamzdžių šautuvas, o prie šlaunies plakėsi keista tokia su kutais odinė terba, kurioje, turbūt, buvo supiltas parakas ar kitokie medžioklės reikmenys. Kiti vyrai buvo apsiginklavę basliais, šakėmis, grėbliais, kačergo-

Naujųjų metų slenkstyje

(Atkelta iš 1 psl.)

etiją, negu — kautis su arais...

Prieš metus pasaulio spaudos ūtai klausė ar nebus karo 1951 etais. Šiandien to paties nori irautis ateinančio jų įpėdinio. ei anas atsakė, nei šis pasakys, et jo laipsniškas brendimas ir ūsų pačių matomas. Diplomai kalba apie taikos sustiprinią, o tuo pat metu generolai tasi apie divizijų skaičiaus padidinimą, ūkio vadovai ieško m lėšų ir medžiagų.

Vienas reiškinys yra akivaizus. Per šiuos metus Vakarų pauulio veiklos centran iškilo Eupos klausimas. Bilijonai doleių skiriami ginkavimuisi ne zijai, bet Europai ginti. Pradėti iplomatiniai ėjimai padėčiai ryškinti. Laiko vilkinimo žaisų perijodas, atrodo, jau išgyentas. Ryžtingai einama prie prendimo. Šitokioje padėtyje ir ūsų laisvės byla atsistojo naujje plotmėje. Pasaulis ja domisi, ūsų ir kitų tautų pareiškimai ei patiekiamoji medžiaga prinama, net grobstoma ir nebetoli iena, kada apie mūsų bylą turės ūti pradėta kalbėti pasaulinėje enoje. JAV šiuo atžvilgiu jau ra užsiangažavusios ne vien radėdamos lietuviškas "A. Balo" transliacijas bei suorganizuoamos lietuviškąją patariamąją rupę prie Laisvosios Europos omiteto, bet ir visa eilė netieioginių žygių bei pareiškimų.

Taigi, įeiname į įkarščio perijodą, kuriame bus reikalinga išvystyti energingą veiklą. Mūsų visuomenės jautrumas laisvės reikalui nėra atslūgęs, tad galime laukti, kad uždaviniai bus tęsėti, o vadovaujančiuose veiksniuose pastaruoju metu partijų varžytynių sukeltas erzelis atslūgs, nes momentas reikalauja darbo.

Lietuviškosios bendruomenės laukuose per šiuos metus daug padaryta. Beveik visuose pasaulio kraštuose, kur gyvena lietuvių, bendruomenės organų sudaryme žymiai pažengta. Daugely kraštų tas reikalas visai baigtas tvarkyti. Net JAV, kur tas klausimas opiausias, jau sudarytas LOK, paruoštas provizorinis statutas ir einama prie tolimesnių žygių. Tik Kanados lietuviai ir į 1952 m. įžengia taip pat neorganizuoti, kaip ir prieš metus, nors ir su šiokiomis tokiomis viltimis, nes jau turime paskelbtą net rinkimų datą. Pagaliau girdime, kad Centrinis LOK meta savo užsispyrimą ir liaunasi kovojęs su apylinkėmis, kurios jo planus pralenkė. Bent Winnipego ir St. Catharines apyl. bendruomenių organai pripažinti. Tai sveikintini reiškiniai, kurie turėtų ir apylinkes išjudinti gyvesnei veiklai. O jau pats laikas. Jei numatome įkarštį laisvės kovoje, nejaugi Kanados lietuviškoji bendruomenė vis po paragrafus neorganizuota grabaliosis, jokio įnašo tai kovai neduos?

Stalingrado belaisviai išmirė

Vienas iš didžiausių vokiečių epasisekimų pereito karo metu uvo pralaimėjimas prie Stalinrado, kur nelaisvėn pateko visa armija apie 92-93.000 karių.

Šiandien iš tos armijos buvuių karių yra žinoma vos 5-6000. . Vokietijoje jų suregistruota 300, arti tiek jų žinoma Austrijoje, likusieji yra Rytų Vokietijoje. Kur dingo visi kiti, niekas ikrai negali pasakyti. Galima ūtų prileisti, kad jie tebelaikoi Rusijos darbo stovyklose, nors Maskva ir tvirtina jokių belaisių nebelaikanti. Bet surinktieji aviniai rodo, kad didžioji belaisvių dalis išmirė dar karui nepasibaigus. Belaisviai buvo pakirstyti į daugelį stovyklų, dažai buvusių labai toli, į kaikurias eko važiuoti net po 18 dienų, ir idelė dalis, kaip pasakoja grįžuieji, išmirę dar kelionėje nuo ado ir šalčio. Vėliau tūkstančiai mirę nuo maro, dėmėtosios šiltinės bei kitokių ligų bei nuo bado ir šalčio. Taip vien Begetovkos ir Krasnoarmiejsko stovyklose mirę apie 42-45.000 belaisvių, Dubovkoje 10-12.000, Frelove — 4.500, Popove, Rudinoje, Ilmene, Barbakine ir Kiseljakove apie 4000. Be to, 6 ligoninėse mirę apie 3000. Tuo būdu mirusių belaisvių suskaitoma apie 65-66.000, likusių turėtų būti apie 26-28.000, atseit, nežinomo likimo būtų dar apie 20.000.

Vokiečių spauda daro išvadą, kad ir šių didžioji dalis bus mirę ir tik mažas skaičius begalės būti Rusijoje išblaškytų darbo stovyklose, kenčiančių kaip "karo nusikaltėliai".

— **Berlynas.** — Per lapkričio mėn. į vakarų zoną pabėgo 114 liaudies milicininkų. Per 18 mėn. perbėgo — 1.847.

Lenkai reikalauja rytinių sričių

Lenkų pogrindžio organizacija "Narodowa sila zbroina" platina atsišaukimą, kuriame tarp kitko sakoma:

"Mums yra aišku, kad Oderio-Neisės linija yra nesantaikos obuolys tarp Lenkijos ir Vokietijos. Dėl to mes reikalaujame iš Maskvos grąžinti rytinę Lenkiją, kad ištremtieji vokiečiai galėtų grįžti į jų rytines sritis".

Tuo tarpu minimoji Oderio-Neisės linijos apsauga iš abiejų pusių yra sustiprinta — įrengtos vielų tvoros ir kitos kliūtys, perbėgimams sutrukdyti.

Bolševikinis teismas

50 metų misijiniuose kraštuose išbuvusi viena senutė vienuolė grįžo iš Kinijos ir papasakojo, kaip ten buvo teisiamos pranciškietės.

Vieną dieną 1950 m. sausio m. vienuolynas gavo pranešimą, kad kitą dieną jas aplankys komparijos pareigūnai. Atėję, jie tuojau įsakė iš koplyčios išnešti visus religinius dalykus, altoriaus vietoje pakabino Stalino portretą, o vietoje šventųjų paveikslų —bolševikų generolų paveikslus. Kartu buvo paskelbta, kad vienuolyno ligoninė perimama valdžios žinion. Vėl kitą dieną atėję tie pareigūnai, sušaukė visų tarnautojų susirinkimą ir pradėjo vienuolių teismą. Keletui tarnautojų buvo pavesta jas apkaltinti vaikų žudymu,nėščių moterų žudymu ir tt. Po to, teismo pirmininkas pareiškė, kad nusikaltimas akyvaizdus ir paskelbė sprendimą. Vienuolėms nebuvo leista nei žodžio pasakyti, nei jų nieko neklausta.

Prarasta 900 lėktuvų

Korėjos kare JAV prarado 900 lėktuvų, o komunistai vos 300. Ir tai dėl to, kad kom. lėktuvai dar neseniai tepasirodė, o fronto kautynėse net visai nėra dalyvavę, niekad savo pėstininkų neremė.

Kova su povandeniniais laivais

Kanados jūrų laivyno štabo naujasis viršininkas viceadmirolas E. Rollo Mainguy spaudos konferencijoje pareiškė, kad Kanados vaidmuo Š. Atlanto jūrų pajėgose bus sukoncentruotas į kovą su povandeniniais laivais, nes didesnių uždavinių pajėgaus laivyno Kanada negalinti sukurti. Dėl to jis esąs nusistatęs prieš betkokius užsimojimus, kurie išeitų iš šio uždavinio ribų bei iš pakrančių apsaugos uždavinių.

Šiuo metu laivyne esą 12.000 vyrų, kurių skaičių numatoma padidinti iki 21.000. Tam reikėsią kas mėnesį į laivyną priimti po 325 naujus karius.

Dabartiniame statybos plane esą numatyti 14 priešpovandeniniai lydimieji laivai, 14 pakrančių minininkų ir pereito karo laivų sumoderninimas. Vienas lydimasis laivas esąs jau nuleistas į vandenį, o 4 būsią nuleisti dar 1952 m. Be to, 1952 m. būsią baigtas arktinio patruliavimo laivas, ledlaužis, kuris turėsiąs ir helikopterį.

Maskvos kaltinimas atmestas

Kai D. Britanija, JAV, Prancūzija ir Turkija pakvietė Vid. Rytų valstybes sudaryti bendro gynimosi planą ir bendrą vadovybę, Sovietų Sąjunga pareiškė protestą ir perspėjo ano regiono valstybes, kad šitokis žygis Maskvos bus laikomas nukreiptas prieš ją ir tai trukdys jos geriems santykiams su prisidedančiomis valstybėmis. D. Britanija, Prancūzija, Turkija ir JAV į sovietų protesto notas atsakė savomis notomis, kuriose sovietų priekaištus atmeta, nurodo, kad kuriamoji karinė organizacija nebus agresinė, bet tik gynimosi, kad šitame regione kaip tik Sovietų Rusija jau seniai ruošia puolimą.

Spaudos konferencijoje Achesonas tam įrodyti priminė 1940 m. lapkričio 25 d. Molotovo siūlymą Vokietijos ambasadoriui Schulenburgui pasidalyti įtakos sferas šiame regione, Sovietų Rusijai pripažįstant sritis į pietus nuo linijos Batum ir Baku tiesiog į Persų įlanką. Achesonas pareiškė vilties, kad Irano ir Egipto krizės bus nugalėtos ir tas reikalas galės būti sutvarkytas. Egiptas prie to prisidėsiąs. Dėl Irano Achesonas pareiškė, kad D. Britanijos ginčas su Mossadegh vyriausybe galįs sukelti Irane tokių sunkumų, kurie atidarytų kelią ten komunizmui įsigalėti.

Taikos misijonieriai

Kaip mažai pasaulyje pažįstama Sovietų Sąjunga, rodo Kalifornijos evangeliko Dr. H. Gretzinger kalba Toronto vienoje bažnyčioje, siūlant Sovietų Sąjungoje išmesti daugelį misijonierių — taikos apaštalų. Tai, esą, padarytų įspūdžio sovietinei liaudžiai. Deja, naivus pamokslininkas nepagalvojo, kad visi tokie misijonieriai liaudį pamatytų tik kacetuose, o toje apylinkėje, kur nusileistų, tebūtų pranešta, kad sugauta imperialistų šnipų bei sabotažininkų.

Nesovietiškas elgesys

Komsomolskaja Pravda — komunistinio jaunimo organas — paskelbė kovą įsibraunantiems "amerikoniškiems" papročiams į sovietinio jaunimo tarpą. Esą, sovietinės įstaigų mergaitės ir studentės dainininko Mantman Mantmanovič atžvilgiu parodžiusios toli ne sovietišką entuziazmo, tinkamo tik histeriškom vakarų studentėm. Viena tokia studentė pardavusi net savo šilkinę suknelę (įsidėmėkim, šilkinę! Sovietuose tai retenybė), kad galėtų nuvykti 400 mylių į Maskvą paklausyti dainininko ir gautų jo fotografiją.

Panaši akcija prieš "amerikonizmą" vykdoma ir kituose kraštuose. Taip 60 Varšuvos studentų architektų visiems metams pašalinti iš studentų valgyklos už tai, kad gyvenę "kaip amerikonai" — puošniai rėdęsi ir gėrę.

Įdomus amerikonizmo aiškinimas.

— **Oakville.** — Fordo kompanijos prezidentas, atsilankęs Oakvillėje, pareiškė, kad naujieji fabrikai būsią baigti 1953 ar 1954 m., būsią aptarnaujami čia pat surinktų darbininkų, tinkamai apmokamų. Fabrikams vieta čia buvusi parinkta dėl daugelio priežasčių, o svarbiausia, kad tai tarp dviejų didžiausių Ontario miestų ir tirštai gyvenamas rajonas.

— **Montrealis.** — Čia vykęs Kanados protestantų Bažnyčių Tarybos metinis suvažiavimas konstatavo, kad daugumas protestantų studentų neprisipažįsta prie jokios religijos. Dalis formaliai priklauso bažnyčioms, tačiau religiniame gyvenime nedalyvauja.

— **Vancouveris.** — B. Kolumbijos konfliktas dėl katalikiškų mokyklų žada pasibaigti kompromisu — valdžia žada įjungti jas į savo mokyklų sistemą, o Kat. Švietimo Draugija žada priimti to įjungimo sąlygas, jei bus gauta garantijų dėl pakankamo tikybos mokymo.

Eisenhoweris paspaudė Churchillį

(Atkelta iš 1 psl.)

Vašingtone ir nebūtų vilčių ko pasiekti, jei ten atvyktų kaip Eisenhowerio atsistatydinimo kaltininkas, be to, dar užkoręs tokį pavojingą rivalą demokratų kandidatui rinkimuose.

Po šito pareiškimo į Š. Atlanto komisijos susirinkimą gruodžio 27 d. žiūrima su geresnėmis viltimis. Laukiama, kad paruoštas raportas bus priimtas ir Belgijos su Olandija, o Tarybos konferencijoje Lisabonoje vasario mėn. bus galima priimti reikšmingesnių nutarimų. Juoba, kad tai bus jau po Churchillio vizito Vašingtone.

Kiti komunikato punktai ne taip įdomūs.

Chrchill D. Britanijos politikos iš esmės nepakeitė, tik buvo priverstas užakcentuoti kaiką, kas buvo laikoma antraeiliu dalyku. Galimas dalykas, kad buvo kažkas ir daugiau sutarta, kas komunikate nepaminima. Gal būt, šis tas paaiškės po kabineto posėdžio.

SUKILKIME PRIEŠ TYLĄ IR KLASTĄ

Visi JTO sesijos darbų stebėtojai konstatuoja, kad joje tiek apie Lietuvą, tiek ir kitus bolševikų užimtus kraštus visai nekalbama, nepaisant pavergtųjų tautų Vašingtone padarytų žygių deportacijų klausimu. Negana to: laisvojo pasaulio tautų ir jų atstovų akims nukreipti nuo pavergtųjų tautų padėties, Maskvos agentai ir jų suklaidinti Vakarų piliečiai yra užtvindę JTO įstaigas ir atskirų tautų delegacijas laiškais "už taiką".

Taikos trokšta visa žmonija ir pavergtieji. Tačiau tikra taika tegalima laisvėje. Atgavus laisvę pavergtiesiems, ateis ir pastovi taika.

Prieš tuos, kurie taikos vardu nori pridengti vergiją ir klaidinti taikos ištroškusį pasaulį, turime prabilti mes, laisvėje esantieji, už tuos, kurie negali kalbėti.

Kviečiame PLB atskirų kraštų ir visų kitų organizacijų vadovybes bei atskirus žmones kreiptis į JTO delegacijas. Parodyti, kad visas sovietinis režimas yra ištisas ir nuolatinis nusikaltimas prieš JTO Sandorą, prieš Žmogaus Teisių Deklaraciją ir prieš Genocido Konvenciją, vykdomas JTO nario — SSSR. Atkreipti Vakarų dėmesį į vieną ar kelis konkrečius to režimo darbus pavergtoje Lietuvoje, kurie rašantiems geriau žinomi asmeniškai ir pergyventi — į klastingą 1940 m. birželio 15 d. okupaciją, į "liaudies seimo" rinkimų klastojimą, į 1940 m. suėmimus ir 1941 m. masines deportacijas (34.260 asmenų), į sovietines masines žudynes (Rainiai, Pravenišk ės, Červenė ir kit.), į antros okupacijos kalinimo, masinių deportacijų (550.000), priverstinės kolektyvizacijos, visų laisvių mindžiojimo faktus.

Raštas turi būti protestas prieš tą vergijos padėtį ir prašymas.

1. Prabilti pagaliau apie bolševikų pavergtuosius kraštus JT Organizacijos forume,
2. Ištirti padėtį vietoje,
3. Imtis priemonių pavergtųjų tautų žudymui sustabdyti ir grąžinti toms tautoms laisvę ir taiką.

Per JTO kreipiamės į laisvojo demokratinio pasaulio sąžinę, kad jis pakeltų balsą prieš tautų naikinimą, nes tylėjimas dėl ištisų tautų žudymo artina jam tą patį likimą.

Rašyti trumpai ir aiškiai prancūzų, anglų, ispanų arba gyvenamo krašto kalba. Pasirašyti vardais ir pavardėmis, organizacijų vardu, nurodyti adresus. Raštus siųsti skyrium duodamais adresais. Nuorašus siųsti vietos lietuvių bendruomenės vadovybėms, kurios prašomos apie tai painformuoti VLIKą.

Reikalas svarbus ir skubus: jis turi būti įvykdytas iki 1952 m. sausio 15 d.

Tuo pačiu metu mes kreipiamės į kitų pavergtų ir laisvų tautų autoritetingas įstaigas, kviesdami jas solidariai savo priemonėmis pravesti šią demokratinio pasaulio kovos akciją už Tiesą ir Taiką Laisvėje.

M. Krupavičius
VLIKo ir Vykdomosios Tarybos Pirmininkas, Lietuvybės Išlaikymo Tarnybos Valdytojas.

Prof. J. Brazaitis
Užsienio Tarnybos Valdytojas.

Red. pastaba: JTO narių atstovų yra 59. Jų visų adresų išspausdinti mes negalime. Kas galėtų kalbamus raštus pasiųsti ir neturėtų adresų, prašom siųsti per mus, pridedant po 15 centų pašto ženklais ar pinigais kiekvienam laiškui — nuorašui.

Antradieniais išpuolusios Kalėdų ir Naujų Metų šventės mūsų laikraščio normalų pasirodymą sutrikdė.
Sekantis "TŽ" Nr. pasirodys sausio 8 d.

Puola Kennaną

Maskvos "Pravda" išspausdino savo korespondentų Niujorke Litoško ir Folippovo pranešimą, puolantį Mutual Security Act, t.y. paskyrimą sumų pabėgėliams iš už geležinės uždangos remti. Pranešime George F. Kennan, kuris prezidento Trumano yra nominuotas ambasadoriu į Maskvą ir dėl kurio priimtinumo Maskvos yra atsiklausta, vadinamas vienu iš vadų JAV špionažo ir visos antisovietinės veiklos. Jis buvęs artimiausias Valst. sekretoriaus Acheson bendradarbis.

Šiuo metu Kennan iš Valst. Departamento yra pasitraukęs ir profesoriauja Princeton universitete.

IŠ VISUR TRUMPAI

— **Paryžius.** — Graikijos atstovas JTO socialiniam komitete pareiškė, kad Britų valdymas Kipro, kur 80% gyventojų yra graikai, prieštarauja JTO chartai ir žmogiškumo teisėm.

— **Vašingtonas.** — J. L. Levis, unijos vadas, paskelbė planą darbininkų unijai ir pramonei sukurti kompaniją anglių transportui, panaudojant valdžios laivus. Tuo būdu, esą, būtų galima sumažinti transporto išlaidas ir amerikoniškas anglis Europoje ir kt. pardavinėti ta pačia kaina, kaip parduoda sovietai ir satelitai, kuriems nereikia toli vežti.

— **Praha.** — Spalio 1 d. Čekoslovakijoje paskelbtas įsakymas visiems piliečiams duoti kraujo, grasinant nepaklusniesiems atimti maisto korteles. Taip surinktas kraujas siunčiamas į Korėją arba sandeliuojamas.

— **Varšuva.** — Ir čia prasidėjo nepatikimų gyventojų iškraustymai į provinciją, o kiti išvežami net į Sibirą.

— **Vašingtonas.** — JAV aviacija sudarė su Pratt & Whitney Aircraft, East Hartford, Conn., sutartį atominės energijos lėktuvui pastatyti. Dar kovo mėn. panaši sutartis buvo sudaryta su General Electric Co.

— **Berlynas.** — Vokiečiai apskaičiuoja, kad nuo 1945 m. į Rusijos gilumą išvežta apie 700.000 vokiečių.

— **Bonna.** — Vakarų Vokietijos parlamentas pareiškė protestą prieš dešimties tūkstančių vokiečių ištrėmimą iš Rumunijos Banato srities. Prieš nutarimą balsavo tik 4 komunistai.

— **Londonas.** — D. Britanija po kelių savaičių bandymų pradeda atominių tyrimų mieste Harwell gaunamą energiją naudoti namų apšildymų radiatoriams. Tai bus pirmas atominės energijos panaudojimas praktiškiems reikalams.

— **Birminghamas.** — Dvi didžiausios D. Britanijos automobilių firmos — Austin ir Morris — pranešė bendrai sukursią milžiniškas pramonės įmones, kurios pagaminsią bent pusę viso krašto pagaminamų motorų.

— **Londonas.** — Karalius 4 socialistų politikus pakėlė bajorais, keli kiti gavo garbės ženklus, 4 paskirti į privatinę tarybą. Tai atlikta pagal paprotį, leidžiantį tokius pakėlimus pasiūlyti pasitraukiančiai vyriausybei.

— **Vašingtonas.** — Prezidentas Trumanas pranešė numatąs įkurti tardomąją komisiją korupcijai valdžios aparate pašalinti.

Buenos Aires. — Richter, apie kurio naujus atradimus atominės energijos srity buvo pranešta, pareiškė, kad Argentina atominės energijos tyrimui susidedanti su aukštos technikos kraštu. Bet kas tai per kraštas, nepasakė.

— **Bonna.** — Sąjungininkai leido vokiečiams įkurti civilinę aviaciją, bet lakūnai iš pradžių bus svetimšaliai. Esą, 6 m. aviacijos neturėjusi, Vokietija neturinti moderniškai paruoštų lakūnų.

— **Otava.** — Kanados valdžia žada savo supirktą sviestą rinkon paleisti vasario mėn. gale. Ji sviestą superka po 61-63 cent. svarą, o pardavimui paleis po 66 ct. Tuo būdu, sviesto kaina negalėsianti labai pakilti.

— **Otava.** — Ministeris pirm. L. St. Laurent, Aukšč. teismo pirm. Th. Rinfret, sveikatos min. P. Martin, transporto min. L. Chevrier ir Australijos aukštasis komisaras Fr. M. Forde išrinkti Otavos Newman klubo garbės nariais už "nuopelnus Kanados katalikiškam gyvenimui".

— **Otava.** — Trades and Labor Congress prezidentas ragina žiemą visiškai sulaikyti imigraciją į Kanadą.

— **Otava.** — Kanados prekybos balansas su JAV per spalio mėn. rodė $27.400.000 minusą. Tuo būdu per 1951 m. 10 mėnesių deficitas pasiekė $457.200.000.

— **Otava.** — D. Britanijos vyriausybė yra pasiūliusi Kanados vyriausybei supirkti jai maistą Kanadoje. Vedamos tuo reikalu derybos.

— **Otava.** — Senatas priėmė įsstatymo projektą, leidžiantį bankams šeštadieniais neveikti. Patiems bankams paliekama apsispręsti ar jie atliks operacijas šeštadieniais ar bus uždaryti.

— **Otava.** — Kanada atsiveža iš JAV stenografisčių. Pirmoji grupė — 30 — jau atvyko ir paskirstytos tarp Otavos, Montrealio ir Toronto.

— **Otava.** — Kanados šių metų derlius siekia 562.000.000 bušelių, t.y. 100.000.000 prašoka 1950 m. derlių. Didesnio derliaus tebuvo pasiekta tik 1928 m. — 567.000.000 bušelių.

---

nis, o Jeronimas Galkus, žmogus senas, dalyvavęs net japonų are, mosavo su didžiuliu alaus ąsočiu ir vis šaukė:

— Kame vilkas?! Duokit man šen vilką! Sakau, duokite vilką! Aš jam pliuptelėsiu alumi į akis, o paskui va, taip batu į pilvą ir upkite skūrą!... Japonskoje vainoje aš du šimtus skersaakių į eklą nugrūdau! Sueiname būdavo ant štikų. Tie bestijos su tais eiliais švaistosi, o aš būdavo nutaikysiu tik ir kad spiausiu atsirankštęs artimiausiam į marmūzę, o paskui keliu į paširdžius ir ėra japoškos!... O čia, dabar, su vilku tai tiktai juokai!...

Moterys prilaikė Jeronimą, neduodamos jam prasimušti į priekį. Uosis priėjęs prie kamaros durų pasilenkęs paklausė, paskui rispaudė akį prie rankenos skylutės.

— Akys žiba, kaip liktarnos! — sumurmėjo ir atšoko nuo durų. — Matyt, tik nesunkiai sužeistas, jei dar akys žiba...

Visi nutilo ir baimingai spraudėsi tarpduryje.

Na, vyrai, prie darbo! —drąsindamas save ir kitus sukomandavo Uosis. — Tu Šermukšni, kartimi atkabink duris, o aš trenksiu oliniais šratais. Kiti būkite pasiruošę ir jei tas nevidonas šoktų aukan, leiskite į darbą savo ginklus!... Moterys trobon! Su laiiniu žvėriu ir dar sužeistu juokai menki!

Po tų žodžių, Uosis atsistojo priešais kamaros duris, plačiai išergė kojas, prisidėjo šautuvą prie peties ir tarė:

— Na, daryk!...

Šermukšnis, stovėdamas užpakalyje Uosio, drebančiomis ranomis ir pakinkliais, ilga gartimi atvėrė kamaros duris laikantį ablį ir stumtelėjo. Durys prasivėrė.

Uosio šautuvas spiovė coliniais šratais ir didelis trenksmas, tarsi avasario perkūnas, pripildė visą priemenę, paskui išsiveržė lauan ir pakibo eglių viršūnėse, bet pastarosios jo neišlaikė ir jisai nukrito šimtais aidų nuskambėdamas per visą miegančią girią.

Pro kamaros duris šmėkštelėjo kažin koksai pilkas žvėrelis.

— Katinas, kad jį velniai! Laikykite! — sušuko Jeronimas. — Aš jau senai maniau, kad vienas kartas nemeluos ir Šermukšnio galva susisuks nuo savo rankom daryto alaus!... O kitas paukšelis armotomis į blusas šaudo, katino nuo vilko nebeatskiria! Va, au ir medžiotojas! Ko gero, dar uodegą katinui galėjo nukirsti!... Cha... cha... — alpo juoku Jeronimas.

Visi šoko kamaron. Uosis laikė virš galvos iškėlęs žibintą ir iršo:

— Nelaikykite manęs durniumi! Girdėjau, tegu Dievas būna iudininku, kaip unkštė ir akis blizgant mačiau.

— Akių nemačiau, bet cypimą girdėjau ir aš, kaimynėl! — pavirtino Šermukšnis.

— Katino akys irgi žiba! — nerimo Jeronimas.

Tikrai, kamaroje vilko nė kvapo nebūta. Pasienyje riogsojo Šermukšnio spąstai. Pačiame kampe styrojo, mesdamos tamsius šešėius, dvi statinės, kurias jau uostinėjo Jeronimas.

— Vyrai, va, kur vilkas yra! Uosy, atidaryk ugnį iš abiejų lufų!... Klausykite, kaip jisai cypia!...

Ir tu mielas Dieve, kokios mintys ir vaizdai neatklysta tavo vaizduotėn, kai alus apsemia mažąsias smegenėles ir pradeda potvynio pavojumi grasinti didžiosioms! Tikrai, viena statinė cypė olonai, spausdama alinį prakaitą per ąžuolinius šulus, o antroji stenėjo, lauždama dugną, storai, pavargusiai.

— Tai ką, vyrai, neškite trobon vilką! — tarė Šermukšnis. — Antrininkas, bet jau, matyt, bus susistovėjęs.

Vyrai nutvėrė statines ir suvirto trobon.

Po pusvalandžio iš trobos sklido tokia galinga daina, kad net erkšnas nuo eglių šakų birėjo. Dabar atrodė, kad vyrai nuogomis rankomis galėjo netik vilką, bet ir pikčiausią liūtą, nutvėrę už uodegos, devinton parapijon nuvilkti.

DIDŽIAUSIAS, PIGIAUSIAS IR

GERIAUSIAI INFORMUOTAS DIENRAŠTIS

Plačiausiai skaitomas, pigiausias ir didžiausias lietuvių dienraštis šiuo metu yra "Draugas".

KORESPONDENTUS

"Draugas" turi Aliaskoje, Argentinoje, Austrijoje, Australijoje, Belgijoje, Brazilijoje, Čilėje, Italijoje, Ispanijoje, Kanadoje, Kolumbijoje, Portugalijoje, Prancūzioje, Šveicarijoje, Urugvajuje, Venecueloje. Jie plačiai informuoja apie viso pasaulio lietuvius.

DIDESNIUOSE UŽSIENIO POLITIKOS CENTRUOSE:

Paryžiuje, Strasburge, Londone, Berlyne, Romoje "Draugas" turi specialius korespondentus — patyrusius laikraštininkus.

ŽINIAS IŠ LIETUVOS

per radiją, iš Kauno ir Vilniaus leidžiamų laikraščių, bei iš atbėgančių žmonių renka du "Draugo" korespondentai Vokietijoje.

MOKSLO, MENO, LITERATŪROS, ARCHITEKTŪROS

klausimais "Draugas" yra sutelkęs specialistus profesorius, dailininkus, inžinierius, rašytojus, kurie užpildo specialų kultūros priedą, leidžiamą kas šeštadienį. "Draugas" yra vienintelis lietuvių laikraštis, kurs reguliariai kas šeštadienį leidžia tokį 8 puslapių priedą.

JAU DAUGIAU KAIP 1.000

bendradarbių, korespondentų ir informatorių rašo "Draugui". "Draugas" turi specialius ateitininkų, skautų ir dar šiuos skyrius:

1. Lietuvių k.—tvarkomas iš Lietuvos atvykusių kalbininkų,
2. Sveikatos — vedamas patyrusio gydytojo,
3. Teisės patarėjas — vedamas advokato,
4. Statybos patarėjas — vedamas inžinieriaus architekto,
5. Moterų—ved. žurnalistikos mokslus baigusios redaktorės,
6. Sporto — vedamas keturių sportininkų.

PIGIAUSIAS LIETUVIŲ DIENRAŠTIS

yra "Draugas". Todėl, nieko nelaukdamas, pratęsk "Draugo" prenumeratą 1952 metams sau ir užsakyk jį savo giminėms, draugams bei pažįstamiems. "Draugo" prenumerata yra geriausia ŠVENČIŲ DOVANA.

"DRAUGO" PRENUMERATA:

	Metams	½ metų	3 mėn.	1 mėn.
Čikagoje ir Ciceroj	$9.00	$5.00	$2.75	$1.25
Kitur JAV ir Kanadoje	8.00	4.50	2.50	1.00
Užsienyje	11.00	5.50	3.00	1.35

Tie, kurie prenumeratą sumokės prieš 1952 m. sausio 1 d., galės pasinaudoti šia PAPIGINTA KAINA:

Čikagoje ir Ceceroj už $8.00 metams
Kitur JAV ir Kanadoje už $7.00 metams
Užsienyje už $10.00 metams.

IKI SAUSIO 1 d. 1952 m. PAPIGINTA KAINA PRENUMERATĄ GALIMA SUMOKĖTI IŠ KARTO UŽ KELERIUS METUS. Iš karto įmokėjusieji ne mažiau $100.00 bus

GARBĖS PRENUMERATORIAI

ir "Draugą" gaus per visą savo amžių.

Užsakymus ir pinigus siųskite:

"DRAUGAS"
2334 So. Oakley Avenue
CHICAGO 8, ILLINOIS, USA

Parduodant ar perkant namą mielai Jums patarnausiu!

Galiu sudaryti paskolas. Veltui suteikiu informacijas apie parduodamus namus, paskolas, biznius ir tt.

Jūsų patarnavimui

VACYS VASILIAUSKAS

skambinkite tel. KE. 9459, KE. 9450, LA. 2612

Parduodama:

1. $6.000 Bloor — Bathurst. 6 kambarių su garažu namas. Įmokėti $2.500.
2. $7.300. Sunnyside rajone. 6 kambarių atskiras, su privačiu įvažiavimu ir garažu namas. Įmokėti $2.300.
3. $8.000. Runnymede Ave. 6 kambarių mūrinis, su garažu namas. Įmokėti $2.200.
4. $11.900. Bloor — Ossington. 7 kambarių mūrinis, dviejų aukštų namas, 2 vonios. Įmokėti $4.000.
5. $14.300. Bloor — Crawford. 9 didelių kambarių, atskiras mūrinis, 2 virtuvėmis, namas. Didelis kiemas ir garažas. Įmokėti $4.500.
6. Indian Rd. — High Park Blv. 12 kambarių, 2 modernių butų. Atskiras mūrinis, 2 aukštų, 18 metų senumo namas. Labai didelis kiemas. Privatus įvažiavimas. 3 garažai. Įmokėti $7.000.

R. TESLIA

Real Estate

863 BLOOR STREET WEST

(prie Ossington Ave.)

SMELLEY CYCLE & RADIO

1030 QUEEN ST. W. TORONTO, Ont. Tel. ME. 1539.

Duodame išsimokėjimui.

MARCONI RADIO

(prad. $21.50 ir daugiau)

Parduodame:

radio ir televizijos aparatus, skalbimo mašinas, šaldytuvus, dviračius, pačiūžas, šių dalykų dalis, elektros reikmenis ir tt.

Taisome įvairių rūšių radio aparatus, dviračius ir skalbimo mašinas.

5-kių metų garantija

Naujo modelio ilgalaikis mechanizmas

Naujasis THOR mechanizmas veikia tyliau, puikiau, be sustojimų. Preciziška mašina, perjungimo bėgiai, konstrukcija, atliekanti sunkaus darbo paskirtis.

SMELLEY CYCLE & RADIO

1030 QUEEN STR. WEST, TORONTO, ONT.

Telef. ME. 1539

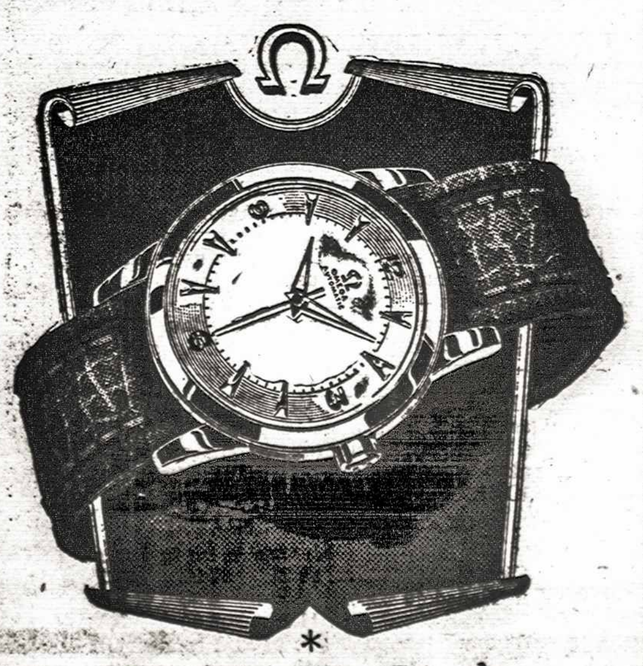

OMEGA

SUPER — WATERPROOF — AUTOMATINIS

Parduodu įvairiausių rūšių laikrodžius, sužadėtuvių, vestuvių ir kt. žiedus, sidabro ir aukso prekes, servyzus ir kt.

Taisau įvairių firmų laikrodžius **Darbas garantuotas**

Apsilankykite — mano krautuvė prieš Jūsų bažnyčią

J. KUDLOWSKY

932 DUNDAS ST. W., TORONTO, ONT. TELEF. PL. 2124

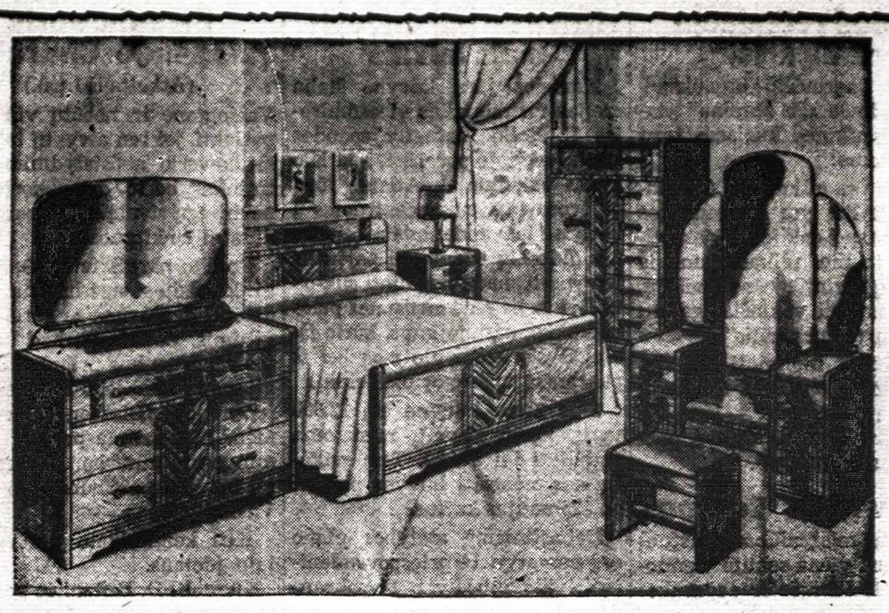

Pažvelkite į šį modernų miegamąjį!

TIRIME: įvairių kambariams ir virtuvėms modernių baldų: lovų-sofų, Philips radio, skalbimo mašinų, šaldytuvų, gazo, elektros ir anglies krosnių. **Geros išsimokėjimo sąlygos**

COLLIS Furniture Company

439 QUEEN ST. W. (prie Spadina Ave.) **Telef. PL. 8094, PL. 8095**

Seymour Hermant

ADVOKATAS, NOTARAS

ir tt.

Suite 410,

394 Bay St., Toronto, Ont.

Telef.: EM. 4 - 9912.

LIETUVIS ELEKTROS — RADIO TECHNIKAS

Taisau įvairių firmų radio aparatus ir kitus šios srities darbus atlieku. Pareikalavus atvyksiu į Jūsų namus. Skambinti po 4 val. vak. Tel. MU. 1364.

ANT ČEPONIS

564 Indian Grove, Toronto

KEPAME

juodą ir baltą ruginę duoną. Taip pat priimame užsakymus sviesto tortams ir kt. pyragaičiams.

ESTO BAKERY

1017 Pape Ave., Toronto, Ont. Telef. GL. 2607 vakarais LL. 6173.

Savininkas S. Krabi.

D. HOLOTA REAL ESTATE

Pirkimo — pardavimo tarpininkas

496 Queen St. W. (prie Denison Ave.)

Tel. WA 5232 Toronto

LUNA foto studija

984 DUNDAS ST. W. TORONTO

Telef. ME. 8967

STANLEY SHOE STORE

Aukščiausios rūšies moterų, vaikų ir vyrų batai, normalaus dydžio ir platūs (EE—EEE)

1438 Dundas St. W. Toronto

(prie Gladstone)

MANNING CARTAGE & MOVERS

184 Manning Ave.

Tel. WA—0791

Perkraustome ir pervežame įvairius daiktus vakarais ir dienos metu. Kalbame vokiškai, rusiškai ir lenkiškai.

DANIEL D. STOKAL

B.A.

TEISININKAS, ADVOKATAS, NOTARAS

Kalbu slavų kalbomis.

Room 204, 221 Victoria St.

office telef. PL 1753,

Res. tel. LY 5797

"EUROPA" FOTO STUDIO

Tel. WA 6849

615 Queen St. W. Toronto

Mūsų specialybė vestuvinės, šeimų nuotraukos ir spalvoti portretai

Darbas pirmos rūšies

DĖMESIO! DĖMESIO!

Valgyklą "BALTIC"

870 DUNDAS ST. W., TORONTO, Ont

perėmė naujas savininkas. - - Valgiai gaminami pagal lietuvių skonį iš šviežių produktų. Gamina prityrusios virėjos

Sav. Feliksas Jonynas

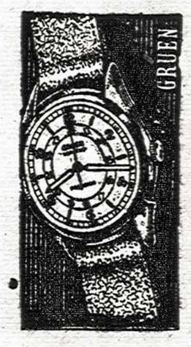

THE TWO LITTLE JEWELLERS

Mūsų krautuvėje turime didelį pasirinkimą: laikrodžių, deimantų, brangakmenių ir sieninių laikrodžių.

Taisome įvairių rūšių laikrodžius. Galite mokėti grynais arba duodame išsimokėjimui. Kalbame ukrainiškai.

Užeikite į

558 QUEEN ST. WEST, TORONTO

Tel. E M4-0047

ŠVARA – GYVENIMO PAGRINDAS!!!

Valymas rūbų naujausiais metodais išsaugo jūsų rūbus.

City DYE WORKS Limited

Garantuotas saugojimas. Mokama atsiimant. Garantuojama.

Pasiimame ir pristatome.

Specialybė: Cheminis valymas įvairių rūšių užuolaidų.

Atsiminkite, kad vasariniai rūbai netinkamai laikomi sugenda. Mūsų sandėliuose jūsų vasariniai rūbai bus rūpestingai saugomi. Kai darysite rudeninį apsitvarkymą, valyti viską duokite žinomai firmai:

138-46 Claremont Str. – Tel. WA. 4557

30 metų valymo patyrimas

TEL. EM 3-2131

Budime 24 valandas

Jei norite pirkti ar parduoti

namus, apartmentus, hotelius ir kt. biznius, mes mielai suteiksime sąžiningą patarnavimą.

Pardavimui turime didelį pasirinkimą.

Prašome kreiptis:

JOHN BARCAS

Atstovauju:

MIDDLETON Real Estate

343 SPADINA AVE. TEL EM. 4 - 6868

Namų adresas: 213 Keele St., Toronto, Ont. Tel. LY. 8707

YORK PACKING CO. LTD.

104-106 Trowell Ave., Tel.: JU. 2794, JU. 5197. Toronto 9, Ont.

Mes gaminame geriausios kokybės produktus:

šviežią, rūkytą ir virtą mėsą, įvairias dešras.

Rinkos kainomis.

Priimami užsakymai vestuvėms, piknikams, pokyliams.

NAUJAI ATIDARYTA! PIGIAUSIOS KAINOS!

GABOS APPLIANCES

Mūsų atstovė p. A. **DVARIONIENĖ kalba lietuviškai**

Elektriniai šaldytuvai, elektrinės ir gazinės plytelės, skalbiamosios mašinos, stalinės lempos, chrominiai baldai, laikrodžiai ir kt. RADIO MARCONI aparatai, o ypač trumpomis bangomis PAY, kuriais galima klausytis Europos radio stotis.

ŽEMOS KAINOS! GEROS MOKĖJIMO SĄLYGOS!

751 DUNDAS ST. W. (prie Bathurst) TORONTO. Tel. PL.4067

Suprasdami kaip sunki pradžia daugumai naujai atvykusių — žinodami žemus uždarbius—parduodame pigiausiai, kaip galime.

Ar jūs pageidaujate

pirkti namus, farmas, hotelius ir kitokius biznius Hamiltone, St. Catherines ir Toronto rajonuose?

Kalbame visokiomis kalbomis.

Kreiptis A. DAGELIS, Telef. 9-4684 arba 5-1509 reprezentuoja Kenneth J. Coope, Real Estate Broker and General Insurance.

707 Barton St. E. Hamilton, Ont. Telef. 9-4684 arba 5-1509.

Paramos reikalingų Vokietijos lietuvių sąrašas

Bernardas Ignatavičius, viena akim nemato, sužalota ranka, vedęs, 1 vaikas. 16, Kassel, US zone, Hoheneicherstr. 6.

K. Dapkus, vedęs, 2 vaikai, dėl silpn. sveikatos grąžintas iš Belgijos. 16, Bensheim-Auerbach, Regierungsdurchgangslager.

Petras Mažylis, ved., 2 vaikai, grįžo iš Belgijos su Tb. 16, Bensheim - Auerbach, Regierungsdurchgangslager.

Vanda Kriaunevičienė, ištek., vyras, 4 vaik., serga Tb. 14a, Bad Mergentheim, Taubertal, Heilstaette.

Talis Ecys, vieng., invalidas, 14a, Bad Cannstadt b. Stuttgart, Funkkas., 4/ Untergeschoss 20.

Ant. Dabryla, serg., žmona, 2 vaik. 16, Darmstadt, Wormserstr. 16.

Petronė Kopienė, našlė, 3 vaik. 24, Harmswoeden ue. Meldorf i. Holstein.

Pryzmantas, žmona ir 2 vaik. 13a, Wetenburg 7, b. Kelheim a. d. Donau.

Juozas Bertaška, serga. 13b, Gautingen b. Muenchen, Gautingen Sanatorium.

Domicelė Kazragys, su šeima, serga. 13b, Amberg, Leopold Kaserne, Bl. A/63.

Eduardas Milkauskas, serga T b. 16, Frankfurt/M. Ginnheim, Fuellerstr. 49.

Petras Makelis, serga Tb, žmona ir 2 vaikai. 16, Frankfurt—Griesheim, Regierungslager, Froschhaeuserstrasse.

Vokietijoje vargstą lietuviai studentai — per S-gos pirmininką V. Natkevičių. 14a, Tuebingen, Ulrichstr. 24.

Genė Žymantas, 6 vaikai, didelis vargas. 14a, Schwaebisch—Gmuend, Buchhoelzlesweg, B. 9.

K. Jesius, 6 vaikai, didelis vargas. 14a, Schwaebisch—Gmuend, Buchhoelzlesweg, Lager.

A. Mickevičius, 5 vaikai. 14a Schwaeb.-Gmuend, Lager 13/10.

Juozas Sablovskis, 5 vaikai, vyras serga Tb, kiti su padidintom liaukom. 14a, Schwaebisch — Gmuend, Staatliches Wohnheim, Buchhoelzlesweg.

K. Baronaitis, žmona serga Tb, 2 maži vaikai. 24, Luebeck. Vorwerkkerstr. 103, Haus 4/11.

G. Liubertas, 29 m., žmona serga Tb, liko su 1 metų dukrele, bedarbis. 14b, Reutlingen/Wuert. Georgstr. 2.

St. Zodvydas, žmona, 6 vaikai, vyr. 13 m., susirgo plaučiais, negali išmaitinti šeimos. 14a, Goeppinheim, am Flugplatz, Baracke C 8, Zim. 5.

Jurgis Bistramas, 60 m., serga plaučiais, žmona, duktė, visi bedarbiai. 24b, Neustadt/Holstein, Am Wieksberg, Rosenbuchstr. 9, Zim. 106/Bl. 4.

P. Lapėnas, serga cukr. liga, žmona chron. reumat. 14b. Bibera ch/Riss, Lindelles Krankenhaus.

J. Pumpolienė, našlė, dukt. 13 ir 8 m., bedarbė. 14b, Bad Aiblingen, Fruehlingsstr. 7.

K. Jesevičius, Tb, žmona, 3 vaikai. 14a, Langenau b. Ulm, Lessingstr. 24.

O. Volivičienė, našlė, 2 sen. tėvai, 3 vaikai. 16, Cornberg b. Bebra, Unter d. Kueppel, 9.

V. Žymantas, serg., žmona, 6 vaikai. 16, Kassel-Oberzwehren, Im Triesch 1.

I. Smigelskis, serg., žmona nebylė, duktė 2 mėn. ir 3 m. 16, Heuchelheim, Kr. Giessen, In der Eck 3.

Adomas Kalinskas. 16, Bad Nauheim, Johannisstr. 7.

Vladas Raišys, žmona, 3 vaik., bedarbis. 17a, Heidelberg, Steubenstr. 49.

V. Arasimavičius, žmon., 3 vaikai, bedarbis. 16, Wiesbaden, Dambachtalstr. 15.

Juozas Minkus, bedarbis. 16, Wiesbaden, Dambachtalstr. 15.

Eduardas Jonaitis, bedarbis, sūnus psich. nesveikas. 16, Cornberg, b. Bebra, Unter d. Kueppel 4.

Ona Vygelienė, našlė, 4 dukt. 16, Philippstahl, Kr. Hersfeld, Weinberg 32.

Jonas Vosylius, bedarbis, 3 v. 16, Philippstahl, Krs. Hersfeld, Gemeindeheim.

Jonas Kliukas, 60% invalidas. 16, Gross-Krotzenburg, Luisenstr. 11.

Bern. Ignatavičius, nemato 1 akimi, sužalota ranka. 16, Kassel, Hoheneicherstr. 6.

Vilius Srugis, paraližuotas, žmona, 2 dukt. 16, Wisselsheim b. Bad Nauheim, Hauptstr. 46.

Vincas Adomaitis, senelis, bedarbis, silpnos sveik. 16, Wiesbaden, Kloppenheim, Bierstaedterstr. 3a, b. T. Goldner.

Labai vargsta lietuviai Heidenheimo stovykloje: 14a, Heidenheim-Brenz, Lager Polizeischuhle (Regierungslager): Andrijanovas Zenonas, žmona, 3 dukros. Iganas Areima, invalidas. Juliana Balcienė, našlė, 3 dukr. ir 1 sūnus. Jonas Bikneris, žmona, 5 dukros. Jonas Dregnaitis su žmona, seneliai. Vikt. Eidukaitis, našlys, 2 sūn. Monika Grigaitienė, senelė. Kazys Kucas, invalidas. Adelė Guobaitienė, našlė, ligonė, 2 vaikai. Adomas Kapteinis su žmona, seni. Kutra Juozas su žmona, ligonys, 4 vaikai. Janina Liutkevičienė, našlė, 3 vaikai. Ona Lipsienė, našlė, ligonė, 3 vaikai. Petras Motiejaitis, žmona, 5 vaik. Marija Narbutaitė, senelė. Stanislava Savickaitė, senelė. St. Pakalnis su žmona, invalidas, A. Sereika, ligonis. Ona Radzevičienė, našlė, 2 vaikai. Gust. Reklaitis su žmona, 2 vaikai. Morkus Sabaitis su žmona, 2 vaikai. Ona Spurgaitienė, našlė, 7 vaikai. St. Šnekutienė, naujagim. 6 mėn. Magd. Valaitytė, senelė. Anelė Vasikonienė, 1 vaikas. Gustavas Vormsas ,žmona ir 3 vaikai.

Sofija Januškytė, Tbc. 14a Stuttgart, Stoeckachstr. 21 bei De Goost.

V. Bubliauskas, Tbc. 17a, Karlsruhe, Badestr. 40, bei Hoppe.

Inž. Br. Banaitis, 50 m. serga Tbc. 17a, Krislau Fluechtlings Altensheim, Bahnstation Mingolsheim-Grohnau.

Toronto nuolatiniai Diepholzo gimnazijos rėmėjai aukojo:

V. Naruševičius už 5-9 mėn. po $2 — $10, A. Kuolas, 9-1 mėn. po $1 — $5, K. Grigaitis, J. Simanavičius, H. Stepaitis, J. Galžutis už 9-12 mėn. po $4, P. Lelis, J. Dragašius, L. Tamošauskas už 9-11 mėn. po $3, J. Bersenas, A. Bumbulis, K. Barauskas už 5-6 mėn po $2, B.Šadeikis už 6-7 mėn. $2, E. Liaudinskienė, M. Valaitis už 11, 12 mėn. po $2, K. Gaputis už 12, 1 mėn. po $2, G. Kačanauskas už 5 mėn. $1, P. Traškevičiaus vienkartinė auka $2 ir H. Šetkus $1. Viso $58.

Pinigai pasiųsti betarpiai gimnazijai š.m. gruodžio 8 d. Vėliau gauta stambesnė gimnazijai auka iš agr. J. Jonkaičio — $25 ir iš E. Gaputytės $5, kurie šias aukas skyrė gimnazijai vieton Kalėdų dovanų pirkimo.

Nuo lapkričio mėn. nuolatinių gimnazijos rėmėjų skaičius padidėjo keturiais. Viso dabar yra 29 rėmėjai. Malonu būtų kad ir daugiau Toronto lietuvių prisidėtų prie šio vienintelio lietuvių šviesos žiburio palaikymo.

Gimnazijai aukas priima MLB Dr-ja Tofonto sk. ižd. Aug. Kuolas, 143 Claremont Str. Tel. EM. 4-1581.

MLBD Toronto sk. V-ba.

ŠVENČIŲ PROGA

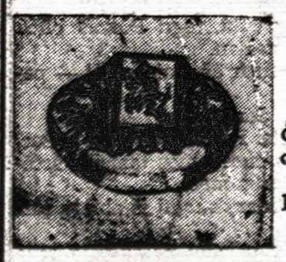

geriausias dovanų pasirinkimas tik

J. Beržinsko

parduotuvėje

1212 Dundas St. W. Tel. LA. 9547. Toronto, Ont.

Čia pat rasite įvairių laikrodžių, žiedų bei meniškai išdirbtų odos gaminių: albumų, rankinukų ir pan. Didelis pasirinkimas Kalėdinių sveikinimo atviručių ir kitų dovanoms tinkamų prekių.

HIGH PARK CHIMNEY SERVICE

Valome, statome naujus ir taisome senus kaminus ir tvarkome gazo ir alyvos krosinių linijas (transitlining).

K. DARGIS

54 Indian Trail, Toronto. Telef. LL. 2252

DR. F. TICKETT
Gydytojas
ir
chirurgas
Priėmimo valandos 2-3 ir 7-9 po pietų
11 Gore Vale Ave. Toronto
Telef.: WA 3754

Dr. Chas. OKUN
DANTISTAS
838 Dundas St. W. Toronto
(kampas Euclid Ave.)
Priima vakarais pagal susitarimą. Tel. WA 9822

DANTISTAS
J. A. GORCHYNSKI
B.A., D.D.S.
312 Bathurst St.
Bathurst Medical Building
Telef. EM 3-6373 Toronto

Dr. WILLIAM J. ZINCHESIN
B.A., M.D., L.M.C.C.
GYDYTOJAS ir CHIRURGAS
Priėmimo valandos 2-4.30 ir 7-9 po pietų
386 Bathurst St. Toronto
Tel. WA 1344

DANTISTAS
Dr. ELIAS WACHNA
Priėmimo val. 10-12, 2-6
Pirmadieniais ir ketvirtadieniais priima taip pat 7-9 popiet
386 Bathurst St. Toronto
Tel. EL 6515

AKIŲ SPECIALISTAS
M. STEFANUK
(optometrist)
Patikrina akis ir pritaiko akinius, jei reikalinga
Bathurst Medical Building
312 Bathurst. Telef. EM 3-6373

BR. BUKOWSKA, R.O.
AKIŲ SPECIALISTĖ

Tikrinu akis ir pritaikau akinius suaugusiems ir vaikams. Priėmimo valandos: kasdien nuo 10 val. ryto iki 9 val. vak. Sekmadien. pagal susitarimą.
55 St. John's Rd. W. Toronto
kampas 94 Laws St.
Tel. LYndhurst 0052

AKIŲ SPECIALISTAS
L. LUNSKY. R.O.
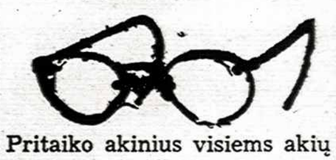
Pritaiko akinius visiems akių defektams. Ištiria akių nervus, kurie dažnai sukelia galvos skaudėjimą ir nervingumą
Kalba slavų kalbomis
470 College St. W. Toronto
Tel. RA 3924

HNATYSHYN VAISTINĖ
paruošia vaistus pagal Kanados ir Europos receptus.
Greitas pristatymas.
312 Bathurst St. Tel. WA 4956
Toronto, Ont.

W. A. LENCKI, B. A.
Advokatas — Notaras
73 Adelaide St. W.
Room 322
Telefonas EL 3161
Toronto

SHIFF'S
VALYMAS —
PROSAVIMAS —
PATAISYMAS —
Kalbame lietuviškai
909 Dundas St. West. Toronto
Telefonas EM 4-6649

MANN-MARTEL
QUEENSWAY
$10.900. Ultra modernus 5 kamb. bungalow su dideliu, gražiu žaidimų kambariu rūsyje. Savininkas pirko didesnį namą ir yra priverstas perleisti šį žemiau savikainos.
BLOOR-DUFFERIN
$2.950 įmokėti. 6 kambarių mūrinis namas, vandeniu apšildomas, garažas. Labai gerame stovyje.
SUNNYSIDE
$5.000 įmokėti. Balansas $10.000 8 kambarių mūrinis namas, per 2 aukštus. 2 virtuvės, 2 garažai. Alyvos apšildymas. Į pirkimo kainą įeina 3 kamb. baldai.
INDIAN RD.
$16.500. 8 gražaii dekoruoti kambariai, atskiras mūrinis namas. Karšto vandens su alyva apšildymas. Didelis gražus sklypas su šoniniu įvažiavimu. 2 moderniškos virtuvės. Geras pirkimas.
PARKDALE
$7.000 įmokėti. Balansas $11.000. Didelis, atskiras mūrinis namas. 3 atskiri butai po 5 kamb. 3 vonios. Karšto vandens ir alyvos apšildymas. 2 butai laisvi.
Visais namų pirkimo ar pardavimo reikalais kreipkitės į
V. MEILUS
1663 Bloor St. W. Tel. OL 2354
MANN & MARTEL REALTORS

APSIRŪPINKITE ANGLIMIS
per mūsų atstovą V. AUŠROTĄ, 263 Havelock St., Toronto
Skambinti telefonu LO. 3647
Kokybė garantuota. — — — — Galima išsimokėti
NORRIS FUEL CO.
30 Polson St., Toronto, tel. GL. 2491.

Gėlių krautuvė "LOTUS"
gamina puikias vestuvines puokštes iš orchidejų, rožių, lelijų, callas, gardenia ir kt. Pasirinkimas įvairių spalvų akalijų, Alpių žibuoklių, Pointsettia, begonijų ir kt. gėlių vazonuose. Kalėdų eglutės, žvakutės ir joms laikikliai ir kt.
Kalbame vokiškai, švediškai ir rusiškai.
854 BATHURST STREET, TORONTO Tel. KE. 3884
(vienas blokas į šiaurę nuo Bloor St.)

FREEMAN & NEWTON
Real Estate Brokers, Simcoe, Ont.
Didelis šioje apylinkėje (Simcoe, Delhi, Tillsonburg) tabako farmų pasirinkimas su neaukštu įmokėjimu grynais, pradedant $3000, aukštyn.
Reikalinga šeima su $2.500, 50 akrų farmai, 16 akr. sodinimo kontingentas, gaus 75% nuo derliaus ir gyvens tik vieni. Taip pat du 50% kompanijonai, abu po $2500.
KREIPKITĖS Į MŪSŲ BENRADARBĮ
Juozą Žemaitį,
R.R. 6 Simcoe, Ont. Telefonas 1542 W. 14 Simcoe

MARGIS VAISTINĖ
JONAS V. MARGIS – vaistininkas
19 St. John's Rd. (prieš 3131 Dundas St. W.)
RECEPTAMS NAUJIEMS AR SENIEMS tik paskambink ar parašyk — mes pristatysime kuo greičiausiai.
TAIP PAT TURIME:: Trejos devynerios, foto reikmenų, mažų vaikų valgių, kosmetikos, vitaminų ir tt.
TELEFONAS MU. 9543
VALANDOS 9 a.m. — 9 p.m.

JEIGU NORITE NEŠIOTI GRAŽIAI NUKIRPTUS PLAUKUS eikite į
LIETUVIŠKĄ KIRPYKLĄ
867 DUNDAS ST. W. (prie Manning Ave.) TORONTO
Kerpame skubiai. Nesugaišite brangaus laiko.
Sav. Br. Pakėnas

Lietuviška Baldų Krautuvė
"ATLANTIC CITY UPHOLSTERING CO"
Sav. J. Kamishaitis
899 BLOOR St. W. TORONTO Tel. LO 1438

Patarnauja lietuviams jau 16-ka metų!!
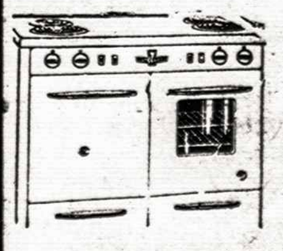
Turime pilnus baldų komplektus įvairiems kambariams. Skambinkit mums, mes savo auto paimsime ir atvešime krautuvėn VELTUI.
Dėmesio!!
Šis kuponas vertas $10.00
jei pirksite prekių už $100.00.
BEAVER BEDDING & UPH. CO.
2605 Dundas St. W., Toronto. Tel. JU. 3811

LIETUVIŠKAI KALBĄS KAILININKAS
Parduodami gatavi ir siuvami pagal Jūsų užsakymą kailiai.
Kailinių taisymas ir persiuvimas.
Duodama lengvam išsimokėjimui
BERGMAN FUR CO TORONTO
197 Spadina Ave. Prieš ateidami skambinkite: EM 4-6309

.. ŠYPSENOS ..

Beveik tas pats

Žmona iš vasarvietės telegrafuoja vyrui:

— Tuojau pasiųsk telegrafu $500. Už pabaudą — bučkio nesiunčiu!

Po 6 valandų ponia gauna telegramą — atsakymą:

— Siunčiu bučkį! Už pabaudą — pinigų nesiunčiu!

Kad būt žinojęs

Kazys ir Petras nutarė nudažyti namą. Jie ilgai sprendžia, kaip pasiekti antrojo aukšto sieną. Pagaliau Kazys sugalvojo.

— Jau žinau. Per langą patiesim lentą: Aš atsisėsiu ant jos galo ir laikysiu, o tu ant kito galo už lango atsistojęs galėsi dažyti.

— Puikiai sugalvota!

Prasidėjo darbas. Po kurio laiko Kazys girdi skambutį. Jis pašoka ir nubėga atidaryti durų. Prie slenksčio guli susikūlęs Petras.

— Jei būčiau žinojęs, kad tai tu, būčiau nebėgęs,—tarė Kazys.

Ankstoka

Prancūzijos karalius Louis Philippe aplanko mirštantį Talleyrand.

— Kenčiu pragariškas kančias, — prašvokščia didysis diplomatas.

— Ar jau? — nustemba karalius.

Satelitiškas humoras

Tūlas bulgarų ūkininkas užsigeidė apžiūrėti "Sovietų-Bulgarų amžino draugingumo paminklą", apie kurį spaudoje buvo tiek daug skaitęs.

Ateina jis į aikštę, kur skelbiamasis paminklas turėjo būti, ir randa darbininkus betriusiančius prie akmenų krūvos.

— Ką jūs darote? Paminklas juk jau buvo baigtas, o jūs štai ir pamatus baigiate daužyti? — sako jis darbininkams.

— Teisingai, jau 3 kartus buvo baigtas, bet mums teko vėl nugriauti ir iš naujo statyti. Mat, kiekvieną kartą pasirodydavo, kad pamatuos įmūrytame dokumente vis atsirasdavo bent vienas pasirašęs ministeris, kuris mums bebaigiant darbą būdavo išaiškintas kaip titininkas, imperialistų šnipas ir sabotažininkas.

Nekliudo

Vinkleriui 70 metų, bet jis nusprendė vesti ir išsirinko mergaitę 17 metų. Draugas jam aiškina:

— Bet ar tu pagalvoji, kad, kai tau bus 80, tavo žmonai tebus 28 metai?

— Ach, ką tai reiškia. Kai moterį tikrai myli, jos senėjimas visai nekliudo.

Nereikalinga

Meškeriotojas sugavo didoką žuvį ir parnešęs namo paprašė žmoną iškepti. Persirengęs, jis ateina į virtuvę ir randa žuvį jau kepamą.

Bet ar tu gerai ją išplovei?

— O kam? Juk ji visą laiką vandeny buvo.

Ramus tėvas

Gydytojo kabinete suskamba telefonas. Gydytojas paima ragelį ir girdi vyrišką balsą:

— Daktare, malonėkit tuojau atvykti pas mus. Mažasis mūsų berniukas nurijo rašomąją plunksną.

— Gerai, Pone. Tuojau ateisiu. O ką Tamsta dabar darot?

— Nieko. Rašau pieštuku.

Aukos "Tėviškės Žiburiams"

Markevičius A., Montreal, Q. $10; kun. St. Aleksiejus, Hatch, N.M., $6; po $5: kun. Katarskis, V. Dayton, Ohio, Mikaila J., Detroit, Mich., Butkus J., Detroit, Mich.; Valiukas L., Dayton, Mich. $4.65; N.N., Toronto, Ont. -3; po -2: kun. Endriūnas, Elizabeth, N. J.,Bartnikas L., Winnipeg, Man., Stankūnas J., Sudbury, Ont., Wilde St., Copper Cliff, Ont., Syvokas P., Creighton, Ont., Montvilas V., Sudbury, Ont.; po $1: Baleliūnas Br., Detroit, Mich., Kiškis P., Pembroke, Ont., Damulis St., Hollywood, Calif., Jutelis P., Sudbury, Ont., Daunys K., Coniston, Ont., Dirmantas J., Wawa, Ont., Krivickas J., Toronto, Ont., Remeikienė L., Sudbury, Ont., Gotautas A., Sudbury, Ont., Skėrius J., Sudbury, Ont., Gudelevičius J., Sudbury, Ont., Skripkus V., Sudbury, Ont., Beniušis V., Sudbury, Ont., Žilinskas B., Sudbury, Ont., Glen M., Creighton, Ont., Agurkis V., Sudbury, Ont., Striškienė M., Sudbury, Ont., Zarankienė St., Sudbury, Ont., Strakauskas A., Sudbury, Ont.; po 50 ct.: Kraujalis P., Creighton, Ont., Gabrėnas P., Sudbury, Ont., Lukšys St., Sudbury, Ont., Slapšinskas Ig., Sudbury, Ont.

Visiems aukojusiems nuoširdžiai dėkojame.

Administracija.

Vis garbė

Vienas La Grande, JAV, gyventojas parašė savo autobiografiją, bet niekaip negalėjo įpiršti laikraščiams ją išspausdinti. Jis tada nupirko laikraštyje vietą ir išspausdino savo autobiografiją skelbimų tvarka.

Abu klydo

— Aš labai atsiprašau. Vakar aš apkaltinau, kad pavogėt mano piniginę. Vėliau ją betgi radau kitoje kišenėje.

— Pamirškime tai. Jūs manėt, kad aš žulikas, aš maniau, kad Jūs džentelmenas. Mes abu klydome.

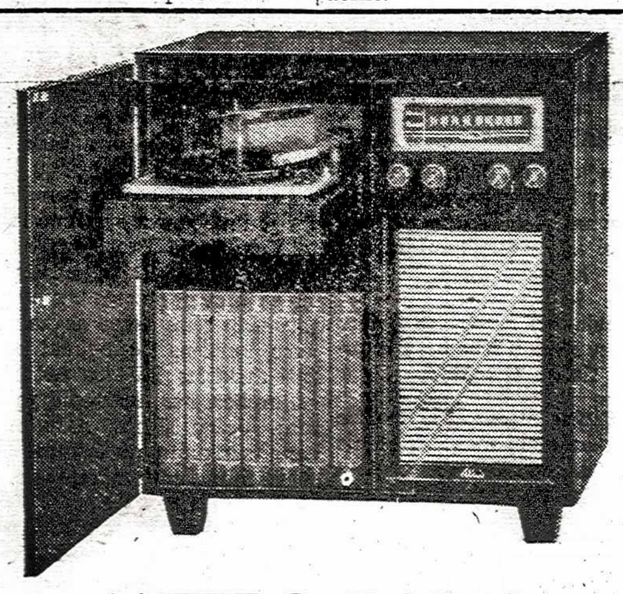
METRO RADIO
Mūsų krautuvėje didžiausias pasirinkimas baldų ir elektrinių reikmenų. Lietuviams teikiamos geros išsimokėjimo sąlygos.
1199-1201 DUNDAS ST. W., TORONTO - - Telef. KE. 6272

Perkant ar parduodant namą skambinkit:
Telefonai: KE. 8515, KE. 8516, LY. 7178
S. Kuzmickas - Kuzmas
Jūs gausite teisingus patarimus ir sąžiningą patarnavimą
L. M. MAY
REAL ESTATE AND BUSINESS BROKER
1169 DAVENPORT RD. (prie Ossington)

Parduodant ar perkant namą ar biznius
JŪSŲ PATARNAVIMUI
Antanas-Tony MORKIS
Real Estate darbe turis didelio patyrimo
ROY BURBANK REAL ESTATE
1385 QUEEN ST. W. Toronto (prie Lansdowne)
KE. 7904 Vakarais LL. 5143

Lietuvių Baldų Krautuvė
"MOHAWK FURNITURE"
— 2448 Danforth Ave., Toronto. — Telef. OX. 4444. —
Didelis pasirinkimas baldų, radio, televizijos aparatų, šaldytuvų, skalbimo mašinų, krosnių ir vaikų baldų.
Minkštus baldus dirbame pagal užsakymus ir taisome senus.
Lietuviams 10% nuolaida
Krautuvė atidaryta iki 9 val. vakaro.

LIETUVIS LAIKRODININKAS
FRANK BOCHULIS
Taiso ir parduoda naujausius įvairių rūšių laikrodžius. Galima įsigyti žiedų. Parduodamos įvairios auksinės ir sidabrinės prekės. Už darbą garantuoja. Kainos prieinamos.
Atidaryta iki 7 val. vakaro.
272½ QUEEN ST. W. TORONTO

AR APDRAUDEI VISKĄ KĄ TURI?
Visais apdraudimo reikalais kreipkitės į:
Y. ONYSCHUK
INSURANCE & REAL ESTATE
Susikalbu įvairiomis kalbomis.
Perku ir parduodu, keičiu įvairias nuosavybes
1165 Dundas St. W. Toronto. • Norint skambinkit: KE 5944.

Prityrusi siuvėja
siūva vestuvines ir šiaip įvairias sukneles, naujausiomis madomis.
Papigintomis kainomis. - - - - Kreiptis po 5 val. vak.
340 SHAW STREET, TORONTO, ONT. TEL.: LA. 2588

Visų rūčių laikrodžius, puošmenas ir brangenybes rasite 10-15% pigiau, negu kitur, pas
LAIKRODININKA
turintį 30 metų profesinę praktiką
Kalbu lenkiškai
M. MALINA — 1187 DUNDAS ST. W. TORONTO

Prityręs kvalifikuotas lietuvis laikrodininkas
STINSON'S JEWELLERY
2186 DUNDAS ST. W. TORONTO
Taiso ir parduoda laikrodžius, žiedus ir viskias brangenybes
Garantuotas darbas ir prieinamos kainos
Krautuvė atidaryta kasdien iki 8 val. vakaro.

TEL. WA 6812 587 QUEEN ST. W. TORONTO
QUEEN WEST FURNITURE CO
Didelis pasirinkimas naujų ir vartotų baldų
Dirbame pagal užsakymus baldų — chesterfield ir studio — komplektus ir parduodame kilimus.
- lovų komplektai,
- siuvamos mašinos,
- krosnys ir tt.

Kalbame rusų kalba

LONDON FURNITURE CO
Pilnas baldų pasirinkimas. Minkšti baldai—parduodami naujį ir atnaujinami seni. Kalbame europ. kalbomis
875 Queen St. W. Toronto. Tel. PL 2010

Maistingiausias,
Lengviausiai virškinamas,
Pigiausias maistas,
Turis visų vitaminų yra
PIENAS IR PIENOGAMINIAI
Naudokite visų rūšių gaminius vienintelės ukrainiečių pieninės Toronte
ROGERS DAIRY
459 ROGERS RD. — — Telefonas JU. 7193

UKRAINIEČIAI SAVININKAI

G. LUKE'S
& Electrical Appliance Co.
797-799 Dundas St. W.
Toronto,
Tel. WA 9228 Tel. WA 9228
Parduodame
SKALBIAMAS MAŠINAS
DUODAME IŠSIMOKĖJIMUI
Kas pirks šias mašinas, gaus 2-jų metų garantiją.
Jeigu norite pirkti virtuvę ar šaldytuvą, geriausiai pirkti fabriko
MOFFAT
Parduodame piano akordeonus
Norėdami elektros reikmenų ar sofų (chesterfields) paskambinkite mums ir mes pristatysime Jums į namus.

"Reiškite jausmus gėlėmis" — skambinkite AD 1618
THE VICTORY FLORIST
Vestuvių puokštės, vainikai, dekoratyvinės gėlės bei vazonai
Sav. A. MERKER 576 QUEEN ST. W. TORONTO

Užsisakykite anglis
HAMILTON FUEL CO.
Savininkas W. WILSON
Telefonas RI 4411 143 Hamilton St., Toronto

TORONTO, Ont.

Naujų Metų sutikimas

TLRK Šv. Jono Pašalpinė Draugija ruošia Naujų Metų sutikimą, kuris įvyks gruodžio 31 d. parapijos salėje. Pradžia 8 val. vak. Bus gera vakarienė ir įvairūs gėrimai. Įėjimas $1.50. Bilietus galima gauti pas draugijos ir valdybos narius bei "TŽ" knygyne sekmadieniais 10-1.30 val.

Tuo pačiu pranešama, kad draugijos metinis susirinkimas įvyksta 1952 m. sausio 6 d. parapijos salėje 3 val. p.p. Narių dalyvavimas būtinas. Pranešimo laiškais, kaip kiekvienais metais — nebus. **Valdyba.**

A.A. Elžbieta Ašoklienė

Kalėdų antrą dieną Toronte mirė a.a. Elžbieta Ašoklienė, 69 m. amžiaus. Velionė pašarvota Bates and Dodds laidotuvių namuose — Queen gatvė ties Trinity Park netoli lietuvių bažnyčios, kur šio ketvirtadienio ir penktadienio vakarais 8 val. bus kalbamas rožančius.

Laidotuvės įvyks šeštadienį, gruodžio 29 d. 10 val. ryto pamaldomis liet. katalikų bažnyčioje, o po to Toronto Mount Hope kapinėse.

A.a. Ašoklienė į Kanadą atvyko prieš pusantrų metų. Velionė yra išauginusi 8 vaikus, kurių vienas, med. stud. Kazimieras aktyviai darbuojasi liet. Kat. Akcijoje Toronte, šiuo metu pirmininkaudamas Toronto liet. ateitininkų kuopai ir vadovoudamas "TŽ" knygynui.

Grasina deportacija

Prieš pat Kalėdų šventes torontietis lietuvis p. Bakutis buvo iškviestas ir apklausinėtas Kanados imigrac. įstaigos, kuri įsakė jam išvykti iš Kanados, grįžtant į atvykimo kraštą. P. Bakutis prieš pora metų gyvendamas Montrealy, gatvėje buvo sužeistas pravažiuojančio automobilio. Ilgesnį laiką gydydamasis Montrealio ir Toronto ligoninėse, jis neturėjo kuo apsimokėti. Be to, paskutiniuoju laiku jis gavo mažą pašalpą iš miesto įstaigų pragyvenimui.

Nors šiuo laiku p. Bakutis jaučiasi gerai ir turi darbą, imigr. įstaigos yra nenuolaidžios ir rimtai nori deportuoti: atėmė jo vizą ir vietoj atimto paso išdavė deportacijos pažymėjimą bei raštą, kuriame nurodoma kiek bagažo su savimi galės pasiimti.

Kaip galutinai šis painus reikalas išsispręs, sunku pasakyti. Kiekvienu atveju Toronto liet. atsakingoms ir įtakingoms institucijoms rimtai tektų į visą reikalą atkreipti dėmesį ir šiam lietuviui nelaimėje padėti.

Kas turėjo daugiausia svečių?

Kūčių vakarą Toronto sveičių daugiausia susilaukė miesto policija. 195 asmenys, dažniausiai įkaušę auto vairuotojai, buvo priglausti policijos daboklėse.

BROLI, SESE, LIETUVI!

Tikrai greit ateis laikas, kada mums daugeliui nusibos vien tik dirbti, valgyti ir miegoti. Mums reikia dar pagyventi — ir už tą laiką, kuris praėjo karo sukūry be prasmės. O Tu tikrai dar pagyvensi, bet tam reikia erdvios lietuviams vietos. Toji vieta būtų Toronto Lietuvių Namai. Taigi taupyk ir pirk TLNF šėrus.

Visi sudėję mažas sumas, turėsime gražiausią Toronte salę. Įdėti į TLNF šėrus pinigai nežus, bet duos visokeriopos naudos. Susidėję Toronto lietuviai pastatys puikius namus visai nepakenkdami toms organizacijoms, kurios gyvena iš aukų ir nenuskriaus savęs, nes kiekvienas žino savo biudžetą ir žino, kiek gali paaukoti per metus ir investuoti iš savo uždarbio santaupoms ar nuosavybei įsigyti.

Toronto Lietuvių Namuose bus sutelktas didelis lietuvių kapitalas, kuris prisidės prie lietuvybės išlaikymo ir Lietuvos atstatymo.

Tat, broli, sese, taupyk ir pirk TLNF šėrus mokant iš karto ar išsimokėjimui per organizacijas ar TLNF kapitalo verbavimo punktuose. **TLNF.**

Dail. T. Valius

yra išstatęs savo darbų Londone, Ont., atodarytoje naujųjų kanadiečių menininkų parodoje, kuri vėliau bus kilnojama ir po kitus Kanados miestus. Iš lietuvių menininkų parodoje dalyvauja dar J. Akstinas iš Montrealio.

Filma

Ateinantį sekmadienį, gruodžio 30 d., Toronto liet. parapijos salėje 3 ir 5.15 val. bus rodoma muzikali filma "The Prelude to the Fame", vaizduojanti vieno muzikoje geniaulaus berniuko kelią į pasisekimą.

Mieli tautiečiai,

gautų kalėdinių atvirukų nemeskite po švenčių į dėžę. Atiduokite juos žaisti lietuvių vaikų darželio vaikučiams.

Atvirukus prašom nešti sekmadieniais į "TŽ" knygyną parapijos salėje po pamaldų.

V. Verikaitis per radiją ir operoje

Toronto l. visuomenei plačiai žinomas vyrų okteto vadovas, V. Verikaitis, šiuo metu lankąs Royal Conservatory, kur stodamas vadovybės buvo puikiai įvertintas ir gavo stipendiją studijų mokesčiui padengti, sausio 7 d., pirmadienį, 8 val. 30 min. vakare dainuos per Toronto CJBC radiją, banga 860, Opportunity Knocks programoje.

Mūsų visų pamėgtas baritonas V. Verikaitis taip pat dalyvaus ateinančių metų operų festivalyje, kurį rengia Opera Festival Association of Toronto kartu su Royal Conservatory Opera Company. Festivalis įvyks tarp vasario 21 ir kovo 1 d. Royal Alexandra teatre. Bus po 4 kartus pastatytos 3 operos — Smetanos Parduotoji nuotaka, Mozarto Užburtoji fleita ir Massenet Manon. V. Verikaitis dainuos dviejose pastarosiose. Manon bus dainuojama prancūziškai, o anos dvi angliškai.

Ar jam padėjo?

Pastaruosiuose Toronto miesto organų rinkimuose į Švietimo Tarybą kandidatavo ir ukrainietis Vološinski. Bet jis nebuvo išrinktas. Dabar ukrainiečiai reiškia nepasitenkinimo, kam jis savo pavardę pakeitė į Wilson. Esą, tie, kurie domėjosi, kas yra kuris kandidatas, vistiek žinojo, kad po Wilson slepiasi Vološinski, o tie, kurie mielai būtų balsavę už savo tautietį arba už ukrainietį, nė neįtarė, kad jis kuo nors skiriasi iš "britiškų subjektų". Tikra tiesa.

Krikštynų rekordas

Pirmą Kalėdų dieną Toronto lietuvių bažnyčioj buvo pakrikštyta 17 lietuvių naujagimių: Birutė Pranciška Visockaitė, Kristina Rupkalvytė, Petras Arūnas Kareckas, Virgilius Jaunius Bakevičius, Roma Elena Kazlauskaitė, Linda Nijolė Geldutytė, Aloyzas Algimantas Žabas, Elena Vilija Talandytė, Angelė Nijolė Talandytė, Eugenijus Vitenis Krikščiūnas, Almis Juozas Kuolas, Petras Povilas Bernotas, Liucija Nastajus, Leonarda Bučinskaitė, Irena Rūta Čirvinskaitė, Algimantas Steponas Vanagas ir Vincentas Izidorius Sigitas Duobaitis. Berods, tokio didelio skaičiaus krikštynų šioje parapijoje niekuomet nėra buvę.

Vasario 16 Gimnazija dėkoja

Vasario 16 Liet. Gimnazija Toronto LB Apyl. LOK iždininkui p. Novogrodskiui prisiuntė raštą, kuriame dėkoja visoms organizacijoms surinkusioms gimnazijai $327.25 aukų (žr. "TŽ" Nr. 45-97) ir Apyl. LOK primokėjusiam $19.18, išperkant čekį JAV pinigais. Išvardinus organizacijas, toliau sakoma:

"Mes esame nepaprastai dėkingi Toronto LOKomitetui už parodytą mūsų gimnazijai prielankumą ir subūrimą visų Kanados lietuvių organizacijų teikti paramą šiai vienintelei lietuvių jaunuomenės švietimo įstaigai Vokietijoje. Prašome perduoti širdingiausią mūsų padėką, visoms čia išvardintoms ir mus taip gausiai parėmusioms organizacijoms, kurioms tiesioginiai padėkoti atskirais laiškais neturime galimybės, nes nežinome jų adresų. Jeigu Jums nesudarytų daug sunkumų, prašytume prisiųsti mums mus parėmusių organizacijų adresus".

Pabaigoj suteikiama žinių apie gimnaziją, bendrabutį—L. Tremtinių Vaikų Namus, kuriuose dabar yra 93 mokiniai, ir reiškiama viltis, kad užjūrio broliams remiant juos išlaikyti pavyks.

Raštą pasirašo l.e. direktoriaus p. O. Dirvelis.

— **Niujorkas.** — Per 1951 m. JAV oro linijos yra priėmusios į keleivinius lėktuvus 347 mergaites tarnauti, o kandidačių pasiūliusių buvę 20.000.

VISI Į TAUTOS FONDO PARENGIMĄ

Hamiltone!

Gruodžio 29 d. 7 val. vak. "Dainavos" salėje, 469 Bay St. N. įvyks

KONCERTAS

Programą išpildys Lietuvos operos solistė Pr. RADZEVIČIŪTĖ ir solistas Br. MARIJOŠIUS, akompanuojant pianistei STELAI SOLUM. Savo kūrybą skaitys Vyt. KASTYTIS.

PO PROGRAMOS ŠOKIAI

Hamiltono ir apylinkės tautiečius maloniai kviečiame atsilankyti ir jaukiai praleisti vakarą! Pelnas skiriamas Tautos Fondui Šokiams gros "Aidas" pilname sąstate. Veiks bufetas.

TF Atstovybės Kanadoje Hamiltono sk.

Mielą bendradarbę

DANUTĘ GRINKAITĘ ir ALGĮ ZAKAREVIČIŲ

sukūrusius šeimą, sveikina ir saulėto gyvenimo linki

Toronto Liet. Meno Mėgėjų Grupė.

Mūsų mielam bendradarbiui, knygyno vedėjui, KAZIUI AŠOKLIUI bei visai Ašoklių šeimai, mirus motinai

A. A. ELŽBIETAI AŠOKLIENEI,

nuoširdžios užuojautos reiškiame ir kartu liūdime

"TŽ" leidėjai, redakcija ir administracija.

Susekta gauja brangenybių vagių

apvogusi dažniausiai žymias asmenybes, jų tarpe artistus, iškraustydama jų lagaminus ir dėžutes viešbučių kambariuose. 12 vagių priskiriama $3.000.000 vertės vagysčių Kanadoje ir JAV. Brangenybių dauguma parduota Toronte. Pavogtų brangenybių tarpe buvo ponios Weir žiedas $60.000 vertės, o artistės Gloria de Haven ir p-lės Braugh brangenybių už po $20.000 vertės.

Gauja susekta JAV ir Kanados policijos bendromis pastangomis.

Išnuomojami du kambariai III aukšte su baldais (viengungiams arba šeimai be vaikų) St. Clarens Ave. Tel. LL. 3066. Skambinti vakare nuo 6 val.

Išnuomojamas kambarys dviem vyram su maistu arbe be. Teirautis tel. KE. 0887.

High Parko rajone, 235 Pacific Ave., išnuomojamas frontinis apstatytas kambarys. Galima virtis. Kreiptis tel. MU. 1214.

Parduodami mažai vartoti baldai: gazo krosnis, sofa, 2 foteliai, virtuvės stalas ir 4 kėdės. 507 Roxton Ave.

Draugo, Tėv. Žiburių, Laiškų Liet., Liet. Dienų, Kario, Tėvų Kelio, Life, Time, Ensign, R. ir Cath. Digest., Coronet, Look, Omnibook, Newsweek, Sat. Evening Post ir kitų žurnalų PRENUMERATAS priima ir pratęsia įgaliotas sp. atstovas VYT. AUŠROTAS, 263 Havelock St. Tel. LO. 3647 Sekmadieniais: parapijos salėje.

BALTIC CARTAGE & MOVERS

pergabena baldus, specialistas pervežti šaldytuvus. Transportas visų rūšių. Didelis sunkvežimis. **Informacijų kreiptis OL. 1403 9 Delaware Ave., Toronto, Ont** 24 valandų tarnyba.

ĮVAIRIAIS APSIDRAUDIMO reikalais: namų, auto, gyvybės, ligoninės, operacijų, gydytojų vizitų ir tt. kreipkitės tik pas J. BERŽINSKĄ, General Insurance 1212 Dundas St. W. Toronto Tel. LA. 9547.

Čia pat malonėkite apsimokėti ir visus draudos mokesčius. Pavėluotas apsimokėjimas trukdo pašalpos gavimą.

KINO "CENTRE" 772 Dundas St. W. Toronto

Kasdien nuo 6 val. vak. Jaukiai apšildyta — grynas oras

Ketvirtadienį — šeštadienį, sausio 3-5 d.
1. KING SOLOMON'S MINES — spalvota — Stewart Granger
2. FEATHERED SERPENT — Charlie Chan

Pirmadienį — trečiadienį, sausio 7-9 d.
1. SONG TO REMEMBER — Cornel Wilde, Merle Oberon
2. PORT OF NEW YORK — Scott Brady, K. T. Stevens

Ketvirtadienį — šeštadienį, sausio 10-12 d.
1. LET'S DANCE — spalvota — Betty Hutton, Fred Astaire
2. RINGSIDE — Tom Barry, Tony Canzaneri

Pirmadienį — trečiadienį, sausio 14-16 d.
1. WICKED LADY — tik suaugusiems — Margaret Lockwood
2. MOVIE CRAZY — Harold Lloyd

LINKSMI IR ĮDOMŪS PRIEDAI KIEKVIENOJ PROGRAMOJ
Prie kiekvienos programos rodoma nauja "Savaitinė apžvalga"

Lietuvis pigiai perveža baldus,
bagažą, prekes ir kit.
VEŽAMA IR Į PROVINCIJĄ.
Kreiptis:
235 Pacific Ave., Toronto, Ont.
Telefonas MU. 1214

"The Canada Life Assurance Company",
ATSTOVAS TORONTE ir VERTĖJAS
Adolfas BAJORINAS
Nurodomi patogiausi taupymo planai šeimos ir vaikų ateičiai užtikrinti, apdraudžiama gyvybė.
Atliekami vertėjo patarnavimai įstaigose, padaromi dokumentų patvirtinti vertimai. Duodamos anglų kalbos pamokos ir konversacijos
Kreiptis šiokiadieniais nuo 7 val. iki 8 val. vakarais, išskyrus antradienius: 941 Dundas St. W. ("Tėviškės Žiburių" patalpos), tel. EM. 3-4265. Kitu metu: 43 Thome Cres., Toronto, tel. ME 8951

ŠV. TĖVO KALBA

Popiežius Pijus XII savo kalėdinėje kalboje, pasakytoje kardinolų kolegijoje, pabrėžė, kad kelias į tikrąją taiką turi eiti pro Betliejaus prakartėlę, kad įvairios taikos ir nusiginklavimo konferencijos arba išradimas baisių pasaulį gasdinančių ginklų, galutinoje išvadoje negalės pasiekti savo tikslo, kol tautų tarpe nebus atsisakyta neapykantos ir savanaudiškų ambicijų.

Pasaulis šiandieną, tariant vyriausiojo kat. Bažnyčios vairuotojo žodžiais, yra pasidalinęs į du vienas kitam priešingus blokus. Tas pasidalinimas yra esminiuose dalykuose. Savo moraliniuose principuose Bažnyčia turi aiškų nusistatymą, politiniu atžvilgiu ji laikosi betgi aiškaus neutralumo. Būtų klaidinga, jei kuri tauta, siekdama savo politinių tikslų, bandytų Bažnyčią padaryti savo sąjungininke. Bažnyčios skelbiamoji taika ir josios taikos misija tautose yra išreikšta Kalėdų Betliejaus didžiojoje pasiuntinybėje.

Lietuvių architektų dėmesiui

Toronto lietuvių RK bažnyčios eskiziniam projektui įvertinti komisija praneša GG lietuvių architektų-inžinierių žiniai, kad bažnyčios eskiziniam projektui prisiuntimo laikas, kuris buvo š. m. sausio 15 d., pratęsiamas iki š.m. sausio 31 d.

Parengimai

Naujajame sezone Toronte ruošiami du didelio masto parengimai UNF salėje 297 College Str.: sausio 12 d. ir vasario 26 d.

Apsisprendimo metai

Žurnalistai iš Europos praneša, kad vakariečių aukštųjų karių sluogsniuose laikoma, kad 1952 m. yra sovietų apsisprendimo metai — karas ar taika. Šiuo metu vakariečiai esą jau tiek pažengę ginklavimosi srityje, kad Europoje jų jėgos esą susilyginę su sovietų ten laikomomis jėgomis. Sovietai turimomis jėgomis nebegalį sugniuždinti vakariečių. Jie betgi lengvai gali atvežti naujų jėgų iš Rusijos. Dėl to tai šiais metais sovietai turį apsispręsti ar jie turį išnaudoti savo pranašumą ir pradėti karą ar laukti, kol vakariečiai baigs savo ginklavimosi planus ir jie turės apsispręsti, ką daryti pabaigus apsiginklavimą. Tai būsią 1954 metais.

Šiandien vakariečių pajėgos Vokietijoje esą žymiai padidintos. Amerikiečiai ten turį jau ne 2 divizijas, kaip prieš metus, bet 6, britai 4 vietoj 2, Prancūzai tris ir dar 1 diviziją galį sudaryti Kanados, Belgų, Danų ir Norvegų daliniai.

Vaikiškas naivumas ar...

Rašydamas dėl "TŽ" tilpusių pastabų Toronto Liet. Namų Fondo reikalu, p. A. Pulkys "Nepr. Liet." Nr. 48 savo rašinėlį pavadino "Charakteringu reiškiniu" ir mauna, kad nors anos pastabos buvusios pasirašytos KLS atstovo TLNF, bet jos buvusios "sulipdytos vieno "TŽ" redakcinio kolektyvo nario". Tikrai charakteringa publicistika.

P. Pulkys gal galėtų pataisyti ir visus parašus po "TŽ" straipsniais? Ar tik vienas anas KLS atstovas yra beraštis, kad kito prašo parašyti? Kiek mes žinom, jis ir diplomą turi ir spaudoje bendradarbiauja, berods, dar nuo tų laikų, kai p. Pulkys gal ir abecėlės nepažino.

the Patrician ELEKTRINIS ŠILDYTUVAS

Yra šilčiausia ir puikiausia Kalėdų dovana tik už $19.50

- Patrician šildytuvas greitai apšildys jūsų patalpas be alyvos, gazo ar žibalo, be dūmų kvapo.
- Patrician yra naujausias šildymo įtaisas, pigus apšildymo būdas.
- Patrician Co. suteikia jums nepaprastą galimybę tapti prekybininku jūsų mieste. Tam tikri įgalioti pardavėjai gali uždirbti iki $6.000 per metus. Skambinkite ar rašykite mūsų lietuvių skyriui, Mr. Petras VILUTIS, biuro tel. WA. 2381, namų tel. LA. 9830.

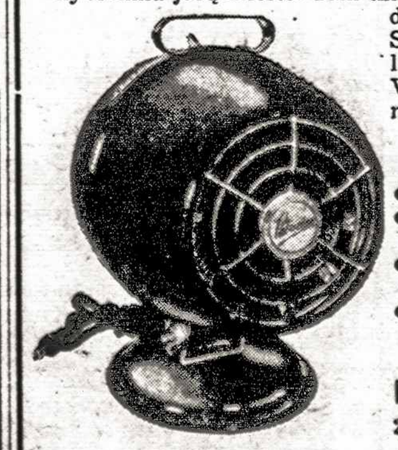

Atstovaujami Patrician gaminiai:
- Patrician šildytuvai,
- Patrician įstatomi ventiliatoriai,
- Patrician valytojai, naujos
- Patrician langų užuolaidų kombinacijos (užuolaidos ir temdytojai kartu)

Patrician Mfrs. Ltd.
293 King. St. W. Tel. WA. 2381
TORONTO, CANADA

MONTREAL, Que.

Kalėdų eglutė čia pat

Gruodžio 30 d. 16.30 val. Aušros Vartų parapijos salėn rengiamon Kalėdų eglutės šventėn pakartotinai kviečiame visus — vaikučius, tėvelius ir jaunimą. Ta pačia proga dar kartą pabrėžiama, kad visi eglutėje dalyvaujantieji vaikai, taigi ir tie, kurie lanko mokyklą be išimties privalėjo būti užregistruoti pas anksčiau paskelbtus asmenis. Todėl, jeigu kas iš tėvų savo vaikų dar neužrašė, prašomi tuoj pat, bet jokiu būdu ne vėliau šio šeštadienio, tą padaryti.

Eglutėje bus turininga jaunųjų programa, labai įdomus Kalėdų senelis, o po to šokiai, grojant "Melodijos"" orkestrui. Visą laiką bus atdaras gėrimų kioskas, o be to, šokių metu bus paruošti stalai ir parduodami užkandžiai. Tad visi — maži, jauni ir seni galės laiką maloniai praleisti. **Mokyklos Tėvų Komitetas.**

P. E. Cote paštų viršininkas

Montrealio lietuviams gerai pažįstamas darbo ministerio pavaduotojas Paul Emile Cote netrukus bus paskirtas generaliniu paštų viršininku vieton dėl sveikatos pasitraukiančio E. Rinfred.

Sakoma, kad netrukus Kanados ministerių kabinete būsią padaryta ir daugiau pakeitimų. Laukiama, kad pasitrauks finansų ministeris Abbott.

"4 srovių laikraštėlis"

"Naujienų" Nr. 294, gruodžio 14 d., tūlas A. Bevainis priekaištauja, kad "Nepr. Lietuva" per daug duodanti vietos "vienai veikliai visuomenės daliai", leisdama ten net privačias sąskaitas suvedinėti — sumini įsivyravusius p. Kuzminską, Lozoraitį, Railą ir kt. Bevainis baigia: "Šį laikraštėlį leidžia KLCT — Kanados Lietuvių Centro Taryba, kuri dedasi apjungianti ne vieną srovę, bet visas 4 lietuviškas partijas: liaudininkų, tautininkų, socialdemokratų, ir net nuosaikiųjų krikšč. demokratų, ir savo organe arba turėtų laikytis visiško bešališkumo, arba duoti lygų balsą visoms 4 srovėms, jokiu būdu nepavirsdama vien tautininkų garsiakalbiu".

— "Na, kaip Kanadoje, ar geriau negu Vokietijoje?" — teko klausti vienos naujakurės telšiškės. "Nežinau" — atsiliepė. "Vokietijoj iš dangaus krito bombos ir ugnis, bet kažkaip širdyje buvo jauku. O stovykloje vyko kultūrinis gyvenimas. Čia gi jautiesi darbinis arkliukas, kuris nei nusižvengti linksmai negali. Man rodos, net vietiniai niekad nuoširdžiai neprasijuokia. Tačiau, jei ir į Lietuvą pasidarytų laisvas kelias, kažin ar begrįžčiau, nes artimų ten neliko ir būčiau vieniša, kaip čia".

Schumano planas ratifikuojamas

Prancūzija ir Olandija V. Europos anglies ir geležies pramonės sujungimo planą jau ratifikavo. Laukiama, kad ratifikuos ji taip pat Belgija su Liuksemburgu, Italija ir Vokietija. Beabejo tai turės būti labai didelis veiksnys Europos ūkiniame gyvenime, lig šiol dominuotame kartelių ir aukštų muitų. Europa pirmą kovą dėl vienybės laimėjo.

1951 m. sausio mėn. 11 d. dingo be žinios iš Montrealio Eleonora Kupstienė-Michnevičiūtė, gim. 1920. X. 1. Lietuvoje, Kaune, ir dukterys: Vida Kupstytė, gim. 1940. VII. 30, Kaune, Živilė Kupstytė, gim. 1950. V. 18, Oldenburge, Vokietijoje.

Žinantieji ką nors apie dingusias, maloniai prašomi pranešti susirūpinusiam tėvui ir vyrui šiuo adresu: Pranas Kupstys, 1621 Wellington Ave., Montreal, Que.

AR JŪS PAGEIDAUJATE PIRKTI NAMUS?

PARDUODAMA:

1. $14.000 — 9 kambarių namas. Alyva apšildomas. Dundas ir Roncesvalles rajone. Įmokėjimas apie $7000. Kreiptis į A. Garbenis.

2. $7.900. — 7 kambarių namas. Prie Dundas g-vės. Įnešti apie $3000.

3. $18.500 — 3-jų aukštų namas (krautuvė Roncesvalle rajone). Karštu vandeniu apšildomas. Įmokėti $10.000.

Kreiptis: A. GARBENIS — vakarais — HY. 1543
arba V. ANDREJAUSKAS-Andrews — namų telefonas JU. 4390.

H. M. DAVY & Co
REAL ESTATE BROKERS
105 RONCESVALLES AVE.
TELEF. LA. 2763 arba LA. 6101